

Päihdetilastollinen vuosikirja 2003

Alkoholi ja huumeet

**Rusmedelsstatistisk
årsbok 2003**

Alkohol och narkotika

**Yearbook of Alcohol and
Drug Statistics 2003**

Päihdetilastollinen vuosikirja 2003

Alkoholi ja huumeet

Rusmedelsstatistisk årsbok 2003

Alkohol och Narkotika

Yearbook of Alcohol and

Drug Statistics 2003

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Ritva Hein (09) 3967 2494
Ari Virtanen (09) 3967 2378
Lennart Wahlfors/STTV (09) 3967 2717

SVT

Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd – Editorial board
Hannu Hämäläinen, puheenjohtaja – ordförande – chairman
Esa Arajärvi
Mika Gissler
Ritva Hein
Olli Nylander
Salla Säkkinen

Taitto – Lay-out: Sirpa Virtanen
Kansikuva – Omslagsbild – Cover photo: Gorilla/Nana Reimers

ISBN 951-33-1398-0
ISSN 0785-4625 (Sosiaaliturma)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)

Gummerus Kirjapaino Oy
Saarijärvi 2003

Tekijät - Författare - Authors

STAKES: Ritva Hein
Ari Virtanen
STTV: Lennart Wahlfors

Julkaisija - Utgivare - Publisher

Stakes
Kustantaja - Förläggare - Publisher
Stakes

Julkaisun nimi - Titel - Title

Päihdetilastollinen vuosikirja 2003. Alkoholi ja huumeet - Rusmedelsstatistisk Årsbok 2003. Alkohol och narkotika - Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2003.

Julkaisun sarja ja numero - Serie och nummer - Publication series and number

SVT, Suomen Virallinen Tilasto, Finlands Officiella Statistik, Official Statistics of Finland;
Sosiaaliturva, Socialskydd, Social Security 2003:3

Tiivistelmä - Sammandrag - Abstract

Päihdetilastollinen vuosikirja sisältää tietoja päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista sekä päihdehuollosta. Lisäksi vuosikirjassa on tietoja alkoholijuomien, huumausaineiden ja päihteenä käytettyjen lääkeaineiden kulutuksesta ja käytöstä, alkoholijuomien hinnoista, alkoholijuomien tuotannosta ja kaupasta. Julkaisun tiedot esitetään aikasarjoina. Viimeisimmän vuoden tietoja käsitellään syventävästi taulukoissa ja yleiskatsauksessa.

Rusmedelsstatistisk Årsbok innehåller uppgifter om rusmedels hälsomässiga och sociala skadeverkningar samt om rusmedelsvården. Ytterligare presenteras i årsboken uppgifter om alkoholkonsumtion och missbruk av narkotiska ämnen och läkemedel samt uppgifter om alkoholpriser och production av och handel med alkoholdrycker. Uppgifterna i publikationen presenteras som tids-serier. Det senaste årets uppgifter behandlas fördjupande i tabeller och i allmän översikt.

Yearbook of Alcohol and Drug Statistics contains informatin about the ill effects of intoxicants on health and society and the welfare of intoxicants abusers. Subjects dealt with also include data on the consumption of alcoholic beverages, narcotics and pharmaceuticals abuse, prices of alcoholic beverages and the production of and trade in alcoholic beverages. The information in the yearbook is presented as time series, with an indepth look given at the previous year's information in the tables and in overview.

Avainsanat - Nyckelord - Keywords

Alkoholi, huume, huumausaine, tilasto, yleiskatsaus.
Alkohol, narkotika, narkotiska ämnen, rusmedel, statistik, översikt.
Alcohol, drug, narcotic, intoxicant, statistic, overview.

ISSN 0785-4625 (Sosiaaliturva)

1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)

ISBN

951-33-1398-0

Kokonaissivumäärä - Antal sidor - No. of pages 136

Kieli - Språk - Language

Suomi, ruotsi, englanti - Finska, svenska, engelska - Finnish, swedish, english

Hinta - Pris - Price

20,00 EUR sis. alv - inkl.moms - incl. VAT

Jakaja ja myyjä - Distribution och försäljning - Distribution and sale

Stakes, PL 220, 00531 Helsinki, puh. 09 3967 2190 tai automaatti (09) 3967 2308, faksi 09 3967 2450
Stakes, PB 220, 00531 Helsingfors, tel. 09 3967 2190 eller automat (09) 3967 2308, fax 09 3967 2450
Stakes, P.O.Box 220, 00531 Helsinki, tel +358 9 3967 2190 and +358 9 3967 2308, telefax +358 9 3967 2450

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2003

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2003, Alkoholi ja huumeet, on päihdealan yleisteos, joka sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Sen lisäksi se sisältää tietoja myös muista maista.

Päihdetilastollinen vuosikirja ilmestyy nyt seitsemännen kerran. Se on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle, mikä mahdollistaa alkoholiohjelmien kehityksen seuraamisen pitkinä vertailukelpoisina aikasarjoina osin aina 1930-luvulta lähtien. Vuonna 1995 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihtymystarkoitukseen käytetyt lääkkeet. Vuosikirjassa esitetään keskeinen tietoperusta alkoholipoliittiselle päätöksenteolle ja alkoholiohjelmien arviointiin kuin myös huumeitilanteen kehityksen seurantaan ja Suomen päihdetilanteen kokonaiskartoitukseen.

Päihdetilastollinen vuosikirja tehdään Stakesin sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen yhteistyönä. Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet Stakesista kehittämisspäällikkö Ritva Hein ja suunnittelija Sirpa Virtanen ja STTV:stä tietohallintopäällikkö Lennart Wahlfors. Julkaisun laadintaan ovat osallistuneet STTV:ssä erikoissuunnittelija Merja Hietala ja Stakesissa erikoissuunnittelija Ari Virtanen, suunnittelija Airi Partanen, suunnittelija Aulikki Anttonen ja erikoistutkija Esa Österberg.

Helsingissä, lokakuussa 2003

Hannu Hämäläinen
Tulosaluejohtaja

Ritva Hein
Kehittämisspäällikkö

RUSMEDELSSTATISTISK ÅRSBOK 2003

Alkohol och narkotika

Rusmedelsstatistisk årsbok 2003 är ett allmänt verk om rusmedel och ger en helhetsbild av alkohol- och narkotikasituationen samt av rusmedelssituationens utveckling i Finland. Därtill innehåller årsboken även uppgifter om situationen i andra länder

Rusmedelsstatistisk årsbok kommer ut för sjunde gången. För alkoholstatistikens del är den en fortsättning på Årsboken över alkoholstatistik som Alko publicerat sedan år 1932, vilken gör det möjligt att följa med alkoholförhållanden utveckling i form av långa jämförbara tidsserier delvis alltså sedan 1930-talet. År 1995 utvidgades årsbokens innehåll till att även omfatta droger och mediciner som intagits i avsikt att bli berusad. Årsboken utgör en central databas för alkoholpolitiskt beslutsfattande och för utvärdering av alkoholförhållanden liksom även för uppföljning av drogsituationens utveckling och för en helhetskartläggning av drogsituationen i Finland.

Rusmedelsstatistisk Årsbok görs i samarbete med enheten för StakesInformation vid Stakes och Produkttillsynscentralen för social- och hälsovård (STTV). Ansvariga redaktörer för årsboken är utvecklingschef Ritva Hein och planerare Sirpa Virtanen (Stakes) och data-administrationschef Lennart Wahlfors vid STTV. Publikationen har utarbetats av specialplanerare Merja Hietala (STTV) och specialplanerare Ari Virtanen, planerare Airi Partanen, planerare Aulikki Anttonen, specialforskare Esa Österberg (STAKES).

Helsingfors, i oktober 2003

Hannu Hämäläinen
Direktör för resultatområdet

Ritva Hein
Utvecklingschef

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2003

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2003 gives an overview of the drug and alcohol situation in Finland and discusses the developments in the intoxicant situation. It also contains information on other countries.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics has now been published for the seventh time. With respect to alcohol statistics, it succeeds the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. The development of the alcohol situation can thus be observed as a long-term comparable time series starting in the 1930s. In 1995, the contents of the yearbook were expanded to include narcotics and medicines used for the purpose of becoming intoxicated.

The yearbook offers an essential knowledge base for decision-making on alcohol policy and assessment of the alcohol situation as well as for following the development of the drug situation and mapping the overall situation related to intoxicants in Finland.

The Yearbook resulted from collaboration between the StakesInformation Unit at the National Research and Development Centre for Welfare and Health (STAKES) and the National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV). The editors in charge were Development Manager Ritva Hein and Planner Sirpa Virtanen of STAKES and Chief of Data Administration Lennart Wahlfors of STTV. The following persons participated in the compilation of the Yearbook: Senior Planner Merja Hietala of STTV and Senior Planner Ari Virtanen, Planner Airi Partanen, Planner Aulikki Anttonen Senior Researcher Esa Österberg of STAKES.

In Helsinki, October 2003

Hannu Hämäläinen
Director of Division

Ritva Hein
Development Manager

SISÄLLYS:

Alkusanat

Yleiskatsaus

1. <i>Alkoholiolojen kehitys</i>	11
1.1. Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	11
1.2. Suomalaisten alkoholiasenteet	11
1.3. Alkoholijuomien kulutus vuonna 2002	12
1.4. Alkoholijuomien käytön laajuus	13
1.5. Alkoholijuomien kulutuksesta aiheutuvat haitat	13
1.6. Alkoholitalous	13
2. <i>Huumeolojen kehitys</i>	14
2.1. Huumausainepolitiikan peruslinja	14
2.2. Huumeiden käytön laajuus	14
2.3. Huumeiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia	15
2.4. Huumehoitojärjestelmän kehitys	16
3. <i>Lupa- ja valvontakysymykset</i>	17
3.1. Vähittäismyynti	18
3.2. Anniskelu	18
3.3. Valmistus, maahantuonti, tukkumyynti ja teknillinen käyttö	19
3.4. Mainonta	20

Käytetyt käsitteet	41
--------------------	----

Tilastoaineisto ja tietosisältö	50
---------------------------------	----

Taulukot

Päihteiden kulutus ja käyttö

Alkoholijuomien kulutus

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1985-2002	56
2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1998-2002	56
3. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti vuosina 1993-2002	57
4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002	58
5. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002	59
6. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002	60
7. Alkoholijuomien kulutuksen arvo vuosina 1993-2002	61
8. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen arvo vuosina 1993-2002	62
9. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen arvo vuosina 1993-2002	63
10. Alkoholijuomien kulutuksen määrä vuosina 1993-2002	64
11. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä vuosina 1993-2002	65
12. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä vuosina 1993-2002	66
13. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti maakunnittain vuonna 2002	68
14. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002	69
15. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002	70
16. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002	71
17. Alkoholijuomien kulutuksen arvo maakunnittain vuonna 2002	72
18. Alkoholijuomien kulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002	73
19. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002	74
20. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002	75
21. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti 100 %:n alkoholina eräissä maissa vuosina 1997-2001	77
22. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti juomaryhmittäin eräissä maissa vuonna 2001	78
Alkoholin käyttö	
23. Raittiiden osuus sukupuolen ja iän mukaan vuosina 1968-2002	79
24. Alkoholia vähintään kerran viikossa juovat 12-18-vuotiaat vuosina 1983-2003	81

Huumeiden käyttö

25.	Viimeksi kuluneen vuoden aikana ainakin kerran huumeita käyttäneet 15-16 vuotiaat vuosina 1995-2001	83
26.	Kannabista kokeilleet tai käyttäneet ikäryhmittäin vuosina 1992, 1996, 1998 ja 2002	83
27.	Huumeita kokeilleiden osuus varusmiehistä vuosina 1968-2000	83
28.	Amfetamiinin ja opiaattien käyttäjien osuus Suomessa ja pääkaupunkiseudulla vuonna 1999	84
29.	Kannabiksen kokeilu tai käyttö EU-maissa vuosina 1994-2002	84

Päihteiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia

Liikenne

30.	Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa vuosina 1998-2002	87
31.	Liikennejuopumustapaukset vuosina 1998-2002	88
32.	Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet vuonna 2002	90

Säilöönnotot

33.	Päihtyneiden säilöönnotot maakunnittain vuosina 2001-2002	91
-----	---	----

Päihderikollisuus

34.	Väkivaltarikollisuus vuosina 1998-2002	92
35.	Huumausainerikollisuus vuosina 1990-2002	93
36.	Takavarikoidut huumausaineet, kg, vuosina 1989-2002	94
37.	Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun (litraa) määrä vuosina 1995-2002	94
38.	Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset vuosina 1998-2002	95

Sairaalahoito

39.	Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin vuonna 2002	97
40.	HIV-tartunnat sekä suonensisäisen huumeiden käytön välityksellä saatujen tartuntojen osuus vuosina 1996-2002	97
41.	Alkoholisairauksien hoitojaksot vuosina 1993-2002	98
42.	Huumesairauksien hoitojaksot vuosina 1993-2002	100

Päihdehuolto

43.	Päihdehuollon erityispalvelut vuosina 1998-2002	102
44.	Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat vuonna 2002	103
45.	Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa vuonna 2002	103
46.	Päihdehuollon huumehoitoasiakkaiden päihdekäyttö vuosina 1999-2002	104
47.	Kodin ulkopuolelle sijoitetut sekä avohuollon piirissä olleet lapset ja nuoret vuosina 1995-2002	105

Päihde-eläkkeet

48.	Alkoholisairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 1998-2002	106
49.	Huumesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 1998-2002	107

Päihdekuolemat

50.	Alkoholin käytön seurauksena kuolleet vuosina 1997-2002	108
51.	Alkoholisairauksiin kuolleet vuosina 1994-2002	109
52.	Huumausainekuolemat ruumiinavauksissa tehtyjen löydösten perusteella vuosina 1993-2002	109

Alkoholijuomien kulutuksen säätely

Hinnat

53.	Alkoholijuomien kulutuksen nimellishintaindeksiä vuosina 1993-2002	111
54.	Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksiä vuosina 1993-2002	112

Jakeluverkosto

55.	Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto vuosina 1993-2002	113
56.	Alkoholijuomien anniskeluverkosto vuosina 1993-2002	114

Valvonta

57.	Väkiiviinan ja teollisuusalkoholin käyttökohteiden valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1993-2002	115
58.	Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1993-2002	115
59.	Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1993-2002	116
60.	Mainonnan valvonta vuosina 2000-2002	117

Työllisyys

61. Alkoholiteollisuuden ja kaupan palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1993-2001 118
62. Anniskeluravintoloiden palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1988-2002 119

Talous

63. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittain ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista vuosina 1993-2002 120
64. Valtion alkoholitulot vuosina 1995-2002 121
65. Päihdehuollon menot ja tulot vuosina 1994-2001 121
66. Haittakustannukset pääryhmittäin vuonna 2001 122

Tuotanto

67. Alkoholijuomien valmistus ja astiointi vuosina 1994-2002 124
68. Väkiiviinan valmistus ja kotimaan myynti vuosina 1994-2002 124

Kauppa

69. Alkoholittomien juomien toimitukset vuosina 1995-2002 125
70. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä vuonna 2002 125
71. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin vuosina 1998-2002 126
72. Alkoholijuomien myynti jakeluteittain 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002 127
73. Alkoholijuomien myynti vuosina 1993-2002 128
74. Alkoholijuomien tuonti vuosina 1995-2002 129
75. Alkoholijuomien vienti vuosina 1995-2002 130

Kuviot

Alkoholijuomien kulutus

- Kuvio 1. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1933-2002 55
Kuvio 2. Alkoholijuomien kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina vuosina 1960-2002 55
Kuvio 3. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1970-2002 56
Kuvio 4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti maakunnittain vuonna 2002 67
Kuvio 5. Alkoholijuomien kulutus eräissä maissa 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuonna 2001 76

Alkoholin käyttö

- Kuvio 6. Nuorten alkoholijuomien käyttö ikäryhmittäin vuosina 1983-2002 79
Kuvio 7. Alkoholia vähintään kerran kuukaudessa juovat 12-18-vuotiaat vuosina 1983-2003 80

Huumeiden käyttö

- Kuvio 8. Kannabiksen kokeilu tai käyttö EU-maissa vuosina 1994-2002 82
Kuvio 9. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden aikuisten osuudet vuosina 1992, 1996, 1998 ja 2002 85
Kuvio 10. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden nuorten osuudet vuosina 1995 ja 1999 85

Päihteiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia

- Kuvio 11. Sosiaali- ja terveydenhuollon päihdeasiakkaat vuosina 1991, 1995 ja 1999 86
Kuvio 12. Alkoholi ja huumeet, kokeilu-, käyttö- ja haittaaindeksijä vuosina 1992-2002 86

Päihteiden käyttöön liittyvä sairaalahoito

- Kuvio 13. Hoitojaksot sairaaloiden vuodeosastoilla vuosina 1990-2002 96

Alkoholijuomien kulutuksen säätely

- Kuvio 14. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksijä vuosina 1969-2002 110
Kuvio 15. Alkoholijuomien jakeluverkosto vuosina 1969-2002 110

Alkoholijuomien tuotanto ja kauppa

- Kuvio 16. Alkoholituotannon ja -kaupan puitteet 123

LIITE:

- Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia 131

INNEHÅLL:

Förord

Allmän översikt

1. <i>Alkohollägets utveckling</i>	21
1.1. Alkoholpolitikens grundlinje	21
1.2. Finländarnas attityder till alkohol	21
1.3. Alkoholkonsumtion år 2002	22
1.4. Alkoholkonsumtionens omfattning	23
1.5. Skadeverkningar till följd av alkoholkonsumtion	23
1.6. Alkoholekonomin	23
2. <i>Narkotikalägets utveckling</i>	24
2.1. Grundlinjerna i narkotikapolitiken	24
2.2. Narkotikabrukets omfattning	24
2.3. Skadeverkningar i anslutning till narkotikabruk	25
2.4. Utvecklingen av narkotikabehandlingssystemet	26
3. <i>Tillstånds- och övervakningsfrågor</i>	27
3.1. Detaljhandel	28
3.2. Servering	28
3.3. Tillverkning, import, partiförsäljning och teknisk användning	29
3.4. Reklam	30

Använda begrepp	44
------------------------	-----------

Statistiskt material och innehåll	51
--	-----------

Tabeller

Konsumtion och bruk av rusmedel

Alkoholkonsumtion

1. Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1985-2002	56
2. Icke statistikförd alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1998-2002	56
3. Alkoholkonsumtion per invånare åren 1993-2002	57
4. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002	58
5. Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002	59
6. Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002	60
7. Värde av alkoholkonsumtion åren 1993-2002	61
8. Värde av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1993-2002	62
9. Värde av alkoholkonsumtion genom servering åren 1993-2002	63
10. Volym av alkoholkonsumtion åren 1993-2002	64
11. Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1993-2002	65
12. Volym av alkoholkonsumtion genom servering åren 1993-2002	66
13. Alkoholkonsumtion per invånare, landskap, år 2002	68
14. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002	69
15. Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002	70
16. Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002	71
17. Värde av alkoholkonsumtion, landskap, år 2002	72
18. Volym av alkoholkonsumtion, landskap, år 2002	73
19. Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel, landskap, år 2002	74
20. Volym av alkoholkonsumtion genom servering, landskap, år 2002	75
21. Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder åren 1997-2001	77
22. Alkoholkonsumtion per invånare i några länder, per dryckesgrupp år 2001	78

Bruk av alkohol

23. Antalet nykterister enligt ålder och kön åren 1968-2002	79
24. Individer som dricker alkohol minst en gång om veckan, 12-18-åriga åren 1983-2003	81

Bruk av narkotika	
25. Andel av 15-16-åringar som använt narkotika minst en gång under det senaste året åren 1995-2001	83
26. Individer som prövat på eller använt cannabis enligt åldersgrupp åren 1992, 1996, 1998 och 2002	83
27. Andel av värnpliktiga som prövat på narkotika åren 1968-2002	83
28. Andel användare av amfetamin och opiater i Finland och huvudstadsområdet år 1999	84
29. Experimentering med eller användning av cannabis i EU-länder åren 1994-2002	84
 <i>Skadeverkningar i anslutning till användning av rusmedel</i>	
Trafik	
30. Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada åren 1998-2002	87
31. Fall av trafiknykterhetsbrott åren 1998-2002	88
32. I vägtrafikolyckorna dödade och skadade, alkoholfall år 2002	90
Omhändertagandena	
33. Omhändertagandena av berusade, efter landskap, åren 2001-2002	91
Rusmedelsbrott	
34. Våldsbrott åren 1998-2002	92
35. Narkotikabrottslighet åren 1990-2002	93
36. Narkotikabeslag, kg, åren 1989-2002	94
37. Tullbeslagen av alkohol- och sprit (liter) åren 1995-2002	94
38. Brott mot alkohollagstiftningen åren 1998-2002	95
Sjukhusvård	
39. Rusmedelssjukdomar, vårdfall enligt åldersgrupp år 2002	97
40. HIV-smittade och andel av smittade via intravenöst narkotikabruk åren 1996-2002	97
41. Alkoholbetingade sjukdomar, vårdfall åren 1993-2002	98
42. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdfall åren 1993-2002	100
Missbrukarvård	
43. Missbrukarvården åren 1998-2002	102
44. Klienter i anstalter för missbrukare år 2002	103
45. Vårdperioder i anstalter för missbrukare år 2002	103
46. Narkotika användning av narkomaner vid rusmedelvården åren 1999-2002	104
47. Barnskyddsbarn och unga personer och barn och unga i öppenvård under åren 1995-2002	105
Rusmedelspensioner	
48. På grund av alkoholbetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 1998-2002	106
49. På grund av narkotikabetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 1998-2002	107
Rusmedelsdödsfall	
50. Dödsfall till följd av alkohol åren 1997-2002	108
51. Dödsfall i alkoholbetingade sjukdomar åren 1994-2002	109
52. Narkotikadödlighet på basis av obduktionsfynd åren 1993-2002	109
 <i>Reglering av alkoholkonsumtionen</i>	
Prisen	
53. Nominella prisindex för alkoholkonsumtion åren 1993-2002	111
54. Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1993-2002	112
Nätet för distribution	
55. Distributionsnät för detaljhandel av alkoholdrycker åren 1993-2002	113
56. Distributionsnät för servering av alkoholdrycker åren 1993-2002	114
Kontroll	
57. Åtgärder i samband med kontroll av industriella alkohol- och spritförbrukningen åren 1993-2002	115
58. Åtgärder i samband med kontroll av detaljhandel åren 1993-2002	115
59. Åtgärder i samband med serveringskontroll åren 1993-2002	116
60. Reklamtillsyn åren 2000-2002	117
Sysselsättningen	
61. Anställda inom alkoholindustrin och handel åren 1993-2001	118
62. Restaurangernas personal åren 1988-2002	119

Ekonomi

63.	Konsumenternas alkoholutgifter enligt distributionsväg och deras andel av de privata konsumtionsutgifterna åren 1993-2002	120
64.	Statens alkoholintäkter åren 1995-2002	121
65.	Rusvårdens utgifter och inkomster åren 1994-2001	121
66.	Skadestånder per huvudgrupp år 2001	122
Produktion		
67.	Tillverkning och omtappning av alkoholdrycker åren 1994-2002	124
68.	Tillverkning och inhemsk försäljning av sprit åren 1994-2002	124
Handel		
69.	Leveranserna av alkoholfria drycker åren 1995-2002	125
70.	Inhemska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker år 2002	125
71.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp åren 1998-2002	126
72.	Försäljning av alkoholdrycker enligt distributionsväg i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002	127
73.	Försäljning av alkoholdrycker åren 1993-2002	128
74.	Import av alkoholdrycker åren 1995-2002	129
75.	Export av alkoholdrycker åren 1995-2002	130

Figur:

Alkoholkonsumtion

Figur 1.	Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1933-2002	55
Figur 2.	Fördelning av alkoholkonsumtionen per dryckesgrupp i 100 %-ig alkohol åren 1960-2002	55
Figur 3.	Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1970-2002	56
Figur 4.	Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare, landskap, år 2002	67
Figur 5.	Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder år 2001	76

Bruk av alkohol

Figur 6.	Ungdomar som konsumerar alkohol enligt åldersgrupp åren 1983-2002	79
Figur 7.	Individer som dricker alkohol minst en gång i månad, 12-18 åriga åren 1983-2003	80

Bruk av narkotika

Figur 8.	Experimentering med eller användning av cannabis i EU-länder åren 1994-2002	82
Figur 9.	Andel av vuxna som prövat på eller använt cannabis åren 1992, 1996, 1998 och 2002	85
Figur 10.	Andel av ungdomarna som prövat på eller använt cannabis åren 1995 och 1999	85

Skadeverkningar i anslutning till användning av rusmedel

Figur 11.	Missbrukarklienter inom social- och hälsovården åren 1991, 1995 och 1999	86
Figur 12.	Alkohol och narkotika, index för experiment, användning och skador åren 1992-2002	86

Rusmedelsbetingad sjukhusvård

Figur 13.	Vårdperioderna i sjukhusens bäddavdelningar åren 1990-2002	96
-----------	--	----

Reglering av alkoholkonsumtionen

Figur 14.	Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1969-2002	110
Figur 15.	Nätet för distribution av alkoholdrycker åren 1969-2002	110

Produktion och handel av alkoholdrycker

Figur 16.	Ramen av alkoholproduktionen och -handeln	123
-----------	---	-----

BILAGA:

Utveckling av lagstiftning i fråga om rusmedel och händelser med inverkan på rusmedelsläget	133
---	-----

CONTENTS:

Foreword

Overview

<i>1. Development of alcohol situation</i>	31
1.1. Alcohol policy guidelines	31
1.2. Attitudes towards alcohol	31
1.3. Alcohol consumption in 2002	32
1.4. Prevalence of alcohol use	33
1.5. Detrimental effects of alcohol consumption	33
1.6. Alcohol economy	33
<i>2. Drug situation</i>	35
2.1. The basis of the narcotics policy	34
2.2. Prevalence of drug abuse	34
2.3. Detrimental effects of drug abuse	35
2.4. Development of the drug-treatment system	37
<i>3. Licensing and control</i>	37
3.1. Retail sale	38
3.2. Licensed serving	38
3.3. Production, import, wholesale and technical use	39
3.4. Advertising	40

Concepts used in this publication	47
--	----

Statistical material and data content	52
--	----

Tables

Consumption and use of intoxicants

Consumption of alcoholic beverages	
1. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1985-2002	56
2. Non-statistical consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol in 1998-2002	56
3. Consumption of alcoholic beverages per capita in 1993-2002	57
4. Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, in 1993-2002	58
5. Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, in 1993-2002	59
6. Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, in 1993-2002	60
7. Value of consumption of alcoholic beverages in 1993-2002	61
8. Value of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002	62
9. Value of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002	63
10. Volume of consumption of alcoholic beverages in 1993-2002	64
11. Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002	65
12. Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002	66
13. Consumption of alcoholic beverages per capita, by province, in 2002	68
14. Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, by province, in 2002	69
15. Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, by province, in 2002	70
16. Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, by province, in 2002	71
17. Value of consumption of alcoholic beverages, by province, in 2002	72
18. Volume of consumption of alcoholic beverages, by province, in 2002	73
19. Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets, by province, in 2002	74
20. Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving, by province, in 2002	75
21. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 1997-2001	77
22. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, by type of beverages, in 2001	78
Use of alcohol	
23. Prevalence of abstainers, men and women by age groups in 1968-2002	79
24. Individuals drinking alcohol at least once a week, 12-18-year-olds in 1983-2003	81

Use of narcotics

25.	15-16-year-olds who have used drugs at least once in last twelve month, in 1995-2001	83
26.	Experimental or habitual use of cannabis by age group in 1992, 1996, 1998 and 2002	83
27.	Experimental use of drugs among conscripts in 1968-2000	83
28.	Shares of amphetamine and opiate users in Finland and in the Greater Helsinki Area in 1999	84
29.	Experimental or habitual use of cannabis in EU-countries in 1994-2002	84

Detrimental effects related to the use of intoxicants

Traffic

30.	Alcohol-related cases involving personal injury in road traffic accidents in 1998-2002	87
31.	Cases of road temperance offences in 1998-2002	88
32.	Persons killed or injured in accidents under the influence of alcohol in 2002	90

Taken in custody

33.	Number of cases taken in custody for drunkenness, by province, in 2001-2002	91
-----	---	----

Crimes involving intoxicants

34.	Violent crimes in 1998-2002	92
35.	Drug-related criminality in 1990-2002	93
36.	Drug seizures, kg, in 1989-2002	94
37.	Alcohol and spirit seizures by Customs (litres) in 1995-2002	94
38.	Offences against the Alcohol Act in 1998-2002	95

Hospital treatment

39.	Intoxicant-related illnesses, hospital care periods by age group in 2002	97
40.	HIV-notifications and proportion of intravenous drug use transmission in 1996-2002	97
41.	Alcohol-related illnesses, hospital care periods in 1993-2002	98
42.	Drug-related illnesses, hospital care periods in 1993-2002	100

Welfare of intoxicant abusers

43.	Welfare for substance abusers in 1998-2002	102
44.	Clients in institutional care for substance abusers in 2002	103
45.	Care periods in institutional care for substance abusers in 2002	103
46.	Intoxicants used by drug users visiting intoxicant abuse clinics in 1999-2002, according to Drug Treatment Demand Data Collection	104
47.	Placements of children and young persons in substitute and non-institutional care in 1995-2002	105

Intoxicant-related pensions

48.	Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of alcohol-related illnesses in 1998-2002	106
49.	Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of drug-related illnesses in 1998-2002	107

Intoxicant-related deaths

50.	Alcohol-related deaths in 1997-2002	108
51.	Deaths of alcohol-related illnesses in 1994-2002	109
52.	Deaths associated with classical drug findings in autopsies in 1993-2002	109

Regulating the consumption of alcoholic beverages

Prices

53.	Nominal price indices for consumption of alcoholic beverages in 1993-2002	111
54.	Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1993-2002	112

Distribution network

55.	Distribution network for alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002	113
56.	Distribution network for alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002	114

Control

57.	Control of sale and use of industrial ethyl alcohol in 1993-2002	115
58.	Control measures related to sale through retail outlets in 1993-2002	115
59.	Control measures related to licensing supervision in 1993-2002	116
60.	State Control of Alcohol Advertising in 2000-2002	117

Employment

61. Persons employed by the alcohol industry and trade in 1993-2001	118
62. Personnel at licensed premises in 1988-2002	119

Economy

63. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure in 1993-2002	120
64. State revenues from alcohol in 1995-2002	121
65. Expenditure and revenue of the welfare of intoxicant abusers in 1994-2001	121
66. Costs of detrimental effects by main category in 2001	122

Production

67. Production and bottling of alcoholic beverages in 1994-2002	124
68. Production and domestic sales of industrial ethyl alcohol in 1994-2002	124

Sale

69. Deliveries of non-alcoholic beverages in 1995-2002	125
70. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages in 2002	125
71. Sales of alcoholic beverages per drink category in 1998-2002	126
72. Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100 % alcohol, in 1993-2002	127
73. Sales of alcoholic beverages in 1993-2002	128
74. Imports of alcoholic beverages in 1995-2002	129
75. Exports of alcoholic beverages in 1995-2002	130

Figures:

Consumption of alcoholic beverages

Figure 1. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1993-2002	55
Figure 2. Division of the consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100 % alcohol in 1960-2002	55
Figure 3. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1970-2002	56
Figure 4. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol, by province, in 2002	67
Figure 5. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 2001	76

Use of alcohol

Figure 6. Alcohol drinking among young people by age group in 1983-2002	79
Figure 7. Individuals drinking alcohol at least once a month, 12-18-year-olds in 1983-2003	80

Use of narcotics

Figure 8. Experimental or habitual use of cannabis in EU-countries in 1994-2002	82
Figure 9. Shares of adults who have experimented with or used cannabis in 1992, 1996, 1998 and 2002	85
Figure 10. Shares of young who have experimented with or used cannabis in 1995 and 1999	85

Detrimental effects related to the use of intoxicants

Figure 11. Substance abusers in social and health services in 1991, 1995 and 1999	86
Figure 12. Experimenting, use and harm indices for alcohol and drugs in 1992-2002	86

Hospital treatment related to the use of intoxicants

Figure 13. Hospital inpatient care periods in 1990-2002	96

Regulating the consumption of alcoholic beverages

Figure 14. Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1969-2002	110
Figure 15. Distribution network for alcoholic beverages in 1969-2002	110

Production and trade of alcoholic beverages

Figure 16. Frame of the production and trade in alcoholic beverages	123

APPENDIX:

Legislation and other issues with an impact on the drug and alcohol situation	135

1. Alkoholiolojen kehitys

1.1. Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Suomen alkoholipolitiikan päätavoitteita ovat alkoholin käytöstä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ennaltaehkäisy ja vähentäminen. Alkoholipolitiikan perustan muodostavat vuoden 1994 alkoholilaki sekä sosiaali- ja terveysministeriön linjaukset. Vuonna 1995 valmistui Suomen kansallinen alkoholiohjelma. Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi nimeltään "Onks tietoo?" valmistui vuonna 1997. Nämä alkoholiohjelmat pohjautuivat WHO:n Euroopan aluetoimiston alkoholiohjelmaan (European Alcohol Action Plan) vuodelta 1992.

WHO:n Euroopan aluetoimiston toinen alkoholiohjelma "Second European Alcohol Action Plan 2000-2005" hyväksyttiin syyskuussa 1999. Ohjelman tavoitteena on alkoholin aiheuttamien ongelmien vähentäminen, hoidon saatavuuden järjestämien sekä lasten ja nuorten suojeleminen alkoholiongelmilta. Suomen 2000-luvun alkoholiohjelma, "Yhteistyötä ja vastuuta", valmistui maaliskuussa 2001. Ohjelmassa painotetaan valtakunnallisen ja paikallisen tason yhteistyötä alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyssä ja hoidossa.

Yhteistyö ja erityisesti kuntien rooli päihdeongelmien vähentämisessä ja ehkäisemisessä korostuu myös Sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveyden huollon tavoite- ja toimintaohjelmassa 2000-2002. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota nuorten alkoholin ja huumeiden käytön ehkäisyyn.

Vuonna 2001 WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission järjestämässä kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin "Nuoret ja alkoholi" -julistus, jonka perusteena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholin aiheuttamilta haitoilta. Julistus perustuu Euroopan toiseen alkoholiohjelmaan ja Pariisissa vuonna 1995 hyväksyttyyn julistukseen "European Charter on Alcohol".

Suomessa Alkoholipolitiikka 2000 -työryhmän mietintö "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa" valmistui vuonna 2002. Työryhmä painottaa eri tahojen yhteistyötä ja verkottumisen tärkeyttä. Muistion uutena keskeisenä alkoholipoliittisena lähtökohtana on sosiaalisen vastuun painottaminen alkoholikysymyksessä perinteisten toimien ohella.

Vuoden 2003 lokakuussa valtioneuvosto teki periaatepäätöksen alkoholipolitiikan linjauksista. Periaatepäätöksen tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää alkoholin käytön aiheuttamia haittoja: lasten ja perheiden hyvinvoinnin lisääminen, riskikäytön ja siitä aiheutuvien haittojen vähentäminen sekä kääntää alkoholijuomien kokonaiskulutus laskuun. Päätökseen sisältyy valtuutus valmistella alkoholiohjelma vuosille 2004 - 2007.

1.2. Suomalaisten alkoholiasenteet

Alkoholiasenteet ovat kiristyneet viime vuosina. Väestön yhä suurempi enemmistö on vallitsevien alkoholipoliittisten rajoitusten kannalla. Kun vuoden 2000 alussa Stakesin Suomen Gallupilla teettämän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia kannatti 54 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus 62 prosenttia vuonna 2003 suoritetussa tutkimuksessa. Nykyisten alkoholipoliittisten rajoitusten tiukentamista toivoi 17 prosenttia väestöstä ja 19 prosenttia olisi ollut edelleen lieventämässä niitä. Asenteiden kiristymistä kuvaa hyvin se, että alkoholipolitiikan lieventämistä kannattavien osuus oli kahdeksan vuotta sitten 41 prosenttia ja kiristämistä kannattavien osuus 13 prosenttia.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikäraja piti sopivana 85 prosenttia vastanneista ja 89 prosenttia piti viinien ja oluen 18 vuoden ostoikärajaa sopivana.

Alkoholijuomien hinnat eivät ole Suomessa alentuneet EU-jäsenyyden aikana. Tästä huolimatta alkoholijuomien hintoja sopivina pitävien osuus on lisääntynyt vuodesta 1998 vuoteen 2002 lähes 10 prosenttiyksikköä. Vuonna 2002 väkevien alkoholijuomien ja oluen hintoja piti liian korkeana 56 prosenttia ja viinien hintoja 48 prosenttia vastanneista.

Väkeviä alkoholijuomia suomalaiset eivät halua gallup-tutkimusten mukaan päivittäistavarakauppoihin, eivätkä edes vahvaa olutta. Tammikuussa vuonna 2002 suoritetussa tutkimuksessa 87 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulisi saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus oli vahvan oluen kohdalla 55 prosenttia. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä saa väestön valtaenemmistön tuen, sillä 85 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että keskiolutta pitää saada ostaa myös elintarvikeliikkeistä. Viinejä elintarvikeliikkeistä haluaisi ostaa 54 prosenttia vastanneista.

1.3. Alkoholijuomien kulutus vuonna 2002

Alkoholijuomien kokonaiskulutus vuonna 2002 oli 48,2 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 9,3 litraa asukasta kohti. Kokonaiskulutus sisältää sekä alkoholijuomien tilastoidun että tilastoimattoman kulutuksen.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä sekä alkoholijuomien tukku-
myyjien toimitukset elintarvikeliikkeille ja anniskeluravintoloille. Vuonna 2002 alkoholijuomien tilastoitu kulutus oli 39,6 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 3,7 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Tilastoidusta kulutuksesta valtaosa, 48 prosenttia, oli olutta, 26 prosenttia oli väkeviä juomia ja 26 prosenttia viinejä, siidereitä ja long drink -juomia.

Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta nousi 81 prosenttiin vuonna 2002. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, mietoja alkoholijuomia myyvien elintarvikeliikkeitten ja -kioskien) kautta myytiin 31,9 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 6,1 litraa asukasta kohti. Edelliseen vuoteen verrattuna vähittäiskulutus kasvoi 4,9 prosenttia. Vähittäiskulutuksesta 44 prosenttia oli olutta, 27 prosenttia väkeviä juomia ja 29 prosenttia viinejä, siidereitä ja long drink -juomia.

Alkoholijuomien anniskelukulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta oli 19 prosenttia. Anniskeluravintoloissa kulutettiin vuonna 2002 yhteensä 7,6 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 1,5 litraa asukasta kohti. Vuonna 2002 anniskelukulutus väheni 1,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Anniskelusta 66 prosenttia oli olutta, 18 prosenttia väkeviä juomia ja 18 prosenttia viinejä, siidereitä ja long drink -juomia.

Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus eli alkoholijuomien laillinen ja laitton kotivalmistus, matkustaja-alkoholin tuonti, salakuljetus ja korvikkeet sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttama alkoholi kasvoi hieman siten, että viinien ja oluiden kotivalmistus nousi yhteen miljoonaan litraan 100 %:n alkoholina ja turistialkoholi 4,8 miljoonaan litraan. Ulkomailta nautittu alkoholi oli 1,7 litraa 100 %:n alkoholina ja laitton valmistus sekä salakuljetus 1,1 miljoonaa litraa. Kaikkiaan tilastoimaton alkoholien kulutus vuonna 2002 nousi 8,6 miljoonaan litraan. Tilastoimattoman kulutuksen osuus kokonaiskulutuksesta oli vajaa viidennes.

Vuoden 2003 ensimmäisellä vuosipuoliskolla alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen kasvu jäi edelliseen vuoteen verrattuna vajaaseen prosenttiin. Alkoholin kulutuksen odotetaan kuitenkin kasvavan voimakkaasti lähivuosina. Suomi sai Euroopan Unionin jäseneksi liittyessään vuonna 1995 oikeuden rajoittaa alkoholijuomien verotonta matkustajatuontia kahden ensimmäisen jäsenvuoden aikana. Vuonna 1996 erityislupaa pidennettiin siten, että vuoden 2004 alussa kaikki Suomen EU-maista alkoholijuomien verotonta matkustajatuontia rajoittavat kiintiöt poistetaan. Tuontikiintiöiden poistumisen odotetaan lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia, koska useimmissa jäsenmaissa alkoholijuomien hintataso on huomattavasti Suomen hintatasoa alhaisempi. Alkoholin saatavuutta lähialueilta tulee lisäämään erityisesti Viron liittyminen Euroopan Unioniin 1.5.2004.

1.4. Alkoholijuomien käytön laajuus

Suomalaisesta aikuisväestöstä lähes 90 prosenttia käyttää alkoholia. Suurin osa juo alkoholia joko kohtuullisesti tai hyvin vähän. Alkoholin suurkuluttajia on arviolta 250 000 - 500 000 eli noin 6 - 12 prosenttia aikuisväestöstä. Miehistä joka kymmenes käyttää alkoholia vähintään neljä kertaa viikossa, naisista joka viideskymmenes. Miesten ja naisten alkoholinkäyttö on samanlaistunut. Naisten keskuudessa humalajuomien on lisääntynyt. Raittiiden osuudessa 15-69 -vuotiaista naisista ja miehistä on enää vain vähän eroa. Vuoden 2000 juomatapatutkimuksen mukaan raittiiden miesten osuus oli 8 ja raittiiden naisten osuus 9 prosenttia, kun vielä vuoden 1992 juomatapatutkimuksessa raittiiden miesten osuus oli 10 prosenttia ja raittiiden naisten osuus oli 18 prosenttia.

ESPAD -koululaistutkimusten (v. 1999) mukaan nuorten humalakokeilut alkavat suurelta osin peruskoulun yläasteella 13-15-vuotiaana. Alle 12-vuotiaana ensimmäisen kerran humaltuneita oli hyvin vähän ja 12-vuotiaankin humaltuminen oli hyvin harvinaista. Kolme neljästä 15-16-vuotiaasta työstä ja pojasta oli kokenut humalan ja vain 9 prosenttia oli oman ilmoituksensa mukaan raittiita. 1990-luvun loppupuolella 15-16-vuotiaiden alkoholin käytössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

1.5. Alkoholijuomien kulutuksesta aiheutuvat haitat

Alkoholin käytön seurauksena Suomessa kuoli vuonna 2002 yli 3 100 henkeä. Alkoholisairauksiin ja alkoholimyrkytykseen kuolleita oli 1 465, jonka lisäksi on arvioitu, että noin 700 hengellä oli alkoholi myötävaikuttavana kuolemansyynä eri sairauksissa. Päihdyksissä tapaturmaan ja väkivaltaan kuoli 913 henkeä ja päihtyneen uhrina on arvioitu kuolleen 53 henkeä. Alkoholikuolemien osuus kaikista kuolemantapauksista vuonna 2002 oli 6 prosenttia. Miesten osuus alkoholikuolleisuudesta oli 80 prosenttia.

Vuonna 2002 sairaaloiden vuodehoito-osastoilla kirjattiin 33 211 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli joko pää- tai sivudiagnoosina. Miesten osuus näistä oli 80 prosenttia. Alkoholisairauksien vuodehoidossa olevista yli kolmannes oli 45-54 -vuotiaita, runsas viidennes 35-44 -vuotiaita ja vajaa viidennes 55-64 -vuotiaita. Päihdehuollon laitoksissa hoidettiin 11 210 asiakasta. Miesten osuus näistä oli 75 prosenttia. Yli puolet päihdehuollon laitoksissa hoidossa olevista oli 35-54 -vuotiaita. A-klinikoilla ja nuorisoasemilla kävi 47 384 asiakasta ja päihdehuollon asumispalveluita ja ensisuoja käytti 5 107 asiakasta.

Alkoholijuomien käytön yhteys rikoksiin käy ilmi poliisitilastoista sekä rikoksia ja väkivaltaa käsittäviä tutkimuksista. Alkoholitapausten osuus vuonna 2001 selvitettyissä rikoksissa oli 18,7 prosenttia ja muiden päihdetapausten osuus 3,4 prosenttia.

Vuonna 2001 alkoholin käyttö aiheutti yhteiskunnalle 0,5-0,7 miljardin euron välittömät kustannukset ja 2,4-4,6 miljardin euron välilliset kustannukset. Lähes 40 prosenttia välittömistä alkoholihaittamenoista aiheutui järjestyksen ylläpidosta. Terveystenhuollon osuus oli neljännes ja sosiaalihuollon vajaa viidennes välittömistä alkoholihaittamenoista.

1.6. Alkoholitalous

Alkoholijuomien nimellishintojen nousu jatkui vuonna 2002. Vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 2,2 prosenttia ja anniskeluhinnat 3,7 prosenttia. Reaalisesti, kuluttajahintaindeksiin verrattuna, alkoholijuomien hinnat olivat vuonna 2002 keskimäärin 1,1 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2001.

Vuonna 2002 kuluttajien alkoholiin käyttämä rahamäärä oli yhteensä 3,97 miljardia euroa eli 762 euroa asukasta kohti. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 5,6 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot ml. arvonnäisävero olivat 2,05 miljardia euroa, mikä oli 5,5 prosenttia valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia.

2. Huumeolojen kehitys

2.1. Huumausainepolitiikan peruslinja

Suomen huumausainepolitiikan tavoitteena on päihteiden käytön vähentäminen ja ehkäisy sekä huumeiden käytön aiheuttamien haittavaikutusten minimoiminen. Suomen huumausainepolitiikan lähtökohtana ovat huumausainelaki (1289/93), sosiaali- ja terveystieteelliset linjaukset sekä kansainväliset sopimukset.

Vuonna 1998 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kansallisesta huumausainepolitiikasta. Päätöksen mukaan huumausaineiden leviämistä ja käyttöä ehkäistään ensisijaisesti vaikuttamalla väestön elinolosuhteisiin yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien pohjalta toteuttaen pohjoismaista hyvinvointipolitiikkaa. Huumausaineiden käyttäjien hoito perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon yleiseen periaatteeseen, joka antaa kansalaisille yhdenvertaisesti tarvittavat palvelut. Huumausainevalvonnan perustan muodostavat YK:n huumausaineyleissopimukset. Valtakunnallisen huumausainepolitiikan yhteensovittamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi valtioneuvosto asetti vuonna 1999 poikkihallinnollisen huumausainepolitiittisen koordinaatioryhmän.

Vuonna 2000 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen huumausainepolitiikan tehostamisesta. Periaatepäätöksen tarkoitus on vähentää huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa sekä pysäyttää huumausaineiden käytön ja huumausainerikollisuuden kasvu. Toteutettavia toimenpiteitä ovat mm. väestöön suunnattu tiedotuskampanja, huumehoitomahdollisuuksien parantaminen sekä huumerikollisten kiinnijoutumisriskin lisääminen ja vankiloiden huumetyön vahvistaminen. Päätökseen sisältyi koordinaatioryhmän vuoden 2001 aikana valmisteleva toimenpideohjelma huumausainepolitiikan tehostamiseksi vuosille 2001-2003.

Toimenpideohjelman toteuttamiseksi vuonna 2002 eri hallinnonaloilla myönnettiin seuraavasti lisämäärärahoja: Raha-automaattiyhdistys jakoi 15,2 miljoonaa euroa raittius ja päihdetyöhön, josta 8,8 miljoonaa euroa huumetyöhön. Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi vuonna 2002 terveyden edistämisvaroista alkoholi- ja huumetyöhön 2,5 miljoonaa euroa, josta huumeisiin liittyvän terveyden edistämiseen noin 1,0 miljoonaa euroa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi erityisesti huumehoidon kehittämiseksi 7,5 miljoonaa euroa sekä Stakesin että Kansanterveyslaitoksen huumekehityksiin hieman yli 0,2 miljoonaa euroa. Sisäasiainministeriö jakoi noin 1,7 miljoonaa euroa katutason huumevalvontaan, opetusministeriö noin 1,5 miljoonaa euroa opetustoimen henkilöstökoulutukseen ja nuorten työpajoilla tehtävään ennalta ehkäisevään huumetyöhön, oikeusministeriö noin 1,8 miljoonaa euroa vankiloiden huume- ja syytösten tehostamiseen sekä syytöstoimintaan sekä ulkoasiainministeriö noin 0,9 miljoonaa euroa.

Huumausaineita koskevat asenteet ovat pysyneet kielteisinä viimeisen 10 vuoden ajan. Esimerkiksi vuonna 2001 tehdyn, aikuisten terveystietoisuutta koskevan väestökyselyn mukaan suurin osa suomalaisista ilmoitti pitävänsä huumausaineiden käyttöä vakavana tai erittäin vakavana ongelmana. Nuorin ikäryhmä erosi selvästi muista vastaajista: 15-24 -vuotiaista 77 % piti huumausaineita vakavana tai erittäin vakavana ongelmana kun muissa ikäryhmissä vastaava prosenttiluku oli 90 % tai suurempi. Miehistä hieman yli puolet piti ongelmaa erittäin vakavana, kun taas naisista lähes kaksi kolmesta oli tätä mieltä.

2.2. Huumeiden käytön laajuus

Huumausaineiden kokeilu, käyttö ja haitat lisääntyivät 1990-luvulla koko maassa. Etenkin nuorten ja nuorten aikuisten huumausaineiden kokeilu ja käyttö ovat väestökyselyjen mukaan lisääntyneet. Samanaikaisesti kysynnän kasvun kanssa aineiden tarjonta on lisääntynyt. Vasta vuosikymmenen vaihteessa esiin ovat nousseet ensimmäiset merkit kasvuvauhdin hidastumisesta. Huumausaineiden kokeilujen levinneisyys Suomessa on eurooppalaisittain vielä suhteellisen matalalla tasolla.

Vuonna 2002 noin 12 prosenttia suomalaisista 15-69 -vuotiaista ilmoitti kokeilleensa joskus kannabista. Viimeisen vuoden aikana kannabista kokeilleita oli noin 3 prosenttia aikuisväestöstä. Pääkaupunkiseudun luvut ovat lähes kaksinkertaiset. Amfetamiineja on joskus kokeillut noin 2 prosenttia aikuisväestöstä ja opiaatteja alle 1 prosentti. Sen sijaan amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjää arvioitiin vuonna 1999 olevan 15-55-vuotiaiden keskuudessa yhteensä noin 0,4-0,5 prosenttia, kun pääkaupunkiseudulla vastaava arvio oli 0,7-0,9 prosenttia.

Vaikka kannabiksen kokeilijoiden osuus aikuisväestöstä näyttäisikin lisääntyneen tasaisesti 10 vuoden ajan, viimeisen vuoden aikaisessa käytössä ei ole enää tapahtunut suurta muutosta vuosien 1998 ja 2002 osalta. Tulos viittaisi siihen, että huumeekokeiluille aktiivisimman osan kohdalta käytön kasvu olisi hidastumassa. Huumausaineiden käyttö keskittyy erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten ikäluokkaan. Nuorista aikuisista (15- 24-vuotiaista) lähes joka neljäs on joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista. Vuonna 2001 tehdyn, 15-16-vuotiaisiin kohdistuneen tutkimuksen mukaan noin 11,5 % mainitusta ikäluokasta oli joskus kokeillut kannabista. Käyttö oli lisääntynyt selvästi vuodesta 1998, jolloin vastaava tutkimus tehtiin viimeksi.

Huumeiden ongelmakäytön profiileissa ei ole tapahtunut suurtakaan muutosta 1990-luvulla. Keskeiset käyttäjäryhmät ovat edelleen (1) alkoholin ongelmakäyttäjät, (2) alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttäjät sekä (3) kannabiksen ja amfetamiinin käyttäjät ja (4) opiaattien käyttäjät. Opiaattien ongelmakäyttö on lisääntynyt koko 1990-luvun ajan. Amfetamiinien ja opiaattien, usein pistämällä tapahtuva käyttö liittyy usein sosiaaliseen huono-osaisuuteen ja syrjäytymiseen. Myös etenkin ekstaasin ja kokaiinin käyttöön liittyvän huumeiden ns. viihdekäytön lisääntymisestä on keskusteltu paljon, mutta todisteet ovat näkyneet vain ekstaasitakavarikkojen lisääntymisessä.

2.3. Huumeiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia

Suomessa huumausaineiden käytöstä aiheutuvat haitat lisääntyivät myös nopeasti 1990-luvulla. Huumausainehaittoja kuvaavien lukujen kasvu Suomessa heijastaa paitsi huumeiden lisääntyntä kokeilua ja käyttöä myös muutoksia suomalaisessa palvelujärjestelmässä ja tilastointikäytännöissä sekä koko palvelujärjestelmän lisääntyntä huomiota huumeasioita kohtaan. Viime vuosikymmenen vaihteen jälkeen myös haittaindikaattoreissa on kuitenkin ilmennyt ensimmäisiä merkkejä kasvuvauhdin hidastumisesta.

Vuonna 1999 tehtiin laskenta päihde-ehtoisten palvelujen käytöstä sosiaali- ja terveystieteissä. Kaikkiaan palveluissa kohdattiin yhden laskentapäivän aikana yli 11 500 päihdeasiakasta. Näistä 23 prosentin osalta asiointi liittyi lääkeaineisiin ja 15 prosentin osalta huumausaineisiin: kannabikseen (11 %), amfetamiiniin (9 %) ja opiaatteihin (5 %). Aineiden sekakäyttäjää oli kolmasosa asiakkaista. Päihdehuollon erikoispalvelujen avopalveluissa huumausaineisiin liittyvien asiakkaiden osuus oli lähes 20 prosenttia ja laitospalveluissa lähes 30 prosenttia. Luvut ovat lähes samat kuin näissä päihdehuollon erityis- palveluissa kohdattujen lääkeaineasiakkaiden määrät.

Vuonna 2002 hoitoyksiköille vapaaehtoiseen, anonyymiin huumehoitotiedonkeruuseen osallistui 163 päihdehuollon yksikköä ja tietoja saatiin 6 896 asiakkaasta. Mukana olleet yksiköt edustivat A-klinikoita, nuorisoasemia, katkaisu- ja kuntoutusyksiköitä, huumehoitoon erikoistuneita avo- ja laitoshoitoyksiköitä sekä psykiatrisia yksiköitä. Aineisto painottui avohoitoyksiköihin ja Etelä-Suomen läänin.

Huumehoitotiedonkeruun mukaan huumausaineiden tai lääkeaineiden ongelmakäyttäjillä eli ns. huumeasiakkailta opiaattien (28 %) käyttö oli yhtä usein ensisijaisena hoitoon hakeutumiseen johtaneena syynä kuin amfetamiinin tai muiden stimulanttien (28 %) käyttö. Tilanne on pääpähderiippuvien osalta säilynyt edellisen vuoden kaltaisena. Kuitenkin opiaattiryhmän sisällä buprenorfiinin päihdekäytön vuoksi ensisijaisesti hoitoon hakeutuneiden osuus on viime vuosina kasvanut, ja vuonna 2002 ensisijaisesti buprenorfiinin päihdekäytön vuoksi hoitoon hakeutuneita (20%) oli huomattavasti enemmän kuin ensisijaisesti heroiinin käytön vuoksi hoitoon hakeutuneita (6 %). Opiaattiriippuvaisille tarkoitettua lääkkeellistä vieroitus-, korvaus- tai ylläpito- ja hoitoa oli 11 prosenttia ensisijaisesti opiaattien vuoksi hoitoon hakeutuneista. Sekakäyttö oli yleistä, kaksi kolmesta oli ilmoittanut ainakin kolme ongelmallista päihdettä. Kolmen ensimmäisen pääteen joukossa kannabiksen (60 %) ja stimulanttien (opiaattien (39 %) käyttöä yleisempää.

Vuonna 2002 huumehoitoon hakeutuneet olivat nuoria, ikäkeskiarvo oli 26,2 vuotta, naisten ollessa pari vuotta miehiä nuorempia. Suurimpana ikäryhmänä olivat 20-24 -vuotiaat. Huumeasiakkailta oli aikaisempien vuosien tapaan runsaasti syrjäytymisriskejä sekä kasaantuvia ongelmia kuten työttömyyttä ja asunnottomuutta. Opiaattien ja stimulanttien käyttäjistä noin 80 prosentilla ensisijaisena käyttötavapana oli aineen pistäminen.

Sairaalatilastojen mukaan vuonna 2002 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 6 725 huumehoitojaksoa, joissa huumesairaus, so. huumausaineisiin tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, oli päädiagnoosina ja 8 997 hoitojaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumesairauksien joukossa erityisesti laittomiin huumausaineisiin ja sekakäyttöön liittyvien riippuvuusdiagnoosien määrä on kasvanut voimakkaasti 1990-luvun alusta lähtien. Huumehoitojaksoista jo useampi kuin joka neljäs liittyy suoraan huumausaineisiin, kun prosenttiosuus vielä 1990-luvun alussa oli hieman yli 5 prosenttia. Samaan aikaan sairaalahoidossa ovat voimakkaasti vähentyneet uni- ja rauhoittavien lääkkeiden käyttöön liittyvät myrkytykset. Jälkimmäinen ilmiö on kuitenkin suurimmalta osaltaan selitettävissä merkintäkätännön muutoksella, joka on johtanut sellaisten myrkytysdiagnoosien määrän voimakkaaseen lisääntymiseen, joista ei voida tunnistaa lääkeainetta, johon myrkytys liittyy.

Tartuntataudeista maksatulehdukset, etenkin C-hepatiitti, liittyy useimmiten pistämällä tapahtuvaan huumausaineiden käyttöön. Vuosittain todettujen uusien C-hepatiittitartuntojen määrä on kuitenkin parin viime vuoden aikana vähentynyt. Vuonna 2002 uusia tartuntoja todettiin yli sata vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaikkiaan uusia C-hepatiittitartuntoja vuonna 2002 oli noin 1 300, joista lähes kaksi kolmasosaa oli alle 30-vuotiailla. Erityisesti 15-19 -vuotiaiden osuus on todettujen tapausten joukossa suhteellisesti suurempi kuin aikaisemmin.

Toinen vakava veriteitse leviävä virusinfektio on HIV-infektio. Vuonna 1998 pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa alkanut HIV-epidemia jatkui edelleen, mutta on osoittanut alussa nopeasti tapahtuneen kasvun jälkeen taittumisen merkkejä: vuoden 2000 ja 2001 aikana noin kolmannes ja vuonna 2002 viidennes todetuista uusista HIV-tartunnoista johtui huumeiden pistoskäytöstä, kun vuonna 1999 osuus oli ollut yli puolet. HIV-tartuntojen esiintyvyys pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa on ollut edelleen alle kolmen prosentin tasolla.

Vuodesta 1997 vuoteen 2000 asti kuolemantapauksiin liittyvissä oikeuslääketieteellisissä lääke- ja huumausainetutkimuksissa ns. klassisten huumausaineiden löydökset lisääntyivät nopeasti: 89 löydöstä (1997), 107 (1998), 140 (1999) ja 170 (2000). Tämän jälkeen kuitenkin tapaukset ovat vähentyneet hiukan: 151 tapausta vuonna 2001 ja ennakkotietojen mukaan 153 tapausta vuonna 2002. Suurin yksittäinen syy vuosikymmen vaihteen kuolemantapausten lisääntymiselle olivat heroiinimyrkytykseen liittyvien kuolemantapausten voimakas lisääntyminen 15 tapauksesta vuonna 1997 aina 60 heroiinikuolemaan vuonna 2000. Tämän jälkeen heroiinin tarjonta markkinoilta on tyrehtynyt ja samalla heroiinikuolemien määrä on nopeasti laskenut.

Poliisin ja tullin kirjaamien huumausainerikosten määrä väheni edellisvuodesta ensi kerran vuodesta 1996 jatkuneen nousukehityksen jälkeen. Myös takavarikoitujen huumeiden määrän kasvu pysähtyi. Kaikkiaan poliisi kirjasi vuoden 2002 aikana 13 843 huumausainerikosta. Törkeiden huumausainerikosten osuus (5,5 %) kaikista huumausainerikoksista laski hieman, sen sijaan vuonna 2001 voimaan tulleen uuden huumausainerikosluokan "huumausaineiden käyttörikos" osuus kasvoi voimakkaasti ja oli jo yli puolet kaikista huumausainerikoksista.

Huumausaineiden ja lääkeaineiden väärinkäytön aiheuttamat välittömät haittakustannukset olivat vuonna 2001 noin 0,1-0,2 miljardia euroa ja arvio välillisistä haittakustannuksista oli 0,3-0,6 miljardia euroa. Eniten välittömiä kustannuksia aiheutui sosiaalitoimen menoista sekä rikollisuuskontrollista. Välillisistä kustannuksista ylivoimaisesti suurin erä oli menetetyn elämän arvo ennen aikaisen kuoleman johdosta.

2.4. Huumehoitojärjestelmän kehitys

Suomessa on muutaman viime vuoden aikana lisätty huumeiden käyttäjien hoitoon erikoistuneiden yksiköiden palveluja mm. perustamalla uusia, nuorille huumeiden käyttäjille suunnattuja avohoitoyksiköitä. STM:n vaikeasti huumeongelmaisten hoidon kehittämiseen myönnettyillä määrärahoilla on pyritty lisäämään myös opiaattiriippuvaisille tarkoitetun lääkehoidon tarjontaa. Vuoden 2000 aikana sosiaali- ja terveysministeriö antoi asiasta ensimmäisen asetuksen, joka kattoi myös ylläpito- ja josta alueellista hoitoon pääsyä pyrittiin helpottamaan. Vuonna 2002 annettiin uusi asetus (289/2002), jolla lisättiin hoi-

don tarpeen arviointia ja hoidon toteuttamista suorittavien yksiköiden määrää. Vuonna 2002 ja 2003 sosiaali- ja terveysministeriön huumehoidon kehittämiseen myöntämän 7,5 miljoonan euron lisäpanostuksen eräänä painopistealueena oli opiaattiriippuvaisille tarkoitetun lääkehoidon laajentaminen.

Eräs merkittävä hoitojärjestelmässä tapahtunut muutos on matalakynnyksisten, pistämällä huumeita käyttäville tarkoitettujen terveysneuvontapalvelujen laajeneminen. Ensimmäinen terveysneuvontapiste avattiin Helsingissä vuonna 1997, ja vuoden 2002 loppuun mennessä terveysneuvontapisteitä on avattu lähes 20 paikkakunnalla. Asiakaskäynneistä kerättävän anonyymien tilastotiedon mukaan kävijämääriltään selvästi suurimmat terveysneuvontapisteet toimivat vuonna 2001 Helsingissä (n. 4 200 asiakasta), Turussa (n. 1000 asiakasta), Vantaalla (n. 990 asiakasta), Tampereella (n. 900 asiakasta) ja Espoossa (n. 450 asiakasta). Lisäksi pääkaupunkiseudulla on HIV-positiivisille huumeiden käyttäjille tarkoitettu palvelupiste, jossa asioi vuonna 2002 n. 1400 asiakasta. Terveysneuvontapisteissä ja HIV-positiivisten huumeiden käyttäjien palvelupisteessä vaihdettujen neulojen ja ruiskujen määrä vuonna 2002 oli noin 1,1 miljoonaa.

3. Lupa- ja valvontakysymykset

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen (STTV) strategisen suunnitelman mukaan viraston tärkein "asiakas" on yhteiskunta ja tärkein arvo kansalaisten terveys. Tulosalue "Alkoholin aiheuttamien haittojen ehkäiseminen" käsittelee neljää kokonaisuutta: lupahallinto, valvonta, nuorten alkoholin käyttö ja tuotevalvonta.

Erityisesti alkoholijuomien anniskelun luvanvaraisuuteen liittyy säädettyjen edellytysten olemassaolon varmistamisen lisäksi mahdollisuus tunnistaa haittoja aiheuttavia tilanteita ennakolta ja ehkäistä niitä rajoittamalla lupaa, asettamalla luvalla ehtoja tai epäämällä lupa. STTV:n valvontatoiminnassa erityisenä painopistealueena on harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta ravintola-alalla.

Viraston strategian mukaan Tuotevalvontakeskus rajoittaa anniskelua sellaisissa työelämän, urheilun ja vapaa-ajan tilanteissa, joihin alkoholi ei ole aikaisemmin kuulunut. Anniskeluluvan myöntämistä koskevat säännökset selkeytyvät ja osin tiukentuvat, kun alkoholilakiin tältä osin tehdyt muutokset tulevat voimaan vuoden 2003 alusta. Alkoholilain muutoksen tarkoituksena on tehostaa myös alkoholijuomien anniskelun valvontaa muun muassa varmistamalla, että vastaavalla hoitajalla ja tämän sijaisilla on tehtävään riittävät tiedot ja ammattitaito.

Anniskelun ja vähittäismyynnin alueellisesta valvonnasta vastaavat lääninhallitukset. STTV ohjaa lääninhallituksia valvonnan toteuttamisessa. STTV:n ja lääninhallitusten voimavarat alkoholijuomien myynnin ja anniskeluun valvontaan ovat vähäiset eikä niitä ole viime vuosina lisätty.

Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että alkoholijuomien myynissä ja anniskelussa noudatetaan annettuja säännöksiä ja määräyksiä, joilla alkoholilain tarkoituksen mukaisesti pyritään ehkäisemään alkoholijuomista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja.

Valvonnan painopiste on rikkomusten ja epäkohtien ennaltaehkäisyssä, ja siten myyntipaikan oman valvonnan järjestelyillä on keskeinen merkitys. Henkilökunnan vähäinen määrä suhteessa asiakaspaikkoihin on heikentänyt tehokkaan valvonnan edellytyksiä. Vuodesta 2001 lähtien on panostettu voimakkaasti luvanhaltijoiden omavalvonnan tukemiseen. Alkoholilain muutoksella pyritään tehostamaan anniskelupaikan omavalvontaa. Vuoden 2003 alusta voimaan tulleiden säännösten mukaan anniskelupaikassa tulee toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen olla riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi. Lupaviranomaiselle tulee esittää henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma.

Vähäisistä resursseista huolimatta valvonnalla ja erityisesti kovennetulla sanktiolinjalla on pyritty ehkäisemään rikkomuksia ja epäkohtia. Erityistä huomiota on kiinnitetty ala-ikäisille ja päihtyneille myynnin sekä ympäristölle aiheutuvien häiriöiden ehkäisyyn.

STTV ylläpitää alkoholijuomien tuoterekisteriä, jossa on tiedot yli 26 000 tuotteesta. Tuotevalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että markkinoilla olevat alkoholijuomat ovat säännösten mukaisia.

3.1. Vähittäismyynti

Vuoden 1995 alkoholilain mukaan yli 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyynnin yksinoikeus jäi edelleen Alkolle. Elintarvikeliikkeet ja -kioskit voivat saada luvan myydä käymisteitse valmistettuja enintään 4,7 % alkoholia sisältäviä juomia. Lisäksi käymisteitse valmistetun enintään 13 % alkoholia sisältävän alkoholijuoman valmistaja voi tietyin ehdoin saada luvan myydä valmistamia juomia valmistuspaikan yhteydessä (ns. tilaviini- ja sahtimymälät). Enintään 2,8 % alkoholia sisältävät juomat eivät ole alkoholilain alaisia juomia, joten niiden myynti oli vapaata, mutta alkoholilain muutoksella vähintään 1,2 ja enintään 2,8 % alkoholia sisältävien juomien myynti kiellettiin alle 18-vuotiaille 1.6.1997 lukien.

Lupa- ja valvontaviranomaisina toimivat Tuotevalvontakeskus, joka hyväksyy Alkon myymälät ja myöntää luvat Alkon luovutuspaikoille ja tilaviini/sahtimymälöille sekä lääninhallitukset, jotka myöntävät muut vähittäismyyntiluvat. Vuonna 2002 vähittäismyyntilupapäätös maksoi 168 - 340 euroa.

Alkon myymälöitä oli vuoden 2002 lopussa 299. Alkolla on oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikkojen kautta ja niiden määrä oli vuoden lopussa 144.

Enintään 4,7 % alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien vähittäismyyntilupia oli 6 996 elintarvikeliikkeellä. Vaikka lupien määrä väheni edelleen vuonna 2002, oli niitä vielä noin 500 enemmän kuin vuoden 1994 lopussa. Lupien määrän merkittävä kasvu vuonna 1995 johtui siitä, että uusi alkoholilaki salli näiden alkoholijuomien myynnin myös kioskityyppisissä elintarvikeliikkeissä ja huoltoasemien elintarvikepisteissä. Tilaviini- ja sahtimymälöitä oli vuoden 2002 lopussa 52 kappaletta.

Lääninhallitukset peruuttivat valvontatoimenpiteinä lopullisesti 12 ja määräajaksi 24 vähittäismyyntilupaa. Kirjallisia varoituksia ja huomautuksia annettiin 48.

3.2. Anniskelu

STTV myöntää kaikkien alkoholijuomien anniskeluluvat (A-luvat) ja enintään 22 % alkoholia sisältävien alkoholijuomien anniskeluluvat (B-luvat). Lääninhallitukset puolestaan myöntävät anniskeluluvat enintään 4,7 %:n käymisteitse valmistetuille alkoholijuomille (C-luvat). Vuonna 2002 anniskelulupapäätös maksoi 168 - 500 euroa.

Vuonna 2002 Tuotevalvontakeskus myönsi 321 uutta toistaiseksi voimassaolevaa anniskelulupaa eli 4 lupaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Määräaikaista, korkeintaan vuodeksi annettuja anniskelulupia myönnettiin 89 kappaletta eli 22 vähemmän kuin vuonna 2001. Tilapäisiä, korkeintaan kuukauden kestäviä anniskelulupia eri tilaisuuksiin myönnettiin 480 (483 v. 2001). Vuoden 2002 lopussa oli voimassa 5 241 anniskelulupaa A- ja B-ravintoloille ja 3 780 anniskelulupaa C-ravintoloille. Uuden alkoholilain aikana A- ja B-ravintoloiden määrä on kasvanut 2 013 ja C-ravintoloiden määrä on vähentynyt 1 949.

Tuotevalvontakeskus antoi anniskeluluvanhaltijoilleen toimintavuoden aikana 145 kirjallista varoitusta ja peruutti luvan määräajaksi 36 ja pysyvästi 68 kertaa. Lääninhallitukset peruuttivat luvan lopullisesti 20 kertaa ja määräajaisesti 39 kertaa sekä antoivat kirjallisia varoituksia 94.

Tuotevalvontakeskuksen toiminnassa on tärkeänä painopistealueena harmaan talouden ja talousrikollisuuden ehkäiseminen ravintola-alalla. Tältä osin valvonnan tehostuminen onkin lisännyt anniskelulupien lopullisten peruutusten määrää.

3.3. Valmistus, maahantuonti, tukkumyynti ja teknillinen käyttö

Vuonna 2002 alkoholijuomia valmistettiin 602 miljoonaa litraa eli 1,2 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Juomaryhmistä laskivat viinin valmistus 3,7 %. Kasvua oli long-drink juomissa 21 %, väkeissä juomissa 8,5 % ja mallasjuomissa 0,4 %.

Markkinoilla olevien alkoholijuomatuotteiden määrä on edelleen lisääntynyt. Tuotevalvontakeskuksen pitämässä tuoterekisterissä oli vuoden 2002 lopussa 26 800 alkoholijuomatuotetta, kun vastaava määrä edellisvuonna oli 23 600.

Tuotevalvontakeskus myöntää alkoholijuoman, väkiviinan ja alkoholivalmisteen valmistus-, tukkumyynti- ja käyttöluvut sekä väkiviinan maahantuontiluvat. Alkoholijuomien valmistuslupia myönnettiin vuonna 2002 kaupalliseen tarkoitukseen 4 kappaletta. Vuoden aikana 2 valmistuslupan haltijaa lopetti toimintansa. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupa oli 120 valmistuspaikassa. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 17 ja määräaikaista 4. Alkoholivalmisteen tukkumyyntilupia myönnettiin 2. Vuoden aikana toimintansa lopetti 10 tukkumyyntiluvan haltijaa. Vuoden 2002 lopussa alkoholijuomien ja väkiviinan tukkumyyntiluvan haltijoiden määrä oli 187. Alkoholien teknillisen käytön lupia myönnettiin 93 kappaletta ja alkoholien käytön loppumisen johdosta peruutettiin 18 lupaa. Vuoden 2002 lopussa oli voimassa 2 396 lupaa alkoholien teknilliseen käyttöön.

Alkoholijuomien määräystenmukaisuutta tutkittiin yhteensä 132 tuotteesta. Perusanalyysia tehtiin 23 oluesta, 14 hedelmäviinistä, 52 viinistä 18 viinasta tai likööristä ja 11 juomasekoituksesta. Siidereistä tutkittiin mm. käymisprofiili valmistusmenetelmän selvittämiseksi.

Tuotevalvontakeskus on tutkinut vuoden aikana okratoksiinipitoisuuden kaikkiaan 52 alkoholijuomänäytteestä, joista viinejä oli 48 ja oluita 4. Viinin tuotantoalue vaikuttaa ratkaisevasti sen sisältämän okratoksiinin määrään, joten näytteet valittiin riskianalyysin perusteella. Havaintorajan alapuolelle jäi näytteistä 28. Alle 0,5 mikrogramman pitoisuuksia löydettiin 21 viinistä. Välillä 0,5 - 1 mikrogrammaa oli 2 punaviiniä. Suurin havaittu pitoisuus 4,56 g/l johti viinin poistamiseen markkinoilta. Oluiden pitoisuudet jäivät alle määritysrajan 0,05 g/l.

Suomen kansallinen erikoisuus on tervaa sisältävät alkoholijuomat. Näitä tutkittiin PAH -pitoisuuden selvittämiseksi neljä tuotetta sekä yksi tervavesi. Lisäksi tutkittiin 11 savumallasviskiä. Tutkittujen tuotteiden pitoisuudet olivat matalaa tasoa.

Vuonna 2002 selvitettiin raskasmetalleista tuotteiden lyijypitoisuuksia. Pitoisuudet vaihtelivat välillä 0,012 - 0,073 mg/l. Sallittu enimmäismäärä viineissä on 0,2 mg/l.

Markkinoilla olevista Absintti-juomista määritettiin tujon -pitoisuudet. Koiruhosta uutetulla tujonilla on haitallisia vaikutuksia, joten sille on asetettu enimmäispitoisuusrajat direktiivissä 88/388. Tutkimuksessa ei havaittu säädöksen vastaisuutta.

Vuonna 2002 Tuotevalvontakeskuksen luomuvalvontajärjestelmään kuului kuusi yritystä: kolme olutpanimoa, ulkomaisen viinin pullottaja, EU:n ulkopuolelta alkoholijuomia maahantuova yritys sekä tilavii-nyritys. Em. yritysten alku- ja vuositarkastusten lisäksi tehtiin valvontatarkastus kolmeen luomualkoholijuomien tukkumyyntiyritykseen. Yksi valvonnan kohde oli luomuviinien rikkidioksidipitoisuus. 14 tutkitusta näytteestä yksi johti huomautukseen.

Tuotevalvontakeskuksen tarkastajat suorittivat vuoden 2002 aikana 164 hyväksymis- ja valvontatarkastusta. Tarkastusten yhteydessä annettiin 11 huomautusta. Kirjallisia vastineita pyydettiin 18 luvanhaltijalta.

3.4. Mainonta

Alkoholijuomien mainonnan rajoittamista on pidetty tärkeänä keinona alkoholin kulutuksen ohjaamisessa. Useimmissa Euroopan maissa on voimassa alkoholimainontaa koskevia rajoituksia. EU:n televisio-toimintadirektiivissä on alkoholijuomien mainontaa rajoitettu televisiossa. Suomessa tämä direktiivi on saatettu voimaan vuoden 1995 alkoholilain mainontasäännöksillä. Muista Pohjoismaista Norjassa alkoholimainonta on kokonaan kiellettyä. Ruotsissa mainontasäännöksiä muutettiin EY:n tuomioistuimen ns. Gourmet-päätöksen seurauksena siten, että alle 15-prosenttisten alkoholijuomien mainonta on sallittua.

WHO:n suositus joulukuulta 1995 ja ns. Tukholman julistus 2001 puoltavat alkoholimainonnan, ja erityisesti nuoriin kohdistuvan mainonnan, rajoittamista. Yhtenä erityisesti nuoriin vetoavana keinona mainitaan alkoholin yhdistäminen urheiluun. Periaatetta on noudatettu esim. Ranskan lainsäädännössä, jossa kielletään alkoholin mainonta urheilukilpailuissa.

Suomessa alkoholijuomien mainontaa säänneltiin vuosina 1960 - 1977 Alkon hallintoneuvoston ohjeilla. Vuonna 1977 alkoholimainonta kiellettiin lailla. Alle 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien mainonta oli kuitenkin sallittua. Alkoholilain muutos 1.1.1995 merkitsi mainontasäännösten lievenemistä: mietojen, korkeintaan 22 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien mainonta sallittiin tietyin rajoituksin. Rajoitukset koskevat mm. alaikäisiin kohdistuvaa mainontaa, terveysväitteiden käyttöä ja hyvän tavan vastaista mainontaa. Toisaalta mainontasäännöksiä kiristettiin siten, että rajoitukset koskevat myös 1,2 - 2,8 tilavuusprosenttisten juomien mainontaa ja väkevien alkoholijuomien mainontakielto ulotettiin koskemaan myös epäsuoraa mainontaa. Kiellettyä on myös muu väkevien alkoholijuomien myynninedistäminen. Tuotevalvontakeskus uudisti vuonna 1999 alkoholijuomien mainontaa koskevan ohjeen, johon on koottu yhteen aiemmin annetut erilliset ohjeet ja mainontaa koskevat tapausesimerkit.

Alkoholijuomien ja yli 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien mainonnan valvonta kuuluu Tuotevalvontakeskukselle ja lääninhallituksille. Molemmat voivat kieltää lainvastaisen mainonnan ja tehostaa kieltoa uhkasakolla. Vaihtoehtoisesti mainostajalle voidaan antaa kirjallinen ohje mainonnan oikaisemiseksi. Mainonnan valvonta on painottunut ennalta ehkäisevään toimintaan.

Vuonna 2002 Tuotevalvontakeskus ratkaisi 93 alkoholimainonta-asiaa. Ohjeita annettiin vuonna 2002 kaikkiaan seitsemän kappaletta. Elinkeinonharjoittajien omien tiedustelujen johdosta annettiin vuonna 2002 yhteensä 19 ennakkolausuntoa mainonnan lainmukaisuudesta. Näiden lisäksi elinkeinonharjoittajille annetaan henkilökohtaista neuvontaa sekä puhelimitse että kirjallisesti, mitä ei ole tilastoitu. Lääninhallitusten valvontatoimenpiteitä kirjattiin 34.

1. Alkohollägets utveckling

1.1. Alkoholpolitikens grundlinje

Huvudsyftet med Finlands alkoholpolitik är att förebygga och reducera de sociala och hälsorelaterade skador som alkoholen förorsakar. Alkoholpolitiken bygger på alkohollagen från år 1994 samt social- och hälsovårdsministeriets riktlinjer. Det nationella alkoholprogrammet färdigställdes 1995. Ett förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet ("Onks tietoo?") är från år 1997. Bägge programmen bygger på WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) från 1992.

WHO:s andra alkoholprogram för Europa (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkändes i september 1999. Syftet med programmet är att minska de problem som alkohol leder till, att se till att vård erbjuds och att skydda barn och ungdomar för alkoholproblem. Finlands alkoholprogram för 2000-talet,

"Yhteistyötä ja vastuuta" (samarbete och ansvar), blev färdigt i mars 2001. Samarbete på nationell och lokal nivå poängteras i programmet för att förebygga och vårda de negativa följderna av alkohol. Samarbete och speciellt kommunernas roll när det gäller att minska och förebygga missbruksproblem betonas i det målsättnings- och verksamhetsprogram för social- och hälsovård som social- och hälsovårdsministeriet har gjort upp för perioden 2000-2002. Programmet fäster speciell uppmärksamhet vid att förebygga ungdomarnas alkohol- och narkotikabruk.

År 2001 antogs vid ett möte i Stockholm mellan representanter för WHO:s regionalkontor i Europa, regeringen i Sverige och Europeiska kommissionen en deklaration om unga och alkohol. Det grundläggande temat är att skydda barn och unga för de men som alkoholen medför. Deklarationen grundar sig på det andra alkoholprogrammet i Europa och deklarationen "European Charter on Alcohol", som godkändes i Paris år 1995.

I Finland blev arbetsgruppen "Alkoholpolitik 2000" klar med sitt betänkande "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa" (en alkoholpolitik som för i många riktningar) år 2002. Arbetsgruppen betonar samarbete mellan olika parter och betydelsen av nätverk. En ny, alkoholpolitisk utgångspunkt i betänkandet är att det sociala ansvaret betonas vid sidan av mera traditionella alkoholpolitiska funktioner.

I oktober 2003 fattade statsrådet ett principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer. Syftet med principbeslutet var att förebygga och minska men som alkoholbruk orsakar med avsikt att öka barnens och familjernas välmående, att minska riskbruket och skador som det orsakar samt att påverka totalkonsumtionen av alkoholdrycker i en nedåtgående riktning. I beslutet ingår auktorisering att förbereda ett alkoholprogram för åren 2004 - 2007.

1.2 Finländarnas attityder till alkohol

Finländarnas attityder till alkohol har blivit mindre liberala under de senaste åren. En ökande andel av befolkningen är för de rådande alkoholpolitiska begränsningarna. Enligt en enkät som Stakes i början av 2000 lät Finska Gallup utföra var 54 procent av finländarna nöjda med den rådande alkoholpolitiken, medan motsvarande siffra i en enkät som genomfördes 2003 var 62 procent. 17 procent av befolkningen ville skärpa begränsningarna och 19 procent ville liberalisera dem ytterligare. Det att attityderna blivit mindre liberala kan utläsas i att 41 procent av befolkningen ville lindra och 13 skärpa alkoholpolitiken för åtta år sedan.

En stor majoritet av befolkningen anser att åldersgränserna i fråga om rätten att köpa alkoholdrycker är lämpliga. Åldersgränsen på 20 år i fråga om inköp av spritdrycker ansåg 85 procent vara lämplig, och 89 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl var lämplig.

Alkoholpriserna har inte sjunkit i Finland under EU-medlemskapet. Trots detta har andelen besvarare som anser alkoholpriserna vara lämpliga ökat med närmare 10 procentenheter från 1998 till 2002. 56 procent av dem som svarade ansåg att priserna på starka alkoholdrycker och öl var för högt. 48 procent ansåg att priserna på viner var för högt.

Enligt gallupundersökningarna vill majoriteten av finländarna inte att spritdrycker skall säljas inom dagligvaruhandeln, och inte heller starköl. I en undersökning som gjordes i januari 2002 ville 87 procent av besvararna att spritdryckerna skall säljas enbart i Alkos affärer. 55 procent ville att A-öl fortfarande skall säljas enbart i Alkos affärer. Också det nuvarande försäljningssystemet för mellanöl får folkmajoritetens stöd, eftersom 85 procent av besvararna ansåg att mellanöl skall säljas också inom dagligvaruhandeln. 54 procent av dem som svarade uppgav att de vill köpa viner i livsmedelsaffärerna.

1.3. Alkoholkonsumtion år 2002

Enligt statistiken konsumerades år 2002 48,2 miljoner liter alkohol omräknat i 100-procentig alkohol dvs. 9,3 liter per invånare. Totalkonsumtionen innehåller såväl den registrerade som den icke-registrerade alkoholkonsumtionen.

Den registrerade konsumtionen av alkoholdrycker innehåller försäljningen från Alkos affärer samt leveranserna från alkoholdryckernas grossister till livsmedelsaffärerna och utskänkningsrestaurangerna. Enligt statistiken för år 2002 uppgick konsumtionen till 39,6 miljoner liter 100-procentig alkohol dvs. 3,7 procent mera än föregående år. Av den registrerade konsumtionen utgjordes största delen, 48 procent, av öl, 26 procent av starka drycker och 26 procent av viner, cider och long drinks.

Andelen av alkoholdryckers detaljkonsumtion av den registrerade konsumtionen steg till 81 procent år 2002. Allt som allt såldes via detaljhandeln (Alkos affärer, livsmedelsaffärer och -kiosker som säljer milda alkoholdrycker) 31,9 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 6,1 liter per invånare. Jämfört med föregående år ökade detaljkonsumtionen med 4,9 procent. Av detaljkonsumtionen var 44 procent öl, 27 procent starka drycker och 29 procent viner, cider och long drinks.

Andelen utskänkta alkoholdrycker av den registrerade konsumtionen var 19 procent. I utskänkingsrestauranger serverades år 2002 totalt 7,6 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 1,5 liter per invånare. År 2002 minskade utskänkningskonsumtionen med 1,3 procent mot året innan. Av utskänkningen utgjorde 66 procent öl, 18 procent starka drycker och 18 procent viner, cider och long drinks.

Den icke-registrerade konsumtionen dvs. olaglig och laglig hembränning, turistalkohol, smuggling och surrogat samt alkoholen som finländarna konsumerat utanför Finlands gränser steg något så att hemtillverkningen av viner och öl ökade till en miljon liter 100-procentig alkohol och turistalkohol till 4,8 miljoner liter. Alkoholen man intagit utomlands uppgick till 1,7 liter 100-procentig alkohol och olaglig tillverkning och smuggling till 1,1 miljoner liter. Totalt ökade den icke-registrerade alkoholkonsumtionen år 2002 till 8,6 miljoner liter. Den icke-registrerade konsumtionens andel av totalkonsumtionen var en knapp femtedel.

Under det första halvåret år 2003 förblev ökningen av den registrerade konsumtionen av alkohol vid under en procent jämfört med året innan. Man väntar sig dock en stark ökning av alkoholkonsumtionen under de närmaste åren. Då Finland anslöt sig till Europeiska unionen år 1995 fick landet rätt att begränsa den skattefria turistinförseln av alkoholdrycker under de två första åren av sitt medlemskap. År 1996 förlängdes specialtillståndet så att man i början av år 2004 kommer att avlägsna alla kvoter som begränsar skattefri turistimport av alkohol. Avlägsnandet av importkvoterna väntas öka turistimporten av alkoholdrycker eftersom prisnivån på alkoholdrycker i de flesta medlemsländerna är betydligt lägre än i Finland. Tillgången på alkohol från närområdena kommer speciellt att vara en följd av att Estland ansluter sig till Europeiska unionen den 1.5.2004.

1.4. Alkoholkonsumtionens omfattning

Närmare 90 procent av den fullvuxna befolkningen i Finland använder alkohol. Merparten använder alkohol måttligt eller mycket lite. Man har uppskattat att antalet storkonsumenter uppgår till 250 000-500 000, dvs. ca 6-12 procent av den vuxna befolkningen. Var tionde man och var femtionde kvinna använder alkohol minst fyra gånger i veckan. Männens och kvinnornas alkoholanvändning har blivit likartad. Kvinnorna dricker oftare för att bli berusade. Andelen nyktra bland 15-69 åriga kvinnor och män skiljer sig inte väsentligt från varandra. År 2000 var andelen nyktra män 8 procent och andelen nyktra kvinnor 9 procent. År 1992 var motsvarande siffra för männens del 10 procent och för kvinnornas 18 procent.

Enligt ESPAD -undersökningar (år 1999) som har genomförts bland elever börjar ungdomarna experimentera med att berusa sig huvudsakligen i 13-15 års ålder, dvs. på högstadiet i grundskolan. Andelen ungdomar som för första gången varit berusade då de var yngre än 12 år är mycket liten och även bland 12-åringar är det mycket sällsynt att dricka sig berusad. Tre av fyra 15-16-åriga flickor och pojkar hade varit berusade. Enbart 9 procent uppgav att de var nyktra. Mot slutet av 1990-talet skedde det inga större förändringar i alkoholbruket bland 15-16-åringar.

1.5. Skadeverkningar till följd av alkoholkonsumtion

År 2002 dog ca 3 100 personer i Finland till följd av alkoholbruk. 1 465 personer dog i alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning. Därtill uppskattar man att alkoholbruket i cirka 700 fall ansluter sig till dödsorsaken i samband med olika sjukdomar. 913 personer dog i olycksfall och våld där rusmedel spelade en roll. Uppskattningsvis dog 53 personer som offer för en person som var påverkad av rusmedel. De alkoholrelaterade dödsfallen utgjorde 6 procent av alla dödsfall. Männens andel av dödsfallen till följd av alkoholbruk var 80 procent.

År 2002 registrerades på sjukhusen 33 211 vårdperioder till följd av någon alkoholsjukdom, antingen som huvuddiagnos eller bidiagnos. Männens andel av dessa var över 80 procent. Av dem som vårdades för någon alkoholsjukdom är en dryg femtedel i åldern 35-44, drygt en tredjedel 45-54-åringar och en knapp femtedel 55-64-åringar. På vårdinstitutioner för rusmedelsmissbrukare vårdades 11 210 klienter. Av klienterna var 75 procent män. Av dem som vårdades på dessa institutioner för någon alkoholsjukdom var hälften i åldern 35-54 år. A-klinikerna och ungdomsstationerna besöktes av 47 384 klienter år 2002. Inom bostadsservice för missbrukare och skyddshärbärgen registrerades 5 107 klienter.

Sambandet mellan alkoholbruk och brott framgår av undersökningar som gjorts om brott och våld samt av polisens statistik. Andelen alkoholrelaterade brottsfall av alla de brott som polisen utredde år 2001 var 18,7 procent och andelen andra rusmedelsrelaterade fall 3,4 procent.

De direkta kostnaderna för de skadeverkningar som alkoholbruket förorsakar samhället uppgick år 2001 till 0,5-0,7 miljarder euro och de indirekta kostnaderna till 2,4-4,6 miljarder euro. Närmare 40 procent av de direkta skadekostnaderna är satsningar på att upprätthålla ordningen, en fjärdedel på hälso- och sjukvård samt knappt en femtedel på socialvård.

1.6. Alkoholekonomin

De nominella priserna på alkohol fortsatte att stiga år 2002. Detaljhandelspriserna steg i medeltal med 2,2 procent och utskänkningspriserna med 3,7 procent. Reellt, dvs. i förhållande till konsumentprisindexet, var priserna på alkoholdrycker år 2002 i genomsnitt 1,1 procent högre än år 2001.

Den penningssumma som konsumenterna år 2002 använde till inköp av alkohol uppgick till sammanlagt 3,97 miljarder euro, dvs. 762 euro per invånare. Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna var 5,6 procent. Statens skatteintäkter av alkoholen, inkl. mervärdesskatt, uppgick till 2,05 miljarder euro, vilket utgjorde 5,5 procent av statens intäkter (exkl. finansieringsekonomiska åtgärder).

2. Narkotikalägets utveckling

2.1. Grundlinjerna i narkotikapolitiken

Den narkotikapolitik som Finland följer har som syfte att minska och förebygga bruk av narkotika samt minimera de skadeverkningar som förorsakas av narkotikabruk. Utgångspunkten för den finländska narkotikapolitiken är narkotikalagen (1289/93), social- och hälsopolitiska riktlinjer samt internationella avtal.

Under år 1998 utarbetade statsrådet ett principbeslut om den nationella narkotikapolitiken. Enligt det skall spridningen och användningen av narkotika förebyggas i första hand genom att i enlighet med den nordiska välfärdspolitikens principer förbättra befolkningens levnadsförhållanden, utgående från principerna om jämlikhet och medborgarnas grundrättigheter. Vården för dem som använder narkotika grundar sig på social- och hälsovårdens allmänna princip om att jämlikt erbjuda medborgarna den service de behöver. Grunden för narkotikakontrollen anges i FN:s internationella konventioner om narkotiska ämnen. För att koordinera den nationella rusmedelspolitiken och för att effektivisera verksamheten tillsatte statsrådet år 1999 en tväradministrerad koordinationsgrupp för rusmedelspolitiken.

Statsrådets principbeslut från år 2000 syftar till att effektivisera narkotikapolitiken. Avsikten är att minska både efterfrågan på och utbudet av narkotika samt hejda ökningen i bruket av narkotika och i narkotikabrottsligheten. Åtgärderna innefattar bl.a. en informationskampanj som riktas till hela befolkningen, bättre tillgång till behandling, ökandet av risken att bli fast när det gäller narkotikabrottslighet samt förstärkning av förebyggande missbruksarbete i fängelserna. I beslutet ingick ett åtgärdsprogram för att effektivisera rusmedelspolitiken för åren 2001-2003, vilket koordinationsgruppen förberett under år 2001.

För att genomföra åtgärdsprogrammet år 2002 beviljades följande anslag inom olika förvaltningsområden: Penningautomatföreningen delade ut 15,2 miljoner euro för rusmedels- och nykterhetsarbete, varav 8,8 miljoner euro för drogarbete. Social och hälsovårdsministeriet beviljade år 2002 2,5 miljoner euro för alkohol- och drogarbete från anslag för hälsofrämjande, varav 1,0 miljoner euro för främjande av drogrelaterad hälsa. Därtill Social- och hälsovårdsministeriet beviljade 7,5 miljoner euro speciellt för utveckling av narkotikavård och drygt 0,2 miljoner euro för drogforskning vid Stakes och vid Folkhälsoinstitutet. Inrikesministeriet delade ut 1,7 miljoner euro för drogövervakning på gatunivå, undervisningsministeriet 1,5 miljoner euro för utbildning av personal inom undervisning och för förebyggande drogarbete på de ungas verkstäder, justitieministeriet ca 1,8 miljoner euro för effektivisering av avvärjning av drogmissbruk i fängelser samt åklagaverksamhet, och utrikesministeriet ca 0,9 miljoner euro.

Inställningarna till narkotika har hållit sig negativa under de senaste tio åren. Enligt en befolkningsenkät som utfördes våren 2001 klassificerar de flesta finländare narkotikabruket som ett allvarligt eller mycket allvarligt problem. Den yngsta åldersgruppen skilde sig tydligt från de andra som svarade: 77 procent av unga i 15-24 årsåldern ansåg att droger är ett allvarligt eller mycket allvarligt problem. I andra åldersgrupper vara motsvarande procenttal 90 procent eller högre. Något mer än hälften av männen ansåg att problemet var mycket allvarligt. Bland kvinnorna var nästan två tredjedelar av samma åsikt.

2.2. Narkotikabrukets omfattning

Experimenterandet med och användningen av narkotika, och därav förorsakade skador, har på 1990-talet ökat i hela landet. Enligt de enkäter som gjorts har bruket av och experimenten med narkotika ökat i synnerhet bland ungdomar och unga vuxna. I och med ökad efterfrågan har utbudet av olika preparat ökat. Det var först vid övergången till 2000-talet som de första tecknen på att ökningstakten höll på att bli långsammare visade sig. Drogexperimentens omfattning står emellertid fortfarande på en relativt låg nivå i Finland, jämfört med det övriga Europa.

År 2002 uppgav knappt 12 procent av 15-69 åriga finländare att de i något skede provat på cannabis. Under det senaste året hade drygt 3 procent av den vuxna befolkningen provat på cannabis. I Helsingfors är motsvarande siffror nästan dubbelt så höga. Cirka 2 procent av vuxenbefolkningen hade någon gång provat amfetamin och under 1 procent opiater. År 1999 uppskattades andelen problemanvändare av amfetamin och opiater bland personer i åldern 15-55 år uppgå till ungefär 0,4-0,5 procent, medan motsvarande andel i huvudstadsregionen uppgick till 0,7-0,9 procent.

Även om antalet personer av vuxenbefolkningen vilka prövat på cannabis förefaller att ha ökat i jämn takt under de senaste tio åren, har det inte skett några större ändringar för årens 1998 och 2002 del. Resultatet visar att ökningen av den aktivaste drogprövningen ser ut att ha blivit långsammare. Drogbruket koncentreras speciellt till ungdomar och unga vuxna. Av de unga vuxna (15-24 åringar) har närmare 25 procent någon gång i sitt liv prövat på cannabis. Enligt en undersökning som år 2001 gjordes bland 15-16-åringar har cirka 11,5 procent av åldersklassen någon gång prövat på cannabis. Användningen har ökat tydligt från år 1998 då en motsvarande undersökning senast utfördes.

Det har inte skett någon större förändring i användarprofilerna under 1990-talet. De centrala användargrupperna utgörs fortfarande av 1) alkoholmissbrukarna, 2) de som använder både alkohol och läkemedel 3) de som använder cannabis och amfetamin samt 4) de som använder opiater. Opiatbruket ökade under 1990-talet. Användningen av amfetamin och opiater, ofta intravenöst, är ofta förknippad med social utslagning och marginalisering. I offentligheten har man ofta debatterat den ökade nöjesanvändningen av narkotika, men bevisen på att användningen av dem skulle ha ökat begränsar sig till ökade beslag av enbart ecstasy.

2.3. Skadeverkningar i anslutning till narkotikabruk

De narkotikarelaterade problemen har ökat i Finland under 1990-talet. Ökningen i de siffror som beskriver narkotikaskadorna i Finland avspeglar, förutom att allt fler prövar på och använder narkotika, också att det har skett förändringar i det finländska servicesystemet och registreringsförfarandet, och att man i hela servicesystemet har börjat ägna narkotikafrågorna allt större uppmärksamhet. Efter decennieskiftet har även skadeindikatorerna visat de första tecknen på en avtagande utvecklingstakt.

År 1999 registrerades under en dag samtliga rusmedelsrelaterade besök inom social- och hälsovården. Det sammanlagda antalet rusmedelsklienter var över 11 500 under en kalkyleringsdag. Av dessa hänförde sig 23 procent till bruk av läkemedel och 15 procent till bruk av droger: cannabis (11 %), amfetamin (9 %) och opiater (5 %). Blandbrukarnas andel uppgick till en tredjedel. Bland dem som använt sig av missbrukarvårdens specialtjänster inom öppenvården var andelen som använt droger nästan 20 procent, medan motsvarande siffra för dem som använt institutionstjänster var nästan 30 procent. Siffrorna är ungefär desamma som för de klienter inom missbrukarvårdens specialtjänster som använt läkemedel.

163 enheter inom rusmedelsvården deltog år 2002 i en frivillig, anonym insamling av uppgifter om behandlingen av narkotikamissbrukare. Uppgifter samlades in om 6 896 klienter. Enheterna som deltog representerade A-kliniker, vårdenheter för ungdomar, avgiftnings- och rehabiliteringsenheter, enheter inom öppen och sluten vård som har specialiserat sig på narkotikavård samt psykiatriska enheter. Tyngdpunkten inom insamlingen låg på enheter inom öppenvården och södra Finlands län.

Enligt uppgifter om behandlingen av narkotikamissbrukare var användningen av opiater (28 %) något oftare den främsta orsaken till att en s.k. drogklient sökte sig till vård jämfört med användningen av amfetamin eller andra stimulanter (28 %). Rusmedelsgruppernas situation har varit oförändrad jämfört med föregående år. Dock har andelen personer inom opiatgruppen, vilka primärt sökt vård på grund av buprenorfinmissbruk ökat under de senaste åren, och år 2002 var antalet personer som främst sökte vård för buprenorfin (20 %) betydligt högre än deras antal som sökte vård för sitt heroinbruk (6 %). I den medicinska avvänjnings-, ersättande och upprätthållande vården fanns det 11 procent som i första hand sökte vård för sitt opiatbruk. Blandmissbruk var vanligt, drygt två av tre uppgav att de använde åtminstone tre rusmedel som hade blivit ett problem för dem. Användningen av cannabis (60 %) och stimulanter (58 %) var vanligare än användningen av opiater (39 %).

De som sökte vård år 2002 var unga personer, som i snitt var 26,2 år gamla. Kvinnorna var några år yngre än männen. Den största åldersgruppen var 20-24 åringar. De löpte även stor risk att marginaliseras på grund av ackumulerade problem, t.ex. arbetslöshet och bostadslöshet. Nästan åttio procent av dem som använde opiater och stimulanter gjorde det huvudsakligen intravenöst.

Enligt sjukhusstatistiken registrerades under år 2002 sammanlagt 6 725 drogbehandlingsperioder, där någon narkotikasjukdom (dvs. sjukdom förorsakad av narkotika eller läkemedel) var huvuddiagnos, och 8 997 vårdperioder där narkotikasjukdom utgjorde huvud- eller bidiagnos. Bland narkotikasjukdomarna har speciellt de vårdperioder som hänför sig till bruket av illegala droger ökat starkt från början av 1990-talet. Av drogbehandlingsperioderna är redan flera än en fjärdedel direkt narkotikarelaterade, jämfört med början av 1990-talet, då andelen ännu var över 5 procent. Samtidigt har förgiftningarna i samband med användning av sömn- och lugnande mediciner minskat kraftigt inom sjukhusvården. Det senare kan emellertid till största delen förklaras av förändringen i märkningspraxisen, som lett till en kraftig ökning av sådana förgiftningsdiagnoser där medicinen som orsakat förgiftningen inte kan identifieras.

Av de smittsamma sjukdomarna är leverinflammationerna, och framför allt C-hepatit ofta förknippade med intravenös användning av droger. Antalet nya fall av C-hepatitsmitta har dock minskat under de senaste två åren. År 2002 var antalet nya fall över 100 färre än året innan. Sammanlagt uppgick antalet C-hepatitfall år 2002 till ca 1 300, av vilka två tredjedelar under 30 åringar. Speciellt andelen 15-19 åringar av fallen är relativt högre än tidigare.

En annan allvarlig virusinfektion som smittar med blodet är HIV. Den HIV-epidemi som bröt ut 1998 och som fick sin början bland drogmissbrukare som använde droger intravenöst fortsatte. Vissa tecken på att epidemin håller på att avta finns i alla fall: år 2000 och 2001 kunde en femtedel av de nya HIV-fallen spåras till intravenös användning av narkotika. År 1999 var den här andelen drygt femtio procent. Förekomsten av HIV bland dem som använder droger intravenöst har fortsättningsvis hållit sig på en nivå på knappt tre procent.

I de rättsmedicinska läkemedels- och narkotikaundersökningar som har utförts från år 1997 till år 2000 för att reda ut dödsorsaken har man i en snabbt ökande omfattning funnit s.k. klassiska narkotiska ämnen i samband med dödsfall: 89 förekomster (1997), 107 (1998), 140 (1999) och 170 (2000). Enligt preliminära uppgifter ser det i alla fall ut som om dödsfallen gått ner något: år 2001 uppgick antalet till ungefär 151 och enligt preliminära uppgifter var antalet fall 153 år 2002. Den viktigaste enskilda orsaken till ökningen i dödsfallen vid millennieskiftet var dödsfall till följd av heroinförgiftning. År 1997 uppgick de till 15 och år 2000 till 60. Därefter har utbudet på heroin på marknaden avtagit och samtidigt har heroindödsfallen minskat i snabb takt.

Narkotikabrotten, som kom till polisens och tullens kännedom, minskade jämfört med året innan för första gången efter den stigande utvecklingen sedan år 1996. Likaså avstannade ökningen av narkotikabeslag. Totalt registrerade polisen 13 843 narkotikabrott år 2001. Andelen grova narkotikabrott (5,5 %) av alla narkotikabrott sjönk något. Däremot ökade antalet "brott mot användning av narkotika" kraftigt enligt klassificeringen av narkotikabrott som trädde i kraft år 2001 och utgjorde redan över hälften av alla narkotikabrott.

De direkta kostnader som narkotika- och läkemedelsmissbruket förorsakat uppgick år 2001 till ungefär 0,1-0,2 miljarder euro, medan de indirekta skadekostnaderna uppskattades till 0,3-0,6 miljarder euro. De största direkta kostnaderna uppstod inom socialvården och brottskontrollen. Den överlägset största delen av de indirekta kostnaderna hänförde sig till värdet på det liv som förlorats till följd av förtidig död.

2.4. Utvecklingen av narkotikabehandlingssystemet

I Finland har de specialiserade vårdtjänsterna för drogmissbrukare blivit fler under de två senaste åren, bl.a. har nya öppenvårdsenheter som är avsedda för unga drogmissbrukare inrättats. Med anslag som Social och hälsoministeriet beviljat för utveckling av vård för personer med svåra narkotikaproblem har man strävat att öka utbudet på läkemedelsvård även för personer som är beroende av opiater. År 2000 gav social- och hälsovårdsministeriet den första förordningen, som också omfattar underhållsbehandling och som syftar till att regionalt förbättra tillgången till behandling. År 2002 gavs en ny förordning (289/2002) i syfte att bredda bedömningen av vårdbehovet och att öka antalet enheter som verkställer vården. Social- och hälsovårdsministeriets extra anslag på 7,5 miljoner euro för att utveckla vården av missbrukare har också använts till att utvidga läkemedelsvården för opiaterberoende personer.

En betydande förändring inom hälsoservicesystemet är att man har inrättat flera s.k. lågröskelenheter avsedda för missbrukare som använder droger intravenöst. Den första hälsoserviceenheten av det här slaget slog upp sina dörrar i Helsingfors år 1997. I slutet av år 2002 fanns dylika hälsoserviceenheter på närmare 20 orter. Besökarsiffrorna, som bildar ett anonymt statistikunderlag, visar att enheterna med de största besöksfrekvenserna fanns år 2001 i Helsingfors (cirka 4 200 klienter), Åbo (cirka 1 000 klienter), Vanda (cirka 990 klienter), Tammerfors (cirka 900 klienter) och Esbo (cirka 450 klienter). Därtill finns i huvudstadsregionen en för HIV-positiva användare avsedd servicecentral som år 2002 besöktes av ca 1 400 klienter. Antalet nålar och sprutor som utbyttes vid hälsoserviceenheterna och servicecenters för användare av HIV-positiva narkotikabrukare uppgick år 2002 till ca 1,1 miljon.

3. Tillstånds- och övervakningsfrågor

Enligt Produkttillsynscentralens (STTV) strategiska plan är samhället dess viktigaste "kund" och medborgarnas hälsa den viktigaste målsättningen. Inom resultatområdet för förebyggandet av alkoholskador behandlas fyra helheter: tillståndsförvaltningen, övervakningen, de ungas alkoholbruk och produkttillsynen.

Det är framför allt i anslutning till beviljandet av serveringstillstånd som det finns möjligheter att i förväg identifiera situationer som kan ge upphov till problem, och därmed förebygga dem genom begränsning av tillstånden, genom att förse tillstånden med villkor och genom att vägra bevilja tillstånd. I STTV:s tillsynsverksamhet har bekämpandet av den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten inom restaurangbranschen en framträdande plats.

Enligt strategin skall Produkttillsynscentralen begränsa serveringen i sådana sammanhang inom arbetslivet, idrotten och fritiden där alkoholen tidigare har saknats. Bestämmelserna som reglerar serveringstillstånden och deras beviljande görs klarare och delvis strängare när de ändringar som alkohollagen på den här punkten stadgar om träder i kraft i början av år 2003. Syftet med ändringarna i alkohollagen är att effektivisera även övervakningen av serveringen bl.a. med att se till att den som handhar ärenden i anslutning till serveringstillstånden och dennes företrädare har tillräckliga kunskaper och tillräcklig yrkeskompetens.

Regionalt övervakas serveringen och minutförsäljningen av länsstyrelserna. STTV styr länsstyrelserna i att övervaka dess genomförande. STTV:s och länsstyrelsernas resurser att övervaka försäljningen och serveringen av alkohol är ringa och de har inte ökat under de senaste åren.

Övervakningens syfte är att säkerställa att man inom försäljning och utskänkning följer de regler och direktiv, med vars hjälp man i alkohollagens anda försöker förebygga de samhällliga, sociala och hälso-mässiga skadeverkningar som alkoholen medför.

Tyngdpunkten i övervakningen är i förebyggandet av överträdelse och andra olägenheter, och därför är utskänkingsställets egenkontroll av central betydelse. Personalmängden är inte tillräcklig i relation till antalet kundplatser för en effektiv övervakning. Sedan 2001 har man satsat speciellt på att stödja tillståndsinnehavarnas egenkontroll. Enligt föreskrifterna som trädde i kraft i början av år 2003 bör det med avseende på verksamhetens omfång och kvalitet finnas tillräckligt med personal för att ta hand om effektiv övervakning och upprätthållande av ordning. Man bör till tillståndsmyndigheterna förete en plan där personalens mängd och uppgifter framgår.

Trots de begränsade resurserna har man med hjälp av övervakning och bl.a. med skärpta sanktioner försökt förebygga överträdelse och andra problem. Man har fäst speciell uppmärksamhet vid att förhindra försäljning och utskänkning åt minderåriga och vid att förebygga störningar i omgivningen.

STTV upprätthåller ett produktregister över alkoholdrycker, med uppgifter om över 26 000 produkter. Produkttillsynens uppgift är att garantera att de alkoholdrycker som finns på marknaden är lagenliga.

3.1. Detaljhandel

Enligt alkohollagen från år 1995 har Alko fortfarande ensamrätt till detaljhandel med alkoholdrycker vilka innehåller mer än 4,7 volymprocent alkohol. Livsmedelsaffärer och kiosker kan få tillstånd att sälja alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning och som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol. Där till kan en tillverkare av alkoholdrycker som tillverkas genom jäsning och vilka innehåller högst 13 volymprocent alkohol på vissa villkor beviljas tillstånd att i anslutning till tillverkningsplatsen sälja själv-tillverkade drycker (försäljning av s.k. gårdsviner och sahti). De drycker som innehåller högst 2,8 volymprocent alkohol lyder inte under alkohollagen och kan därför säljas fritt. En ändring av alkohollagen förbjöd dock fr.o.m. 1.6.1997 försäljning av alkoholdrycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent alkohol till personer under 18 år.

Som tillstånds- och övervakningsmyndigheter fungerar Produkttillsynscentralen, som godkänner Alkos butiker och beviljar tillstånd för försäljning av gårdsvin och sahti, och länsstyrelserna som beviljar övriga tillstånd för detaljhandel. År 2002 kostade ett beslut om tillstånd för detaljhandel 168-340 euro.

I slutet av 2002 uppgick antalet Alkobutiker till 299. Alko har rätt att på beställning leverera drycker via expeditiionsplatser. Deras antal var i slutet av året 144.

Antalet tillstånd för detaljhandel av drycker som tillverkas genom jäsning och vilka innehåller högst 4,7 alkohol uppgick till 6 996. Även om antalet tillstånd fortsatte att minska under år 2002 var deras antal fortfarande ungefär 500 fler än i slutet av år 1994. Den stora ökningen år 1995 berodde på att den nya alkohollagen gav också kioskliknande livsmedelsbutiker och bensinstationer rätt till försäljning av dylika alkoholdrycker. Antalet gårdsvins- och sahtibutiker var i slutet av år 2002 52 stycken.

Länsstyrelserna återkallade slutgiltigt 12 detaljhandelstillstånd och drog in 24 för en begränsad tid. Antalet varningar och anmärkningar uppgick till 48.

3.2. Servering

Produkttillsynscentralen beviljar serveringstillstånd för samtliga starka alkoholdrycker (A-tillstånd och för alkoholdrycker med högst 22 procent volymalkohol (B-tillstånd). Länsstyrelserna beviljar å sin sida tillstånd till alkoholdrycker som tillverkas genom jäsning och som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol (C-tillstånd). År 2002 kostade ett beslut om serveringstillstånd 168-500 euro.

År 2002 beviljade Produkttillsynscentralen 321 nya serveringstillstånd som är i kraft tillsvidare, dvs. 4 tillstånd mera än året innan. Tidsbundna serveringstillstånd till högst ett år beviljades 89 stycken dvs. 22 mindre än år 2001. Temporära tillstånd på högst en månad för olika tillställningar beviljades sammanlagt 480 (483 år 2001).

I slutet av 2002 fanns det 5 241 giltiga serveringstillstånd till A- och B-restauranger och 3 780 för C-restauranger. Under den tid den nya alkohollagen varit i kraft har antalet A- och B-restauranger ökat med 2 013 stycken medan antalet C-restauranger har minskat med 1 949.

Produkttillsynscentralen gav under verksamhetsåret 145 skriftliga varningar åt olika serveringstillståndshavare, medan 36 tillstånd återkallades för en viss tid och 68 tillstånd slutgiltigt. Länsstyrelserna återkallade 20 tillstånd slutgiltigt och 39 på viss tid. I 94 fall gav länsstyrelserna en skriftlig varning.

Tyngdpunkten i Produkttillsynscentralens verksamhet ligger vid åtgärder mot den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten inom restaurangbranschen. I detta hänseende har effektiveringen av övervakningen bidragit för att antalet slutgiltigt återkallade tillstånd har ökat.

3.3. Tillverkning, import, partiförsäljning och teknisk användning

År 2002 uppgick produktionen av alkoholdrycker till 602 miljoner liter. I jämförelse med året innan var ökningen 1,2 procent. Vinproduktionen minskade med 3,7 procent. Produktionen av Long drinks ökade med 21 procent, starka spritdrycker med 8,5 % och öl med 0,4 procent.

Antalet alkoholdrycksprodukter på marknaden har fortsatt att öka. Produkttillsynscentralens produktregister innehöll 26 800 alkoholdrycksprodukter i slutet av 2002, medan motsvarande antal året innan var 23 600.

Produkttillsynscentralen beviljar tillstånd för tillverkning, partiförsäljning och användning av alkoholdrycker, sprit och alkoholpreparat samt tillstånd till import av starksprit. År 2002 beviljades 4 tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker för kommersiellt ändamål. Under året lade 2 innehavare av tillverkningstillstånd ner sin verksamhet. I slutet av året tillverkades alkoholdrycker på 120 tillverkningsställen. 17 tillstånd till partiförsäljning av alkoholdrycker beviljades under året. 4 tidsbundna tillstånd beviljades. Tillstånd till partiförsäljning av alkoholpreparat beviljades i 2 fall. Under året lade 10 innehavare av tillstånd till partiförsäljning ner sin verksamhet. I slutet av år 2002 fanns det 187 giltiga tillstånd till partiförsäljning av alkoholdrycker och starksprit. Tillstånd till teknisk användning av alkohol beviljades i 93 fall och till följd av upphörd verksamhet återkallades 18 tillstånd. I slutet av 2002 fanns det 2 396 giltiga tillstånd till teknisk anvä

Alkoholdryckernas lagenlighet undersöktes sammanlagt av 132 produkter. Grundanalyser utfördes på 23 ölsorter, 14 fruktvinsorter, 52 vinsorter, 18 spritsorter eller likör och 11 starkspritsorter. För att utreda tillverkningsmetoden undersöktes bl.a. jäsningsprofilen hos olika cidersorter.

STTV har under året låtit undersöka ochratoxinhalten i totalt 52 prover som tagits på alkoholdrycker, av vilka 48 var viner och 4 öl. Området där vinet producerats har en avgörande inverkan på ochratoxinhalten, varför proverna valdes ut på basis av riskanalys. 28 prover befann sig under observationsgränsen. Halter på mindre än 0,5 mikrogram fanns i 21 vinsorter. 2 rödvinsprover hade halter på 0,5-1 mikrogram. Den största påträffade halten på 4,56 g/l ledde till att vinet drogs bort från marknaden. Ölhalterna var under bestämningsgränsen 0,05 g/l.

Finlands nationella specialitet är alkoholdrycker som innehåller tjära. Av dessa undersöktes fyra produkter och ett tjärvatten för att få reda på deras PAH-halt. Därtill undersökte man 11 rökmaltwhiskyer. De undersökta produkternas halter visade sig vara låga.

År 2002 undersöktes av tungmetallerna produkternas blyhalter. Halterna varierade mellan 0,012 - 0,073 mg/l. Den tillåtna maximihalten i viner är 0,2 mg/l.

Av absintdrycker på marknaden mättes tujonhalter. Tujon som extraherats från malörten har skadliga verkningar varför man i direktiv 88/388 ställt maximihaltgränser för det. Man fann inget i undersökningen som strider mot föreskrifter.

År 2002 hörde sex företag till Produkttillsynscentralens ekologiövervakningssystem: tre ölbryggerier, buteljerare av utländskt vin, ett företag som inför alkohol utanför EU samt ett gårdsvinsföretag. Förutom start- och årsinspektion av ovannämnda företag utfördes en övervakningsinspektion i tre partiaffärer som säljer ekologiska alkoholdrycker. Ett föremål för övervakning var ekologiska viners svaveldioxidhalt. Av 14 undersökta prover ledde en till anmärkning.

Inspektörerna på Produkttillsynscentralen utförde 164 inspektioner för godkännande och tillsyn år 2002. I samband med inspektionerna gavs 11 anmärkningar. 18 tillståndsinnehavare ombads inkomma med skriftliga svar.

3.4. Reklam

Begränsning av reklam för alkoholdrycker har ansetts vara en viktig metod för att styra alkoholkonsumtionen. I de flesta europeiska länder finns det begränsningar av reklam för alkoholdrycker. Enligt EU-direktivet om televisionsverksamhet skall reklam för alkoholdrycker begränsas i televisionen. I Finland har detta direktiv verkställts genom reklamstadgandena i alkohollagen från 1995. I fråga om de övriga nordiska länderna har reklam för alkoholdrycker förbjudits totalt i Norge, och i Sverige ändrades reklamstadgandena till följd av det s.k. Gourmetbeslutet i EG:s domstol så att det är tillåtet att göra reklam för under 15-procentiga alkoholdrycker.

WHO:s rekommendation från december 1995 och den s.k. Stockholmsdeklarationen 2001 förordar en begränsning av alkoholreklam, i synnerhet reklam som riktar sig till unga. En metod som omnämns i sammanhanget och som i synnerhet attraherar unga är alkoholens anknytning till sport. Principen har följts till exempel i Frankrikes lagstiftning enligt vilken reklam förbjuds i samband med idrottstävlingar.

I Finland reglerades reklam av alkoholdrycker genom Alkos förvaltningsråds anvisningar åren 1960-1977. År 1977 förbjöds alkoholreklam genom lag. Reklam för alkoholdrycker som innehåller mindre än 2,8 volymprocent alkohol var dock tillåten. Ändringen av alkohollagen 1.1.1995 betydde en lindring av reklambestämmelserna. Reklam för drycker som innehåller högst 22 volymprocent alkohol tilläts med vissa begränsningar. Begränsningarna gäller bl.a. reklam som riktar sig till minderåriga och reklam med missvisande påståenden om hälsoeffekter samt reklam som strider mot god sed. Samtidigt blev bestämmelserna strängare på så vis att begränsningarna även gäller reklam för drycker som innehåller 1,2- 2,8 volymprocent alkohol och förbudet mot reklam för starka alkoholdrycker omfattade även indirekt reklam. Även andra former av säljfrämjande verksamhet för starka alkoholdrycker förbjöds. År 1999 förnyade Produkttillsynscentralen anvisningarna i fråga om reklam för alkoholdrycker genom att samla ihop alla tidigare anvisningar och exempel på alkoholreklamfall.

Det är Produkttillsynscentralen och länsstyrelserna som övervakar reklam för alkoholdrycker och drycker som innehåller över 1,2 volymprocent alkohol. Reklam som strider mot lagen kan förbjudas och förbudet förstärkas med vite. Annonssören kan alternativt ges skriftliga anvisningar om rättande av reklamen. Tyngdpunkten i övervakningen ligger på förebyggande arbete.

År 2002 avgjorde Produkttillsynscentralen 93 alkoholreklamfall. Under år 2002 gavs sammanlagt sju anvisningar. Med anledning av förfrågningar från näringsidkare angavs sammanlagt 19 förhandsutlåtanden om lagenligheten hos reklam år 2002. Därtill ges näringsidkarna personliga råd både per telefon och skriftligen, vilket inte har registrerats. 34 övervakningsåtgärder som länsstyrelserna genomförde registrerades.

1. Development of the alcohol situation

1.1. Alcohol policy guidelines

The key objectives of the Finnish alcohol policy include the prevention and reduction of social and health-related problems caused by alcohol. The national alcohol policy is based on the 1994 Alcohol Act and the guidelines of the Ministry of Social Affairs and Health. The National Alcohol Policy Programme was adopted in 1995, and a proposal for implementing the programme was set forth in 1997. These programmes in turn were based on the European Alcohol Action Plan from 1992, drafted by the WHO Regional Office for Europe.

The Second European Alcohol Action Plan 2000-2005 of the Regional Office was adopted in September 1999. The programme aims at reducing the harm done by alcohol and at ensuring access to treatment as well as the protection of children and young people from alcohol problems. The National Alcohol Policy Programme for the 21st century was adopted in March 2001. The programme puts the emphasis on co-operation between the national and local levels in the prevention and treatment of the harm done by alcohol.

The Target and Action Programme for Social Welfare and Health Care 2000-2003 adopted by the Finnish Ministry of Social Affairs and Health also emphasises co-operation and particularly the role of municipalities in reducing and preventing drug-related problems. Special attention is placed on the prevention of alcohol and drug abuse among young people.

In 2001, a conference organised in Stockholm by the WHO Regional Office for Europe, the Swedish Government, and the European Commission adopted a Declaration on Young People and Alcohol. The Declaration's key principle was the protection of children and young people from the harm caused by alcohol. It is based on the Second European Alcohol Action Plan and the European Charter on Alcohol, adopted in Paris in 1995.

In Finland, a working group on alcohol policy completed its memorandum in 2002. The working group underlines the importance of broad co-operation and networking. The memorandum introduces a perspective on new alcohol policy, putting the emphasis on social responsibility in addition to traditional measures.

In October 2003, the Finnish Government adopted a resolution on alcohol policy guidelines. The resolution aims at preventing and reducing problems caused by alcohol use in order to increase the well-being of children and families, to reduce abuse of alcohol and related problems and to achieve a downward trend in the total consumption of alcohol. The resolution includes a mandate to prepare an alcohol policy programme for 2004 - 2007.

1.2. Attitudes towards alcohol

In recent years, attitudes towards alcohol have become less liberal. An increasing majority of the population is in favour of the present restrictions. According to an opinion poll commissioned by the National Research and Development Centre for Welfare and Health (STAKES) and conducted by Suomen Gallup Oy at the beginning of 2000, 54 per cent of Finns were satisfied with the present alcohol policy, while the corresponding figure was 62 per cent in a survey conducted in 2003. Seventeen per cent were in favour of stricter regulations, while 19 per cent were in favour of even more liberal regulations. The change towards less liberal attitudes can clearly be seen in the fact that eight years ago the proportion of those in favour of less strict regulations was still 41 per cent and the proportion of those in favour of stricter regulations 13 per cent.

An overwhelming majority of the population regards the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. The age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 85 per cent of the respondents, and the age limit of 18 years for buying beer and wine by 89 per cent.

The prices of alcoholic beverages have not gone down during EU membership. Despite this, the proportion of those who regard the prices as appropriate has increased by nearly 10 percentage units from 1998 to 2002. In 2002, 56 per cent of the respondents regarded the prices of strong alcoholic beverages and beer as being at too high a level, the corresponding percentage for wines was 48 per cent.

According to Gallup surveys, the majority of Finns were of the opinion that strong alcoholic beverages, including strong beer, should not be sold in grocery stores. In a study conducted in January 2002, 87 per cent of the respondents thought that strong alcoholic beverages should only be sold at ALKO's retail outlets and the corresponding figure for strong beer was 55 per cent. Furthermore, most Finns support the present system for the sale of medium-strong beer, as 85 per cent of the respondents thought that it should also be available in grocery stores. A total of 54 per cent reported that wines should be sold in grocery stores.

1.3. Alcohol consumption in 2002

In 2002, the total consumption of alcohol amounted to 48.2 million litres of pure alcohol, and the consumption per capita was 9.3 litres. The total consumption includes both documented and undocumented consumption of alcoholic beverages.

The documented consumption of alcoholic beverages includes the sales in ALKO retail outlets and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants. In 2002, the documented consumption of alcoholic beverages was 39.6 million litres of pure alcohol, which is 3.7 per cent more than in the previous year. The majority of documented consumption, 48 per cent, consisted of beer, 26 per cent consisted of spirits and 26 per cent consisted of wine, cider and long-drink beverages.

The proportion of private consumption, i.e. consumption of alcoholic beverages through retail outlets, rose to 81 per cent of the documented consumption in 2002. A total of 31.9 million litres of pure alcohol, i.e. 6.1 litres of alcohol per capita, was sold through retail outlets (ALKO's retail outlets, grocery stores and kiosks selling mild alcoholic beverages). Private consumption increased by 4.9 per cent compared with the previous year. Forty-four per cent of private consumption consisted of beer, 27 per cent of spirits and 29 per cent of wine, cider and long-drink beverages.

The proportion of public consumption, i.e. consumption of alcoholic beverages through licensed sales, was 19 per cent of the documented consumption. In 2002, licensed sales totalled 7.6 million litres of pure alcohol, which is 1.5 litres of alcohol per capita. Licensed sales decreased by 1.3 per cent over the previous year. Beer accounted for 66 per cent, spirits for 18 per cent, and wine, cider and long-drink beverages for 18 per cent of licensed serving.

The undocumented consumption of alcoholic beverages, which includes legal and illegal domestic brewing and distilling, the import of alcoholic beverages by passengers, smuggling, substitutes, and alcohol consumed by Finns outside Finland, increased slightly; domestic brewing and distilling of wine and beer increased to 1 million litres and import of alcoholic beverages by passengers to 4.8 million litres of pure alcohol. Alcoholic beverages consumed abroad amounted to 1.7 litres and illegal brewing and distilling and smuggling to 1.1 million litres of pure alcohol. Overall, undocumented alcohol consumption increased to 8.6 million litres in 2002. Undocumented consumption accounted for about one fifth of total consumption.

During the first half of 2003, the increase of documented consumption of alcoholic beverages was smaller than the year before, just under one per cent. Alcohol consumption can, however, be expected to increase considerably in the years to come. When Finland became a member of the European Union in 1995, it was granted the right to restrict the tax-free import of alcoholic beverages by passengers during the first two years of its membership. In 1996, the special licence was extended to the beginning of 2004, when all the Finnish quotas restricting tax-free import of alcoholic beverages by passengers from other EU countries to Finland will be abolished. Abolishing import quotas is expected to increase the import of alcoholic beverages by passengers, since their price level in most EU countries is considerably

lower than in Finland. The availability of alcohol in neighbouring areas will increase especially due to Estonia joining the European Union on 1 May 2004.

1.4. Prevalence of alcohol use

Nearly 90 per cent of adult Finns consume alcohol. Most of them drink alcohol in moderation or very little. The number of heavy consumers is estimated to range between 250,000 and 500,000, which accounts for about 6 to 12 per cent of the adult population. Every tenth man as compared with every fiftieth woman consumes alcohol at least four times a week. Differences between men and women in drinking habits have diminished; intoxication-oriented drinking has become more prevalent among women. There was only a small difference in the proportion of abstainers between 15-69-year-old women and men respectively. The Drinking Habits Survey conducted in 2000 showed that the proportion of those abstaining from alcohol was about 8 per cent for men and about 9 per cent for women, compared with 10 per cent for men and 18 per cent for women in the 1992 Drinking Habits Survey.

ESPAD school surveys show that most young people start to experiment with drinking to drunkenness in the upper level of comprehensive school at the age of 13 to 15 years. A very low proportion were drunk for the first time when under 12 years of age. Even at the age of 12, drinking to drunkenness was very rare. Three out of four girls and boys aged 15 to 16 years had been drunk and only 9 per cent reported that they did not consume alcohol. Towards the end of the 1990s, there were no major changes in the use of alcohol among 15-16-year-olds.

1.5. Detrimental effects of alcohol consumption

The rate of alcohol-related deaths in Finland was about 3,100 in 2002. An alcohol-related disease and alcohol poisoning was the cause of death in 1,465 of the cases. In addition, it has been estimated that alcohol was the secondary cause of death in about 700 cases. A total of 913 persons died under the influence of alcohol as a result of an accident or violence. Moreover, it has been estimated that 53 persons died as victims of the act of a drunken person. Alcohol-related deaths accounted for 6 per cent of all cases of death in 2002. The proportion of men in alcohol-related mortality was 80 per cent.

In 2002, hospital wards registered 33,211 periods of care in which the primary or secondary diagnosis had been an alcohol-related disease. Of these, men accounted for 80 per cent. Slightly less than one fourth of inpatients treated for alcohol-related diseases were between 35 and 44, slightly more than one third between 45 and 54, and just under one fifth between 55 and 64 years of age. The number of clients in units providing care for substance abusers was 11,210. Men accounted for 75 per cent of this number. More than half of the persons who had received treatment in such units were between 35 to 54 years of age. A total of 47,384 clients visited A-clinics and youth clinics, and housing services, and overnight shelters for substance abusers registered a total of 5,107 clients.

Research into violence and crimes as well as police statistics show a link between the abuse of alcohol and crimes. In 2001, alcohol was involved in 18.7 per cent and other intoxicants in 3.4 per cent of all settled cases.

In 2001, society paid between EUR 0.5 and 0.7 billion in direct costs and between EUR 2.4 and 4.6 billion in indirect costs as a result of the abuse of alcohol. Nearly 40 per cent of these direct costs were caused by public disturbances. Health care accounted for slightly more than a quarter, and social services for just under one fifth, of the direct costs caused by alcohol-related harm.

1.6. Alcohol economy

Nominal alcohol prices continued to rise in 2002. The rise in retail prices was 2.2 per cent on average, while restaurant prices rose by 3.7 per cent. In real terms, that is, in relation to the consumer price index, prices were approximately 1.1 per cent higher in 2002 than the year before.

In 2002, consumers' expenditure on alcohol totalled EUR 3.97 billion or EUR 762 per capita. Alcohol expenditure accounted for 5.6 per cent of private consumption expenditure. The government gained EUR 2.05 billion in alcohol tax revenues, value-added tax included, which accounted for 5.5 per cent of the total state revenues (financing measures excluded).

2. Drug situation

2.1. The basis of the narcotics policy

The goal of the national narcotics policy is to reduce and prevent substance abuse and to minimise the harm done by drugs. The Finnish narcotics policy is based on the Narcotics Act (1289/93), social and health policy guidelines, and international agreements.

The Government Decision-in-Principle on Drug Policy was adopted in 1998. It states that the spread and abuse of drugs should be prevented primarily by influencing people's living conditions while at the same time guaranteeing equality and basic rights in accordance with the Nordic welfare policy. The treatment of drug abusers should be based on the general principle of providing equitable social and health care services for those who need them. The narcotics conventions of the UN are the cornerstones of the drug control policies. In order to harmonise the national narcotics policy and intensify operation, the Council of State set up a cross-administrative coordination group to handle the narcotics policy in 1999.

In 2000, the Council of State adopted a decision-in-principle on the intensification of narcotics policy. The aim was to reduce both the demand and supply of drugs and to stop the growth of drug abuse and drug-related criminality. To this end, an information campaign was to be launched, access to drug treatment was to be improved, the risk of getting caught was to be increased for drug criminals, and preventive work in prisons was to be intensified. The decision included an action plan for intensifying narcotics policy in 2001 - 2003, which was drafted by the coordination group during 2001.

Extra funding for implementing the action plan in different administrative sectors in 2002 was granted as follows: Finland's Slot Machine Association (RAY) allocated EUR 15.2 million for intoxicant and temperance affairs, of which EUR 8.8 million for anti-drug actions. The Ministry of Social Affairs and Health granted EUR 2.5 million for anti-alcohol and anti-drug actions, of which EUR 1.0 million for drug-related health promotion. In addition The Ministry of Social Affairs and Health granted EUR 7.5 million especially for developing drug treatment and EUR 0.2 million for drug-related researches at Stakes and at National Public Health Institute. The Ministry of the Interior gave EUR 1.7 million for street-level drug control, the Ministry of Education gave EUR 1.5 million for personnel training in education and for preventive work in youth work shops, the Ministry of Justice gave about EUR 1.8 million for intensifying preventive work in prisons and for prosecution, and the Ministry of Foreign Affairs allocated EUR 0.9 million.

People's attitudes towards drugs have remained negative over the past ten years. According to a population survey conducted in 2001 concerning the health behaviours of adults, the majority of Finns regard the abuse of drugs as a serious or very serious problem. The youngest age group differed clearly from the other respondents: 77 per cent of 15-24-year-olds regarded drugs as a serious or very serious problem compared with 90 per cent or over in the other age groups. Slightly more than half of the male respondents regarded the problem as very serious, whilst nearly two-thirds of female respondents were of this opinion.

2.2. Prevalence of drug abuse

Experimenting with drugs, drug abuse and drug-related problems increased throughout the country during the 1990s. According to population surveys, the experimental use and abuse of drugs has become more prevalent among youth and young adults in particular. The supply of drugs has increased as demand has risen. The first signs of a slow-down in the growth rate did not become visible until the turn of

the decade. Nevertheless, experimenting with drugs is not as extensive in Finland as elsewhere in Europe.

In 2002, about 12 per cent of 15-69-year-old Finns reported that they had experimented with cannabis at least once in lifetime. Slightly more than 3 per cent of the adult population had experimented with cannabis during the past year. In the Greater Helsinki area, the figures were nearly twice as high. About 2 per cent of the adult population had sometimes experimented with amphetamines and less than 1 per cent with opiates. In 1999, throughout the whole country about 0.4-0.5 per cent of all 15-55-year-olds were estimated to abuse amphetamines and opiates, while the figure for the Greater Helsinki Area was 0.7-0.9 per cent.

Although the proportion of experimental cannabis users in the adult population seems to have grown steadily for the past ten years, there has not been a great change in the abuse of cannabis in last twelve months when comparing the results of 1998 and 2002. The result indicates that, for the part of the population that is most active in experimenting with drugs, the growth of drug use could be slowing down. Drug use is concentrated among youths and young adults. Nearly every fourth young adult (15-24-year-olds) has experimented with cannabis at least once during his or her lifetime. A study conducted among 15-16-year-olds in 2001 showed that about 11.5 per cent of the age group had experimented with cannabis at least once. Use has increased significantly compared with 1998, when a similar study was conducted.

No great changes took place in the drug-user profiles during the 1990s. The four main substance abuser groups are (1) alcohol abusers, (2) polydrug users of alcohol and medicines, (3) cannabis and amphetamine users, and (4) opiate users. The abuse of opiates increased throughout the 1990s. The abuse of amphetamines and opiates, which are often injected, is often connected with social deprivation and exclusion. The recreational use of drugs - ecstasy and cocaine in particular - has also been discussed widely, but the only evidence for this is the fact that seizures of ecstasy have become more numerous.

2.3. Detrimental effects of drug abuse

Drug-related problems increased rapidly in Finland in the 1990s. The rapidly growing drug-use figures in Finland reflect not only an increase in drug experimentation and use but also changes in the Finnish service system and statistical practices and an increasing awareness of the drug problem within the service system as a whole. After the turn of the decade, however, the harm indicators showed the first signs of a levelling off in the upward trend.

In 1999, a census was carried out on the use of intoxicant-related social and health care services during one day. Over 11,500 intoxicant related visits were counted in these services. Twenty-three per cent of all intoxicant-related visits were associated with medicines and 15 per cent with drugs: cannabis (11%), amphetamines (9%), and opiates (5%). One third of the clients were polydrug users. In specialised community-based services for substance abusers, nearly 20 per cent of the clients had drug-related problems, while the corresponding figure for residential services was nearly 30 per cent. The figures were almost identical with the numbers of medicine abusers encountered in these specialised services.

In 2002, a total of 163 drug treatment units participated in a drug treatment survey on a voluntary and anonymous basis. Information was gathered from 6,896 clients. The units included A-clinics, youth clinics, detoxification and rehabilitation units, community-based and residential drug treatment units, and psychiatric units. The material concentrated on community-based units and the Province of Southern Finland.

The drug treatment survey showed that the primary reason for seeking treatment among narcotic and medicine abusers was as often the use of opiates (28%) as it was the use of amphetamine or other stimulants (28%). For the main groups of substance abusers, the situation has remained the same compared with the previous year. Among opiate abusers, the use of buprenorphine as the primary reason for see-

king treatment has become more prevalent during the past few years, and in 2002, the proportion of persons who sought treatment because of the abuse of buprenorphine (20%) was considerably higher than that of heroin abusers (6%). Eleven per cent of those who had sought treatment on account of opiate

abuse had undergone pharmacological detoxification, substitution or maintenance treatment. Polydrug use was common; two out of three of the respondents reported having used at least three different problem drugs. Among the three most common drugs, the abuse of cannabis (60%) and stimulants (58%)

Those seeking treatment in 2002 were young; the average age was 26.2 years and women were a couple of years younger than men were. The largest age group was 20-24-year-olds. They also faced a great risk of exclusion and accumulating problems, such as unemployment and homelessness. For nearly 80 per cent of opiate and stimulant users, the primary route to administer a drug was through injection.

Hospital statistics show that in inpatient health care, 6,725 drug-treatment periods were recorded in 2002 in which a drug-related disease, i.e. a disease related to medicines or narcotic drugs, was the primary diagnosis. The corresponding figure for periods of care in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis was 8,997. In the treatment of drug-related diseases, the number of care periods related to illegal drugs, and polydrug use in particular has increased rapidly since the early 1990s. More than every fourth care period is directly related to narcotic drugs, while the percentage was still just above 5 per cent at the beginning of the 1990s. At the same time, poisonings related to the abuse of soporifics and sedatives have decreased clearly in hospital care. However, the latter case can be explained mostly by the change in record practices, which has led to a drastic increase of the number of poisoning diagnoses in which the medicine causing the poisoni

Of communicable diseases, it is the liver diseases, particularly hepatitis C, that are in most cases associated with intravenous drug abuse. However, the number of new hepatitis C infections notified annually has decreased over the past few years. In 2002, there were over 100 fewer new infections than the year before. There were about 1,300 new hepatitis C infections, of which nearly two thirds were among persons under 30 years of age. Especially the number of 15-19-year-olds among the notified cases was proportionately higher than before.

HIV infection is another serious intravenously transmitted virus infection. The HIV epidemic that broke out due to intravenous drug use in 1998 still continued, although it has shown some signs of decline; in 2000 and 2001, about one third and in 2002 a fifth of all new HIV notifications were due to intravenous drug use as compared with more than half in 1999. The incidence of HIV infections among intravenous drug users is still below the level of 3 per cent.

Since 1997, the findings of so-called classic drugs in forensic analyses on medicinal and narcotic drugs have been becoming increasingly common: 89 (1997), 107 (1998), 140 (1999) and 170 findings (2000). After this, there has been a slight decrease in the number of findings: 151 cases in 2001 and, according to advance information, 153 cases in 2002. The most important single reason for the increase in this type of death at the turn of the decade was the rise in the number of deaths related to heroin poisoning, from 15 cases in 1997 up to 60 cases in 2000. Since then, the supply of heroin on the market has dried up and the number of heroin deaths has decreased rapidly.

According to the statistics issued by the police and customs, drug-related criminality decreased from the previous year for the first time following the upward tendency that had continued since 1996. The growth of the number of drug seizures also stopped. A total of 13,843 drug offences were recorded by the police in 2001. The proportion of serious drug offences (5.5 %) of all drug offences diminished slightly, whereas the proportion of the new drug offence class, "drug use offence", which came into force in 2001, grew dramatically, accounting for more than half of all drug offences.

In 2001, direct costs brought about by the misuse of narcotic and medicinal drugs were about EUR 0.1-0.2 billion, and indirect costs were estimated at EUR 0.3-0.6 billion. Social services and crime cont-

rol accounted for the bulk of the direct costs. By far the greatest proportion of indirect costs was due to the premature loss of life.

2.4. Development of the drug-treatment system

During the past few years, the provision of treatment for drug abusers has been increased in Finland by, for example, establishing new community-based drug treatment units for young drug abusers. The funding granted by the Ministry of Social Affairs and Health for developing treatment for drug addicts has also been used to improve the availability of pharmacological treatment of opiate addicts. The Decree by the Ministry of Social Affairs and Health in 2000 was the first to cover maintenance treatment and it aimed at improving access to treatment at the regional level. The 2002 Decree (289/2002) increased the number of units that assess the need for and implement treatment. In addition, one priority area for the extra funding of EUR 7.5 million granted by the Ministry of Social Affairs and Health in 2002 and 2003 was to improve the availability of pharmacological treatment for opiate addicts.

One major development in the drug treatment system has been the greater supply of low-threshold health counselling services for intravenous drug abusers. The first health counselling centre was opened in Helsinki in 1997 and by the end of 2002, there was a counselling centre in 20 localities. Statistical data of client visits gathered on an anonymous basis indicates that in 2001 the health counselling centres with the greatest numbers of client visits operated in Helsinki (about 4,200 clients), Turku (about 1,000 clients), Vantaa (about 990 clients), Tampere (about 900 clients) and Espoo (about 450 clients). In addition, there is a service point for HIV positive drug users in the Greater Helsinki area. The service point was visited by about 1,400 clients in 2002. The number of syringes exchanged at health counselling centres and the service point for HIV positive drug users totalled about 1.1 million in 2002.

3. Licensing and control

The strategic action plan of the National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) states that society is its most important "client" and that the health of citizens is its highest priority. The Agency's division for the prevention of the harm done by alcohol comprises four thematic groups: licensing, control, abuse of alcohol among young people, and product control.

As the sale of alcoholic beverages is subject to licensing, it is necessary not only to ensure compliance with regulations but also to identify the risks and thus prevent potential harm by laying down limitations or conditions on the licence or by rejecting it. The Product Control Agency has given priority to measures aimed at combating the grey economy and financial crime in the restaurant business.

The strategy paper allows the Product Control Agency to limit serving alcoholic beverages in situations associated with work, sports, and leisure where alcohol was not previously present. The provisions concerning granting licences will be clarified and tightened in some respects when the relevant amendments of the Alcohol Act enter into force at the beginning of 2003. The amendment aims at enhancing the control of serving alcoholic beverages by, among other things, ensuring that the person responsible for serving alcohol and his or her substitute have the necessary knowledge and skills.

Provincial State Offices are responsible for the regional control of serving alcohol and its retail sale. The Product Control Agency provides guidance concerning the implementation of its control. The resources available to the Agency and to Provincial State Offices for controlling the serving and sale of alcoholic beverages are scarce and there has been no increase during the past few years.

The purpose of the control measures is to ensure that the provisions and rules laid down in accordance with the Alcohol Act are respected in the sale and serving of alcoholic beverages in order to prevent the societal, social and health problems caused by alcohol.

Preventive action aimed at avoiding violation of the rules and other shortcomings is given priority. Therefore, the control arrangements at retail outlets are of vital importance. However, the low number of staff members in proportion to the number of customer places has made efficient control more difficult to implement. Since 2001, great emphasis has been laid on promoting control by the licence holders themselves. The amendment to the Alcohol Act aims at enhancing this type of control. According to the new regulations that came into force at the beginning of 2003, licensed premises should have enough staff, in proportion to the scope and quality of operation, to enable effective control and the maintenance of order. A plan that includes the number and duties of staff has to be presented to the licensing authority.

Despite scarce resources, efforts have been made to prevent violations and shortcomings through control, and especially through stricter sanctions. Attention has been paid particularly to the prevention of the sale and serving of alcohol to persons less than 18 years of age and the prevention of disturbance to the neighbourhood.

The Product Control Agency maintains a product register for alcoholic beverages. The register includes information on over 26,000 products. The aim of product control is to ensure that all commercially available alcoholic beverages comply with the relevant provisions.

3.1. Retail sale

The 1995 Alcohol Act allows ALKO Ltd. to retain its monopoly on the retail sale of alcoholic beverages with an alcohol content exceeding 4.7 per cent by volume. Grocery stores and kiosks can be allowed to sell fermented beverages with an alcohol content of 4.7 per cent or less. In addition, the producer of fermented beverages with an alcohol content not exceeding 13 per cent can be licensed under certain conditions to sell their produce on their premises (e.g. vineyards). The Alcohol Act does not apply to beverages with an alcohol content of 2.8 per cent or less, which means that they can be sold and served without a licence. However, an amendment to the Alcohol Act that entered into force on the 1 June 1997 prohibits the sale of beverages with an alcohol content between 1.2 and 2.8 per cent by volume to persons under the age of 18.

The licensing and control authorities comprise the National Product Control Agency for Welfare and Health, which approves ALKO's stores and grants permits to delivery points and wine or beer producers, and the Provincial State Offices, which issue other retail licences. In 2002, the retail licence fee varied between EUR 168 and EUR 340.

There were 299 ALKO stores at the end of 2002. ALKO Ltd also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, the number of which totalled 144 at the end of the year.

A total of 6,996 grocery shops held a retail licence for fermented beverages with an alcohol content not exceeding 4.7 per cent by volume. Although the number of licences continued to decrease in 2002, the number was still just 500 licences higher than at the end of 1994. The significant increase in the number of licences in 1995 was due to the fact that the new Alcohol Act allowed the sale of alcoholic beverages with an alcohol content less than 4.7 per cent by volume at kiosk-type grocery shops and at petrol stations having a special department for the sale of groceries. At the end of 2002, there were 52 shops selling vineyard wine or beer.

The Provincial State Offices revoked 12 and suspended 24 retail licences. A total of 48 retailers received a written warning or admonition.

3.2. Licensed serving

The Product Control Agency grants licences to serve all types of alcoholic beverages (licence A) and for serving alcoholic beverages with an alcohol content of 22 per cent by volume or less (licence B). Provincial State Offices grant licences for fermented alcoholic drinks containing no more than 4.7 per cent of alcohol (licence C). In 2002, the application fee for licensing varied from EUR 168 to EUR 500.

In 2002, the Product Control Agency issued 321 new licences for an indefinite period, which comes to four licences more than the year before. The number of fixed-term licences granted for a maximum period of twelve months was 89, which is 22 fewer than in 2001. Further, the Agency granted 480 short-term licences for a maximum of 1 month for special occasions. In 2001, the corresponding figure was 483. By the end of 2002, the total number of restaurants with licence A or B amounted to 5,241, while that of restaurants with licence C was 3,780. Since the new Alcohol Act entered into force, the number of restaurants with licence A or B has increased by 2,013, while the number of restaurants with licence C has decreased by 1,949.

During the year of the report, the Product Control Agency gave a written warning to 145 licence holders, suspended 36 licences and revoked 68 licences. Provincial State Offices revoked 20 licences and suspended 39 licences in addition to giving a written warning to 94 licence holders. The Product Control Agency has given priority to measures to combat the grey economy and financial crime in the restaurant business. Accordingly, the number of permanently revoked licences has increased along with increasing control.

3.3. Production, import, wholesale and technical use

A total of 602 million litres of alcohol was produced in 2002. As compared with the preceding year, the increase was 1.2 per cent. The production of wine decreased by 3.7 per cent. The production of long-drink beverages increased by 21 per cent, the production of spirits by 8.5 per cent and the production of beer by 0.4 per cent.

The number of alcohol products on the market has increased steadily. At the end of 2002, the product register maintained by the Product Control Agency listed 26,800 alcohol products, while the corresponding figure was 23,600 the year before.

The Product Control Agency grants licences for the production, wholesale and use of alcoholic beverages, spirits or other alcohol preparations and for the import of spirits. In 2002, four licences were granted for the commercial production of alcoholic beverages. During the year, two holders of production licences stopped operation. At the end of the year, alcoholic beverages were produced at 120 sites. Seventeen licences were issued for the wholesale of alcoholic beverages, and four licences were granted for a fixed period. Furthermore, two licences were granted for the wholesale of an alcoholic preparation. During the year, 10 holders of a wholesale licence stopped operation. At the end of 2002, there were 187 wholesale licences for alcoholic beverages and spirits. A total of 93 licences were granted for the technical use of alcohol, and 18 licences were revoked on the grounds that alcohol was no longer used. At the end of 2002, the number of licences for the technical use of alcohol.

The compliance of alcoholic beverages with relevant provisions was examined in a total of 132 products. So-called basic analyses were carried out on 23 beers, 14 fruit wines, 52 wines, 18 spirit or liqueur products, and 11 spirit drinks. Ciders were analysed, for example, for their fermentation profile in order to identify their methods of production.

During the year, the Agency had 52 samples of alcoholic beverages analysed for their ochratoxin content, including 48 samples of wine and 4 samples of beer. As the region for producing wines decisively affects their ochratoxin content, the samples were chosen according to a risk analysis. A total of 28 samples had an ochratoxin content below the determination level. Twenty-one samples of wine had an ochratoxin content below 0.5 micrograms/l. Two red wine samples had an ochratoxin content between 0.5 and 1 micrograms. The highest content found, 4.56 micrograms/l, resulted in the wine being taken off the market. The ochratoxin content of all the beers was below the determination level 0.05 micrograms /l.

Beverages with a tar content are a Finnish specialty. Four such products and one tar water were analysed for PAH compounds. In addition, 11 smoked malt whiskeys were analysed. The PAH compound content of the analysed products was low.

In 2002, products were analysed for heavy metals in order to determine their lead content. The lead content varied between 0.012 - 0.073 micrograms /l. The maximum content permitted in wines is 0.2 micrograms /l.

The absinthe drinks available on the market were analysed for their thujone content. Thujone, which is extracted from wormwood, has harmful effects; therefore, the maximum limit of thujone content has been set in Directive 88/388. The analyses did not reveal any violations of the Directive.

In 2002, the Product Control Agency's control system for organic alcoholic beverages covered six companies: three breweries, a bottler of foreign wine, a company importing alcoholic beverages from outside the EU, and a vineyard. In addition to initial and annual inspections of these companies, a control inspection was conducted in three wholesale companies of organic alcoholic beverages. One subject of control was the sulphur dioxide content of organic wines. One of the 14 analysed samples resulted in admonition.

In 2002, Product Control Agency inspectors carried out 164 approval and control inspections, which resulted in 11 admonitions. A written reply was required from 18 licence holders.

3.4. Advertising

Regulation of alcohol advertising is considered an important way of controlling alcohol consumption. Most European countries have imposed restrictions on alcohol advertising. The EU's Television Directive restricts alcohol advertising on television. This directive was implemented in Finland by the provisions on advertising included in the 1995 Alcohol Act. As for the other Nordic countries, Norway allows no alcohol advertising, whilst in Sweden regulations concerning this type of advertising were amended in accordance with the judgement of the European Court of Justice in the Gourmet case so that advertising beverages with an alcohol content lower than 15 per cent by volume is permitted.

The WHO recommendation adopted in December 1995 and the Stockholm Declaration on Young People and Alcohol 2001 support restrictions on alcohol advertisements, especially in advertising directed at young people. It explicitly mentions that alcohol is often associated with sports to appeal to young people. This has been taken into account in France, for instance, where alcohol advertising is banned at sports events.

In 1960 - 1977, the regulation of alcohol advertising in Finland was based on guidelines given by the Board of Directors of ALKO Ltd (the monopoly company). In 1977, alcohol advertising was prohibited by law. However, beverages with an alcohol content less than 2.8 per cent by volume could still be advertised. The amendment to the Alcohol Act that entered into force on the 1 January 1995 contained less stringent provisions: the advertising of beverages with an alcohol content not exceeding 22 per cent by volume was allowed, with certain restrictions. These restrictions concerned such things as advertising targeted at minors, alleged health effects, and advertising contrary to good manners. On the other hand, the advertising regulations were tightened so that these restrictions now also apply to beverages with an alcohol content between 1.2 and 2.8 per cent by volume. In addition, the ban on the advertising of spirits was extended to indirect advertising. Other types of sales promot

The supervision of advertising beverages with an alcohol content less than 1.2 per cent by volume is the responsibility of the Product Control Agency and the Provincial State Offices. Both of these authorities may forbid advertising that does not comply with the law and they can impose a conditional fine. Alternatively, the advertiser can be given written directives to rectify the advertisement. The emphasis in the supervision of advertising has been on preventive measures.

In 2002, the Product Control Agency dealt with 93 cases relating to alcohol advertising. Directives were given in seven cases and at the request of commercial enterprises, 19 preliminary statements were issued concerning the conformity an advertisement to the law. In addition, individual guidance was available to entrepreneurs by phone and by mail, but no statistical data are available on these activities. A total of 34 control measures by the Provincial State Offices were recorded.

KÄYTETYT KÄSITTEET

Päihde:	alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.
Alkoholijuoma:	nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkevä juoma:	alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma.
Mieto juoma:	alkoholipitoisuus enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.
Tislattu juoma:	tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkevöity viini:	viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Mieto viini tai hedelmäviini:	viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.
Vahva olut:	käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Keskiolut:	käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Alkoholiton juoma:	ei sisällä lainkaan tai enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Mieto olut:	käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Alkoholipitoinen virvoitusjuoma:	alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkiviina:	etyylialkoholi tai sen vesiliuos, jota ei ole denaturoitu.
Denaturoitu etanoli:	alkoholivalmiste, joka on valmistettu denaturoimalla väkiviinaa tai sen vesiliuosta.
Huume:	yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.
Huumausaine:	määritellään huumausaineasetuksessa mainittujen ainelistojen perusteella.

Alkoholijuomien ostoikärajat:

vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta.

Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2-2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.

Alkoholijuomien kokonaismyynti:

sisältää seuraavat myynti- ja toimituserät.

Vähittäismyynti:

vähittäismyynti Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille ja tilaviini- ja sahtimyymlöille.

Anniskelu:

alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille.
A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille
B-ravintolat: anniskelulupa miedoille alkoholijuomille
C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholijuomille.

Muu myynti:

myynti lääkinnällisiin, teknisiin ja kirkollisiin tarkoituksiin, myynti ulkomaan liikenteeseen ja vienti.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus:

alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).

Kulutuksen arvo:

vähittäiskulutuksen arvo on vähittäismyynnin arvo pl. long drink -juomien, siiderin ja mallasjuomien osalta paluupullojen arvo. Anniskelukulutuksen arvo sisältää oston arvon lisäksi ravintoloiden perimän anniskelukatteen.
Edustuskulutusta ei ole vähennetty kulutuksen arvosta.

Tilastoimaton kulutus:

turistien alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laitton alkoholijuomien valmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä turistien ulkomailla nauttima alkoholi.

Kokonaiskulutus:

tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.

Sekakäyttö:

eri päihteiden samanaikainen käyttö.

Päihdepalvelut:

päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.

Päihdehuollon erityispalvelut:

A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmallisille tarkoitetut asumis- ja palvelut, ensisuoja- ja päivätoimintakeskukset.

Päihde-ehdotoin asiakkuus:	päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihde-ongelmaisen omainen.
Päihdetapaus:	päihdetapauslaskennassa päihdetapaus ei tarkoita henkilöä, vaan päihde-ehdoista asiointikertaa.
A-klinikat:	'A-klinikkapohjaiset' toimintayksiköt.
Päihdehuollon laitos:	KELAn kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuitoasemat.
Huumehoitoon erikoistuneet yksiköt:	päihdehuollon erityispalveluiden tai terveydenhuollon yksiköt, jotka ovat erikoistuneet huumeiden käyttäjien hoitoon.
Päihdesairauksien sairaalahoito:	sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 2.-3. sivudiagnoosina.
Alkoholisairaus: ICD-9 tautiluokituksen diagnoosit:	2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.
ICD-10 tautiluokituksen diagnoosit:	F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0
Huumesairaus: ICD-9 tautiluokituksen diagnoosit:	292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.
ICD-10 tautiluokituksen diagnoosit:	F11-F16, F18-F19, F55, T39, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X42.
Väkivalta-rikollisuus:	poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset sekä vamman tai kuolemantuottamusrikokset.
Lastensuojelu: Lapsi:	henkilö, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta (LsL 3 pyk.).
Huostaanotto:	lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestäminen kunnan sosiaalilautakunnan
Sijoitettu lapsi:	sosiaalilautakunnan päätöksellä kodin ulkopuolelle joko avohuollon tukitoimena, huostaanotettuna tai jälkihuoltona sijoitettu lapsi.
Taulukoissa käytetyt symbolit:	
-	Ei yhtään.
0	Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä.
.	Tieto epälooginen esitettäväksi.
..	Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi.

ANVÄNDA BEGREPP

Rusmedel:	alkohol, surrogat, lösningsmedel, psykoaktiva läkemedel och illegala narkotika.
Alkohol dryck:	dryck för njutningsändamål, vilken innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol.
Stark dryck:	alkoholhalt högre än 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och andra starka drycker.
Svag dryck:	alkoholhalt högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, long drink och öl d.v.s. malt dryck.
Destillerad dryck:	genom destillation tillverkad alkohol dryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.
Förskuret vin:	av vin eller fruktvin genom tillsats av etylalkohol tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.
Lättvin eller fruktvin:	av vinduvor, frukt eller bär genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.
Starköl:	i huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högre än 4,7 volymprocent etylalkohol.
Mellanöl:	i huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.
Alkoholfri dryck:	innehåller ingen etylalkohol alls, eller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Lättöl:	i huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Alkoholhaltiga läskedrycker:	alkoholhalt högre än 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Starksprit:	etylalkohol eller vattenlösning därav som inte denaturerats
Denaturerad alkohol:	alkoholpreparat som tillverkats genom att denaturera starksprit eller vattenlösning därav
Narkotika:	ett allmänt begrepp, som innehåller narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar centralnervsystem och som kan användas som knark.
Narkotiska ämnen:	narkotiska ämnen definieras på grundval av de i förordningen om narkotika nämnda förteckningarna.

Åldersgränserna för köp av alkoholdrycker:

i detaljhandeln kan 18 år fyllda köpa svaga alkoholdrycker och 20 år fyllda alla alkoholdrycker. I fråga om utskänkning är åldersgränsen 18 år.

detaljhandel och utskänkning av drycker som innehåller 1,2 - 2,8 volymprocent etylalkohol är tillåten för 18 år fyllda.

Total försäljning

vari ingår följande försäljning och leveranser:

Detaljhandel:

minutförsäljning i Alkos butiker och expeditionsplatser samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsaffärer, gårdsvin- och sahtibutiker.

Servering:

leveranser av alkoholdrycker till restauranger med rättigheter
restauranger med A-rättigheter: tillstånd till servering av alla alkoholdrycker
restauranger med B-rättigheter: tillstånd till servering av svaga alkoholdrycker
restauranger med C-rättigheter: tillstånd till servering av alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol

Övrig försäljning:

försäljning för medicinska, tekniska och kyrkliga ändamål, försäljning till utrikestrafiken samt export.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion:

minutförsäljning av alkoholdrycker och utskänkning av alkohol i hemlandet (innehåller posterna: försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsaffärer och restauranger.

Värde av alkoholkonsumtion:

värde av alkoholkonsumtion genom detaljhandel är värde av detaljhandelsdetaljhandel exkl. returnsflaskans värde i long drink, cider och öl. Utskänkningens värde inkluderar värdet på inköpet samt det utskänkingsarvode som restaurangerna uppbär.
Värde av alkoholkonsumtion inkluderar representationsutgifter.

Icke-registrerad konsumtion:

turisternas införsel, hemtillverkning av alkoholdrycker, illegal tillverkning och smuggling av alkoholdrycker, surrogat samt den alkohol turister dricker i utlandet.

Total konsumtion:

registrerad och icke-registrerad konsumtion sammanlagt.

Blandad användning:

samtidigt bruk av olika rusmedel.

Tjänster inom missbrukarvården:

missbrukarvårdens specialtjänster samt den social- och hälsovård där vården söks av rusmedelsrelaterade skäl.

Missbrukarvårdens specialtjänster:

A-klinikerna och ungdomsstationerna samt motsvarande öppenvårdsenheter, akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter, boendeservice för missbrukare samt skyddshärbärgen och dagcenter.

Rusmedelsrelaterade klienter:

missbrukare, men även anhöring till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Rusmedelsfall:	i räkningen av antalet rusmedelsfall avser rusmedelsfall inte en person utan ett rusmedelsbetingat klientbesök.
A-kliniker:	"A-klinikbaserade" verksamhetsenheter.
Vårdinstitution för rusmedelsmissbrukare:	institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning och alla akutvårdsstationer.
Enheter som specialiserat sig på narkomanvård:	enheter inom missbrukarvården och hälsovården som specialiserat sig på att behandla narkomaner.
Rusmedelsrelaterad sjukhusvård:	vårdperiod vid sjukhus, där en rusmedelsrelaterad diagnos ingår som 1. huvuddiagnos och/eller 2. - 3. som bidragade diagnos.
Alkoholsjukdom: ICD-9 klass. av sjukdomar	diagnoserna 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.
ICD-10 klass. av sjukdomar	F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0
Narkotika-sjukdom: ICD-9 klass. av sjukdomar	diagnoserna 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.
ICD-10 klass. av sjukdomar	F11-F16, F18-F19, F55, T39, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X42.
Våldsbrottslighet:	mord, dråp och misshandel, som kommit till polisens kännedom både brott som leder till skada och dödsvållande.
Barnskydd: Barn:	person som inte fyllt 18 år (BsL 3).
Omhändertagande:	ordnande av barnets vård och uppfostran på kommunens socialnämndens försorg.
Placerat barn:	barn, som genom beslut av socialnämnden placerats utanför hemmet antingen som stödåtgärd av den öppna vården, som omhändertaget eller för eftervård.
Teckenförklaring	
-	Värdet noll.
0	Mindre än hälften av den använda enheten.
.	Uppgift kan inte förekomma.
..	Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges.

CONCEPTS USED IN THIS PUBLICATION

Intoxicant:	alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.
Alcoholic beverage:	a beverage intended for consumption and containing over 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Strong beverage:	alcohol content over 22 percent by volume of ethyl alcohol. Includes spirits and other strong beverages.
Light beverage:	alcohol content max. 22 percent by volume of ethyl alcohol. Includes wine, cider, long drinks and beer (malted beverages).
Distilled beverage:	an alcoholic beverage produced by distillation and containing over 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Fortified wine:	a beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing max. 22 percent by volume of ethyl alcohol.
Light wine or fruit wine:	a beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing max. 15 percent by volume of ethyl alcohol and to which ethyl alcohol has not been added.
Strong beer:	a beverage produced primarily from malt by fermentation and containing over 4.7 percent by volume of ethyl alcohol.
Medium beer:	a beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max. 4.7 percent by volume of ethyl alcohol.
Non-alcoholic beverage:	contains no ethyl alcohol or max. 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Mild beer:	a beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max. 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Alcoholic soft drinks:	alcohol content over 1.2 but max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Strong spirits:	ethanol or its aqueous solution, which has not been denatured.
Denatured ethanol:	alcohol product, made by denaturing strong spirits or their aqueous solutions.
Drug:	a general term, which includes both narcotics and medicines which effect to the central nervous system and which can be used for the purpose of becoming intoxicated.
Narcotic:	defined according to the lists of substances mentioned in the Narcotics Decree.

Minimum age limits on purchase of alcohol: In retail sale people who are 18 years of age or older are entitled to buy mild alcoholic beverages and those aged 20 or over may buy all alcoholic beverages. In licensed serving the age limit is 18 years.

Drinks containing 1.2 - 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol may be sold and served to people aged 18 or over.

Total sales of alcoholic beverages:
incl. the following sales and delivery items.

Retail sale: retail trade at ALKO stores and its delivery points and deliveries to grocery stores as well as wine and beer farms.

Licensed serving of alcohol: deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants
Restaurants, Class A: Licence to serve all types of alcohol.
Restaurants, Class B: Licence to serve mild alcoholic beverages.
Restaurants, Class C: Licence to serve alcoholic beverages with alcohol contents not more than 4.7 per cent by volume.

Other sales: sales for medicinal, technical or ecclesiastical purposes, duty-free sales and exports.

Consumption of alcoholic beverages:

Documented consumption: the retail sale of alcoholic beverages and the serving of alcoholic beverages in Finland (includes the following items: sales by Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and restaurants).

The value of consumption: the value of consumption excludes the price of the return bottle of long drinks, cider and beer. The value of licensed consumption includes the purchase value as well as the margin on licensed serving recovered by restaurants. The value of consumption includes entertainment expenses.

Undocumented consumption: alcoholic beverages brought to Finland by tourists, home-brewed alcoholic beverages, illicit products, smuggled products, surrogates and alcoholic beverages consumed by Finnish tourists abroad.

Overall consumption: the total documented and undocumented consumption.

Mixed use: the simultaneous use of different intoxicants.

Services for substance abusers: specialised services for substance abusers and social and health services used for intoxicant-related reasons.

Specialised services for substance abusers: A-clinics and youth clinics and other similar open-care units, detoxification centres and rehabilitation units, housing services for substance abusers and overnight shelters and activity centres.

Intoxicant related client: a substance abuser or also the abuser's family member who uses the services of an A-clinic.

Case of intoxicant abuse: cases of intoxicant abuse are calculated according to the number of intoxicant-related client visits, not according to the number of abusers.

A-Clinics:	units operating on an A-Clinic basis.
Unit providing welfare for substance abusers:	facilities entitled to rehabilitation benefits of the Social Insurance Institution and all detoxification units.
Units specialised in drug-treatment:	units in specialised services for substance abusers or in health care services that are specialised in the treatment of drug users.
Inpatient care for intoxicant-related disease:	period of hospital care with an intoxicant-related diagnosis either as the first primary diagnosis or as the second or third secondary diagnosis.
Alcohol-related diseases, diagnoses:	
disease classification system ICD-9:	2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.
disease classification system ICD-10:	F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0
Drug-related diseases, diagnoses:	
disease classification system ICD-9:	292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.
disease classification system ICD-10:	F11-F16, F18-F19, F55, T39, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X42.
Violent offenses:	murders, manslaughter, homicides and assault offenses reported to the police as well as offences involving personal injury or involuntary manslaughter.
Child welfare:	
Child:	a person who has not yet turned 18 (Child Welfare Act, Section 3).
Transfer of guardianship:	transfer of the care and upbringing of a child to the municipal social welfare board.
Placed child:	a child that, at the decision of the social welfare board, has been placed in the care of someone not its parent in the framework of open care, transfer of guardianship or aftercare.
Explanation of symbols:	
-	Magnitude nil.
0	Magnitude less than half of unit employed.
.	Category not applicable.
..	Data not available or too uncertain for presentation.

Tilastoaineisto ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien myynnistä ja kulutuksesta, alkoholijuomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Stakesin rekistereistä.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot sekä alkoholittomien juomien toimitustiedot on saatu tullihallituksen rekistereistä.

Tiedot alkoholin valmistuksesta ja valvonnasta on saatu Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen rekistereistä.

Tietoja päihteiden kokeilusta ja käytöstä on arvioitu erilaisilla väestökyselyillä.

Tiedot päihteiden kulutuksesta ja käytöstä aiheutuvasta sairaalahoidosta on kerätty Stakesin hoitoilmoitusrekisteristä. Tiedot on kerätty vuodesta 1987, jolloin tautiluokitus ICD-9 otettiin käyttöön. Ne kattavat vuodet 1987-1995. Vuoden 1996 alussa otettiin käyttöön tautiluokitus ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevia tilastoja on saatu A-klinikkasäätiön keräämistä tiedoista sekä Stakesin rekistereistä. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty tilastotietokanta SOTKA:sta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu Stakesin koordinoimasta huumehoitotiedonkeruusta. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erillisselvitys, jossa kerätään anonyymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista. Tiedonkeruujaksot on toteutettu 10-12 kk/1996 N=1332, 5-12 kk/1998 N=2862, 10-12 kk/1999 N=1774 ja 1-12 kk/2000 N=5685.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty Stakesin 10.10. 1991, 1995 ja 1999 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista.

Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä.

Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja keskusrikospoliisin rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitokselta ja huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot Pääesikunnan aineistosta, Stakesin keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot päihteiden takavarikoinneista on saatu Tullihallituksen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rekistereistä.

Tiedot lasten ja nuorten huostaanotoista perustuvat Stakesin lastensuojelurekisteriin ja -tilastoihin.

Julkaisussa käytettyjä julkaisemattomia tietoja saa Stakesin StakesTiedosta.

Statistiskt material och innehåll

Denna publikation innehåller statistik över försäljningen och konsumtionen av alkoholdrycker, alkoholpriserna, alkoholkontrol, bruket av narkotiska ämnen och läkemedel, de av rusmedel förorsakade hälsomässiga och sociala skadeverkningarna samt rusmedelsvården.

Alkoholkonsumtionsstatistiken är hämtad ur Social- och hälsovårdens produkttillsynscentralers och Stakes' register.

Statistiken över införseln och utförseln av alkoholdrycker samt uppgifterna om leveransen av alkoholfria drycker har erhållits från tullverkets register.

Uppgifterna om produktion av alkohol och alkoholkontroll har erhållits från Produkttillsynscentralens register.

Flera befolkningsenkäter har genomförts för att samla in uppgifter om experimentering med och användning av rusmedel.

Uppgifterna om sjukhusvård betingad av konsumtion och bruk av rusmedel är hämtad ur Stakes' vårdanmälningsregister. Uppgifterna är insamlade från och med år 1987, då sjukdomsklassificeringen ICD-9 togs i bruk. De täcker åren 1987-1995. I början av år 1996 togs sjukdomsklassificeringen ICD-10 i bruk.

Statistiken över missbrukarvård bygger på uppgifter som A-klinikstiftelsen samlat in samt på Stakes register. Uppgifterna om kommunalt finansierad missbrukarvård har tagits från den statistiska databasen SOTKA. Därutöver har uppgifter om missbrukarvård erhållits genom Datainsamlingen angående vården av drogmissbrukare. Det är fråga om en särskilt utredning i syfte att få anonyma statistiska uppgifter från enheter inom missbrukarvård angående klienter som sökt sig till behandling med anledning av drogmissbruk. Datainsamlingen samordnas av Stakes och den sker på frivillig grund. Följande datainsamlingsperioder har använts: 10-12 mån./1996 N=1332, 5-12 mån./1998 N=2862, 10-12 mån./1999 N=1774 och 1-12 mån./2000 N=5685.

Uppgifterna om rusmedelsfall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringarna som Stakes gjort under ett dygn den 10 oktober 1991, 1995 och 1999.

Uppgifterna om invaliditetspensioner har hämtats ur FPA:s och Pensionsskyddscentralens register.

De brott som kommit till polisens kännedom statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har hämtats ur Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade ur Statistikcentralens och centralkriminalpolisens register, narkotikarelaterade dödsfall från Helsingfors universitets rättsmedicinska institution och uppgifterna om erfarenhet och användning av narkotika ur Huvudstabens material, uppgifter som Stakes samlat in och från EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Uppgifterna om konfiskering av rusmedel är hämtade ur Tullstyrelsens och Rättspolitiska forskningsinstitutionens register.

Uppgifterna om omhändertaganden av barn och ungdomar bygger på barnskyddsregister och -statistik vid Stakes.

De uppgifter som inte har publicerats men som används i denna publikation kan fås från StakesInformation vid Stakes.

Statistical material and data content

This publication contains statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages, the prices of alcoholic beverages, alcohol control the use of narcotics and pharmaceuticals, the ill effects of intoxicants on health and society and the welfare of intoxicant abusers.

The statistics on the consumption of alcoholic beverages have been compiled from the registers of the National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and the National Research and Development Centre for Welfare and Health Care (STAKES).

Statistics on alcohol imports and exports and data on the supply of nonalcoholic beverages have been obtained from the registers of the Finnish Customs.

Data on the production of alcohol and alcohol control measures have been obtained from the registers of the National Product Control Agency for Welfare of Agency for Welfare and Health.

Various population surveys have been conducted to obtain data on the experimentation and use of intoxicants.

The data on hospital treatment related to intoxicants consumption and use are based on STAKES' register of treatment reports. The data have been collected since 1987, when the disease classification system ICD-9 was introduced. Disease classification system ICD-10 entered into force in the beginning of 1996.

Statistics on services for substance abusers have been compiled from data collected by the A-Clinic Foundation and from STAKES' register data. Data on municipally funded substance-abuse services were taken from the Finnish Care Register (SOTKA). In addition, data on substance-abuse services have been obtained from the Drug Treatment Demand Data Collection, co-ordinated by STAKES. These data have been collected from substance-abuse service units on a voluntary basis with the aim of obtaining anonymous statistical data on clients who have sought treatment on account of substance abuse. The data collection periods were as follows: Oct-Dec /1996 N=1332, May-Dec/1998 N=2862, Oct-Dec/1999 N=1774 and Jan-Dec/2000 N=5685.

Data on intoxicant-related cases are based on the results of the 24-hour national-level counts carried out by STAKES on the 10th of October in 1991, 1995 and 1999.

The data on disability pensions came from the registers of the Social Insurance Institution and the Central Pension Security Institute.

The registers of Statistics Finland have been used when collecting data on offenses reported to the police, i.e., statistics on drunken driving, the taking into custody of persons under the influence and violent offenses.

Information about drug-related crime was collected from the registers of Statistics Finland and the National Bureau of Investigation, the data on drug-related deaths came from the Department of Forensic Medicine at the University of Helsinki, information about drug experimenting and use was based on material provided by the Defence Staff, STAKES and the EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

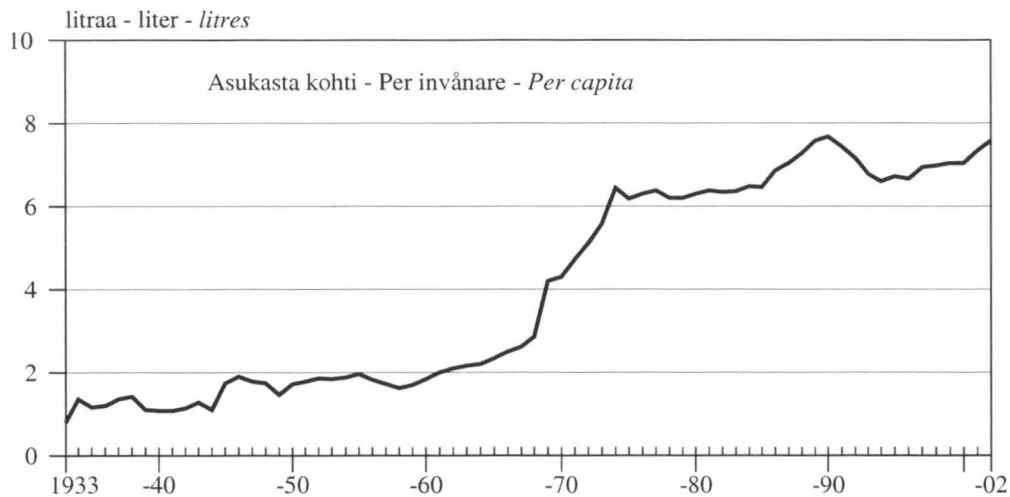
The data on drug seizures were based on the registers of the National Board of Customs and the National Research Institute of Legal Policy.

Figures concerning transfer of the guardianship of children and youngsters are from Register and Statistics of Child Welfare, Stakes.

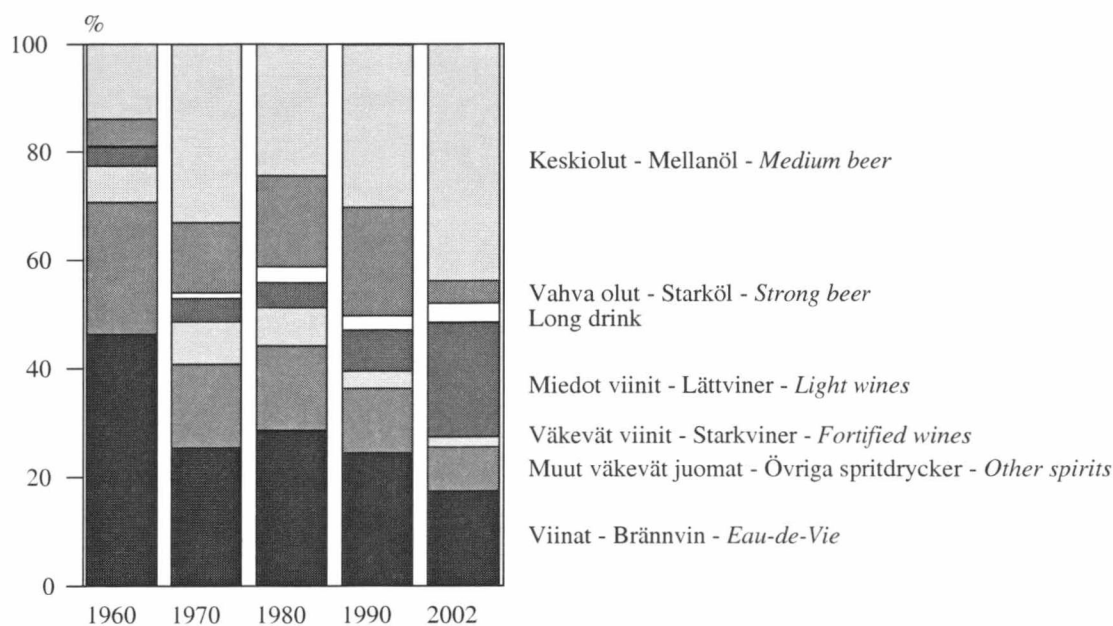
Unpublished data used in this publication are available from STAKES Information at STAKES.

TAULUKOT JA KUVIOT
TABELLER OCH FIGUR
TABLES AND FIGURES

Kuvio 1. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1933-2002
Figur 1. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1933-2002
Figure 1. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1933-2002

Kuvio 2. Alkoholijuomien kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina vuosina 1960-2002
Figur 2. Fördelning av alkoholkonsumtionen per dryckesgrupp i 100 %-ig alkohol åren 1960-2002
Figure 2. Division of the consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100 % alcohol in 1960-2002

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1985-2002
Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1985-2002
Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1985-2002

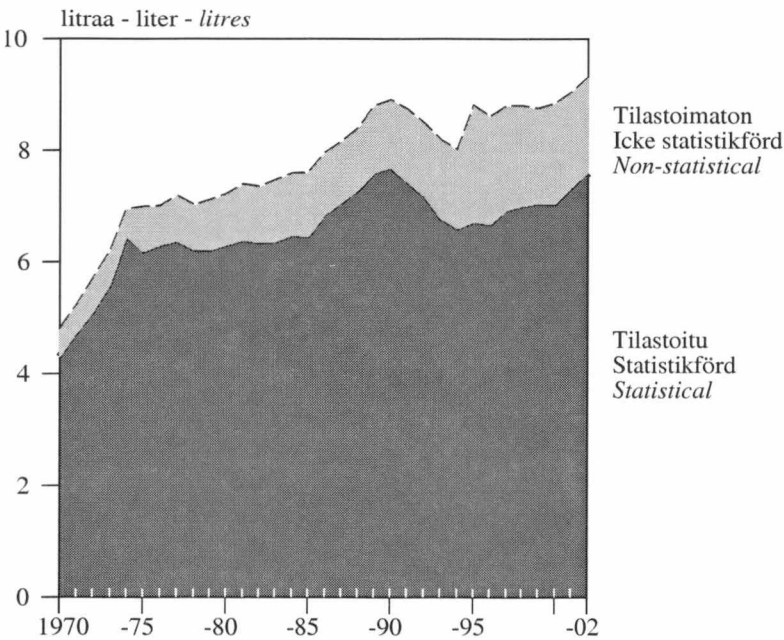
	1985	1990	2000	2001	2002	
	litraa - liter - litres					
Tilastoitu kulutus-Statistical consumption	6.5	7.7	7.0	7.3	7.6	Statistikförd konsumtion
Tilastoimaton kulutus-Non-statistical consumption	1.1	1.2	1.8	1.7	1.7	Icke statistikförd konsumtion
Kokonaiskulutus-Total consumption	7.6	8.9	8.8	9.0	9.3	Konsumtion sammanlagt

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1998-2002
Icke statistikförd alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1998-2002
Non-statistical consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol in 1998-2002

	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	
	milj.litraa - milj. liter - million litres					
Kotivalmistus-Home distilled	1.4	1.0	1.0	0.9	1.0	Hembrygd
Turistialkoholi-Tourist alcohol	5.1	4.7	5.2	4.6	4.8	Turistinköp
Ulkomailla nautittu-Consumed abroad	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	Konsumerade utomlands
Laiton valmistus ja salakuljetus- Illegal distilling and smuggling	1.4	1.3	1.2	1.3	1.1	Olaglig tillverkning och smuggling
Yhteensä-Total	9.6	8.7	9.1	8.5	8.6	Totalt

¹⁾ Ennakkotieto - Förhandsuppgift - Advance information.

Kuvio 3. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1970-2002
Figur 3. Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1970-2002
Figure 3. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1970-2002

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

3. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti vuosina 1993-2002
Alkoholkonsumtion per invånare åren 1993-2002
Consumption of alcoholic beverages per capita in 1993-2002

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia Liter i 100 %-ig alkohol Litres 100 % alcohol			Euroa Euro EUR		
	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 15 år och däröver Per capita aged 15 years or more	18 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 18 år och däröver Per capita aged 18 years or more	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 15 år och däröver Per capita aged 15 years or more	18 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 18 år och däröver Per capita aged 18 years or more

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1993	6.78	8.39	8.82	596	737	775
1994	6.60	8.16	8.57	585	724	760
1995	6.73	8.31	8.72	597	738	775
1996	6.68	8.24	8.65	596	736	772
1997	6.94	8.56	8.98	624	769	807
1998	7.00	8.60	9.03	631	776	815
1999	7.05	8.62	9.05	658	804	845
2000	7.04	8.59	9.02	677	826	867
2001	7.34	8.95	9.37	721	879	920
2002	7.60	9.24	9.67	762	927	969

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandel - Consumption through retail outlets

1993	5.17	6.40	6.73	359	444	466
1994	5.02	6.20	6.52	349	431	453
1995	5.01	6.19	6.50	355	439	460
1996	4.99	6.16	6.46	356	439	461
1997	5.15	6.35	6.66	372	458	480
1998	5.34	6.56	6.89	381	468	492
1999	5.48	6.70	7.04	406	496	521
2000	5.54	6.76	7.09	417	509	534
2001	5.86	7.14	7.48	454	553	580
2002	6.13	7.46	7.80	487	593	620

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1993	1.61	1.99	2.09	237	294	309
1994	1.58	1.96	2.06	237	293	308
1995	1.72	2.12	2.23	242	299	314
1996	1.69	2.08	2.18	240	297	311
1997	1.79	2.21	2.31	253	311	327
1998	1.66	2.04	2.14	250	308	323
1999	1.57	1.92	2.02	252	308	324
2000	1.51	1.84	1.93	260	317	333
2001	1.49	1.81	1.90	267	325	341
2002	1.46	1.78	1.86	274	334	349

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002

Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002

Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
1 000 l									
1993	6 126	3 407	949	3 842	176	524	2 513	16 763	34 299
1994	6 227	2 629	1 273	3 804	267	571	2 137	16 613	33 520
1995	6 634	2 660	1 265	3 721	849	677	2 032	16 456	34 295
1996	6 473	2 544	1 268	3 489	996	1 022	1 874	16 501	34 167
1997	6 657	2 739	1 170	3 767	1 293	1 216	1 803	16 986	35 632
1998	6 750	2 888	772	4 165	1 707	1 398	1 749	16 579	36 009
1999	6 609	2 846	748	4 394	2 243	1 222	1 750	16 635	36 446
2000	6 579	2 863	747	4 562	2 528	1 090	1 642	16 469	36 480
2001	6 826	3 083	807	5 094	2 650	1 067	1 618	17 009	38 156
2002	6 935	3 209	727	5 606	2 696	1 436	1 606	17 335	39 551

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

1993	1.58	0.88	0.24	0.99	0.05	0.13	0.65	4.31	8.82
1994	1.59	0.67	0.33	0.97	0.07	0.15	0.55	4.25	8.57
1995	1.69	0.68	0.32	0.95	0.22	0.17	0.52	4.19	8.72
1996	1.64	0.64	0.32	0.88	0.25	0.26	0.47	4.18	8.65
1997	1.68	0.69	0.29	0.95	0.33	0.31	0.45	4.28	8.98
1998	1.69	0.72	0.19	1.04	0.43	0.35	0.44	4.16	9.03
1999	1.64	0.71	0.19	1.09	0.56	0.30	0.43	4.13	9.05
2000	1.63	0.71	0.18	1.13	0.62	0.27	0.41	4.07	9.02
2001	1.68	0.76	0.20	1.25	0.65	0.26	0.40	4.18	9.37
2002	1.70	0.78	0.18	1.37	0.66	0.35	0.39	4.24	9.67

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	1.21	0.67	0.19	0.76	0.03	0.10	0.50	3.32	6.78
1994	1.23	0.52	0.25	0.75	0.05	0.11	0.42	3.27	6.60
1995	1.30	0.52	0.25	0.73	0.17	0.13	0.40	3.23	6.73
1996	1.27	0.50	0.25	0.68	0.19	0.20	0.37	3.22	6.68
1997	1.30	0.53	0.23	0.73	0.25	0.24	0.35	3.31	6.94
1998	1.31	0.56	0.15	0.81	0.33	0.27	0.34	3.22	7.00
1999	1.28	0.55	0.14	0.85	0.43	0.24	0.34	3.22	7.05
2000	1.27	0.55	0.14	0.88	0.49	0.21	0.32	3.18	7.04
2001	1.31	0.59	0.16	0.98	0.51	0.21	0.31	3.27	7.34
2002	1.33	0.62	0.14	1.08	0.52	0.28	0.31	3.33	7.60

5. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002
Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002
Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
1 000 litraa -liter - litres									
5297	2 985	8 282	927	3 577	83	343	1 241	11 700	26 153
5430	2 198	7 628	1 245	3 522	133	359	1 178	11 412	25 476
5619	2 228	7 847	1 195	3 348	527	399	1 064	11 158	25 538
5548	2 067	7 616	1 168	3 111	590	676	937	11 437	25 535
5608	2 085	7 693	1 045	3 245	782	836	941	11 909	26 450
5764	2 242	8 006	750	3 664	1 136	1 100	960	11 851	27 468
5733	2 305	8 038	730	3 947	1 548	957	978	12 124	28 322
5700	2 344	8 045	731	4 117	1 827	868	965	12 128	28 680
5911	2 555	8 466	792	4 630	1 956	853	977	12 753	30 427
6019	2 717	8 736	713	5 155	2 014	1 180	1 002	13 125	31 926

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

1993	1.36	0.77	0.24	0.92	0.02	0.09	0.32	3.01	6.73
1994	1.39	0.56	0.32	0.90	0.03	0.09	0.30	2.92	6.52
1995	1.43	0.57	0.30	0.85	0.13	0.10	0.27	2.84	6.50
1996	1.40	0.52	0.30	0.79	0.15	0.17	0.24	2.89	6.46
1997	1.41	0.53	0.26	0.82	0.20	0.21	0.24	3.00	6.66
1998	1.45	0.56	0.19	0.92	0.28	0.28	0.24	2.97	6.89
1999	1.42	0.57	0.18	0.98	0.38	0.24	0.24	3.01	7.04
2000	1.41	0.58	0.18	1.02	0.45	0.21	0.24	3.00	7.09
2001	1.45	0.63	0.19	1.14	0.48	0.21	0.24	3.13	7.48
2002	1.47	0.66	0.17	1.26	0.49	0.29	0.25	3.21	7.80

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	1.05	0.59	0.18	0.71	0.02	0.07	0.25	2.31	5.17
1994	1.07	0.43	0.25	0.69	0.03	0.07	0.23	2.25	5.02
1995	1.10	0.44	0.23	0.66	0.10	0.08	0.21	2.19	5.01
1996	1.08	0.40	0.23	0.61	0.12	0.13	0.18	2.24	4.99
1997	1.09	0.41	0.20	0.63	0.15	0.16	0.18	2.32	5.15
1998	1.12	0.44	0.15	0.71	0.22	0.21	0.19	2.30	5.34
1999	1.11	0.45	0.14	0.76	0.30	0.19	0.19	2.34	5.48
2000	1.10	0.45	0.14	0.79	0.35	0.17	0.19	2.34	5.54
2001	1.14	0.49	0.15	0.89	0.38	0.16	0.19	2.45	5.86
2002	1.16	0.52	0.14	0.99	0.39	0.23	0.19	2.52	6.13

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

6. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002
Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002
Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
1 000 litraa - liter - litres									
1993	828	422	22	265	93	181	1 272	5 063	8 146
1994	797	431	28	282	134	212	958	5 201	8 044
1995	1 015	432	71	373	322	278	968	5 298	8 757
1996	925	476	99	378	406	347	938	5 064	8 633
1997	1 049	654	125	522	511	380	862	5 077	9 181
1998	986	646	22	501	571	298	789	4 728	8 541
1999	876	542	18	447	695	265	773	4 510	8 125
2000	879	519	16	444	701	222	677	4 342	7 800
2001	915	528	15	464	695	214	641	4 257	7 729
2002	917	492	14	451	681	256	603	4 210	7 625

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

1993	0.21	0.11	0.01	0.07	0.02	0.05	0.33	1.30	2.09
1994	0.20	0.11	0.01	0.07	0.03	0.05	0.25	1.33	2.06
1995	0.26	0.11	0.02	0.09	0.08	0.07	0.25	1.35	2.23
1996	0.23	0.12	0.03	0.10	0.10	0.09	0.24	1.28	2.18
1997	0.26	0.16	0.03	0.13	0.13	0.10	0.22	1.28	2.31
1998	0.25	0.16	0.01	0.13	0.14	0.07	0.20	1.19	2.14
1999	0.22	0.13	0.00	0.11	0.17	0.07	0.19	1.12	2.02
2000	0.22	0.13	0.00	0.11	0.17	0.05	0.17	1.07	1.93
2001	0.22	0.13	0.00	0.11	0.17	0.05	0.16	1.05	1.90
2002	0.22	0.12	0.00	0.11	0.17	0.06	0.15	1.03	1.86

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	0.16	0.08	0.00	0.05	0.02	0.04	0.25	1.00	1.61
1994	0.16	0.08	0.01	0.06	0.03	0.04	0.19	1.02	1.58
1995	0.20	0.08	0.01	0.07	0.06	0.05	0.19	1.04	1.72
1996	0.18	0.09	0.02	0.07	0.08	0.07	0.18	0.99	1.69
1997	0.20	0.13	0.02	0.10	0.10	0.07	0.17	0.99	1.79
1998	0.19	0.13	0.00	0.10	0.11	0.06	0.15	0.92	1.66
1999	0.17	0.10	0.00	0.09	0.13	0.05	0.15	0.87	1.57
2000	0.17	0.10	0.00	0.09	0.14	0.04	0.13	0.84	1.51
2001	0.18	0.10	0.00	0.09	0.13	0.04	0.12	0.82	1.49
2002	0.18	0.09	0.00	0.09	0.13	0.05	0.12	0.81	1.46

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

7. Alkoholijuomien kulutuksen arvo vuosina 1993-2002
Värde av alkoholkonsumtion åren 1993-2002
Value of consumption of alcoholic beverages in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Eau-de-Vie	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink- juomia Long drinks Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	----------------------------------	--	--	---	-----------------------------	---	--	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin - till löpande priser - at current prices

1 000 €

1993	590 913	357 908	69 166	278 789	40 250	57 386	268 613	1 349 621	3 012 644
1994	567 984	303 365	94 790	283 218	50 195	71 647	238 175	1 363 690	2 973 065
1995	595 846	286 076	101 482	303 618	105 787	85 473	222 850	1 343 906	3 045 038
1996	583 889	281 576	103 373	297 005	122 598	121 607	209 409	1 330 512	3 049 969
1997	575 326	311 145	97 162	327 220	163 106	134 608	179 084	1 415 498	3 203 148
1998	633 028	370 117	75 817	342 411	215 812	120 270	176 128	1 315 834	3 249 417
1999	621 070	370 962	56 933	375 685	269 276	111 970	182 761	1 412 769	3 401 425
2000	631 985	378 492	57 372	395 789	315 738	105 425	164 317	1 457 249	3 506 367
2001	669 570	398 221	60 504	439 905	340 867	106 697	169 707	1 560 126	3 745 597
2002	682 845	416 521	55 515	469 232	367 527	149 329	165 916	1 658 412	3 965 296

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa - Per invånare 18 år och däröver, euro -
Per capita aged 18 years or more, EUR

1993	152	92	18	72	10	15	69	347	775
1994	145	78	24	72	13	18	61	349	760
1995	152	73	26	77	27	22	57	342	775
1996	148	71	26	75	31	31	53	337	772
1997	145	78	24	82	41	34	45	357	807
1998	159	93	19	86	54	30	44	330	815
1999	154	92	14	94	67	28	45	351	845
2000	156	94	14	98	78	26	41	360	867
2001	165	98	15	108	84	26	42	383	920
2002	167	102	14	115	90	36	41	405	969

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

1993	117	71	14	55	8	11	53	267	596
1994	112	60	19	56	10	14	47	269	585
1995	117	56	20	60	21	17	44	264	597
1996	114	55	20	58	24	24	41	260	596
1997	112	61	19	64	32	26	35	276	624
1998	123	72	15	67	42	23	34	256	631
1999	120	72	11	73	52	22	35	273	658
2000	122	73	11	77	61	20	32	281	677
2001	129	77	12	85	66	21	33	300	721
2002	131	80	11	90	71	29	32	319	762

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

8. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen arvo vuosina 1993-2002
Värde av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1993-2002
Value of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Eau-de-Vie	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink- juomia Long drinks Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	----------------------------------	--	--	---	-----------------------------	---	--	--	-----------------------------

Käytiin hintoihin - till löpande priser - at current prices

1 000 €

1993	427 946	251 037	64 176	233 517	6 650	27 659	93 001	708 977	1 812 964
1994	414 536	193 040	88 703	235 881	10 158	28 837	82 090	716 676	1 769 922
1995	419 250	195 253	87 945	238 481	43 506	33 428	71 326	720 306	1 809 495
1996	418 860	186 967	84 157	229 312	50 101	57 507	63 080	729 963	1 819 948
1997	424 445	192 481	75 387	244 649	68 781	70 131	62 652	768 193	1 906 719
1998	434 707	199 096	70 757	255 669	97 461	67 386	66 689	769 261	1 961 028
1999	433 644	221 966	52 776	291 141	133 932	68 489	70 115	826 864	2 098 925
2000	438 493	225 858	53 370	308 122	165 389	63 988	71 115	834 791	2 161 126
2001	455 577	246 154	56 821	344 417	185 942	65 692	73 382	931 355	2 359 340
2002	462 881	264 282	52 269	382 906	204 297	94 127	76 364	999 305	2 536 432

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa - Per invånare 18 år och däröver, euro -
Per capita aged 18 years or more, EUR

1993	110	65	17	60	2	7	24	182	466
1994	106	49	23	60	3	7	21	183	453
1995	107	50	22	61	11	9	18	183	460
1996	106	47	21	58	13	15	16	185	461
1997	107	48	19	62	17	18	16	194	480
1998	109	50	18	64	24	17	17	193	492
1999	108	55	13	73	33	17	17	205	521
2000	108	56	13	77	41	16	18	206	534
2001	112	60	14	85	46	16	18	229	580
2002	113	65	13	94	50	23	19	244	620

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

1993	85	50	13	46	1	5	18	140	359
1994	82	38	17	46	2	6	16	141	349
1995	82	38	17	47	9	7	14	141	355
1996	82	37	16	45	10	11	12	143	356
1997	83	38	15	48	13	14	12	150	372
1998	84	39	14	50	19	13	13	149	381
1999	84	43	10	56	26	13	14	160	406
2000	85	44	10	60	32	12	14	161	417
2001	88	47	11	66	36	13	14	179	454
2002	89	51	10	74	39	18	15	192	487

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

9. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen arvo vuosina 1993-2002

Värde av alkoholkonsumtion genom servering åren 1993-2002

Value of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
---------------------	---	---	--	---	------------------------------------	--	--	--	------------------------------------

Käypiin hintoihin - till löpande priser - *at current prices*

1 000 €

1993	162 967	106 870	4 990	45 271	33 600	29 727	175 612	640 644	1 199 680
1994	153 448	110 325	6 087	47 337	40 037	42 810	156 085	647 014	1 203 144
1995	176 597	90 822	13 536	65 137	62 281	52 045	151 524	623 600	1 235 543
1996	165 029	94 609	19 215	67 692	72 497	64 101	146 329	600 549	1 230 021
1997	150 881	118 664	21 775	82 571	94 325	64 477	116 433	647 305	1 296 429
1998	198 321	171 021	5 060	86 742	118 351	52 883	109 439	546 573	1 288 389
1999	187 426	148 996	4 157	84 544	135 345	43 481	112 646	585 905	1 302 500
2000	193 492	152 634	4 002	87 667	150 349	41 437	93 202	622 458	1 345 241
2001	213 993	152 066	3 683	95 488	154 925	41 005	96 325	628 772	1 386 257
2002	219 964	152 239	3 246	86 325	163 230	55 202	89 552	659 107	1 428 864

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa - Per invånare 18 år och däröver, euro -
Per capita aged 18 years or more, EUR

1993	42	27	1	12	9	8	45	165	309
1994	39	28	2	12	10	11	40	166	308
1995	45	23	3	17	16	13	39	159	314
1996	42	24	5	17	18	16	37	152	311
1997	38	30	5	21	24	16	29	163	327
1998	50	43	1	22	30	13	27	137	323
1999	47	37	1	21	34	11	28	146	324
2000	48	38	1	22	37	10	23	154	333
2001	53	37	1	23	38	10	24	154	341
2002	54	37	1	21	40	13	22	161	349

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - *Per capita, EUR*

1993	32	21	1	9	7	6	35	127	237
1994	30	22	1	9	8	8	31	127	237
1995	35	18	3	13	12	10	30	122	242
1996	32	18	4	13	14	13	29	117	240
1997	29	23	4	16	18	13	23	126	253
1998	39	33	1	17	23	10	21	106	250
1999	36	29	1	16	26	8	22	113	252
2000	37	29	1	17	29	8	18	120	260
2001	41	29	1	18	30	8	19	121	267
2002	42	29	1	17	31	11	17	127	274

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

10. Alkoholijuomien kulutuksen määrä vuosina 1993-2002
Volym av alkoholkonsumtion åren 1993-2002
Volume of consumption of alcoholic beverages in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>
1 000 litraa - liter - litres								
1993	15 795	10 469	5 333	33 557	3 073	9 518	46 786	380 484
1994	16 168	8 024	6 787	33 195	4 631	10 378	39 975	373 016
1995	17 271	7 787	7 201	34 479	17 127	12 300	37 965	368 115
1996	16 838	7 483	7 313	32 049	19 600	19 901	34 659	371 630
1997	17 453	8 015	6 772	34 106	26 246	23 800	33 687	382 320
1998	17 897	8 370	4 511	37 040	35 948	23 298	31 374	367 535
1999	17 678	8 304	4 361	38 256	47 459	20 683	31 352	368 203
2000	17 759	8 352	4 359	39 282	53 626	18 405	29 354	363 840
2001	18 501	9 050	4 698	43 450	56 230	18 047	28 896	375 297
2002	18 742	9 445	4 314	47 324	57 121	24 049	28 625	381 824

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

1993	4.06	2.69	1.37	8.63	0.79	2.45	12.03	97.85
1994	4.14	2.05	1.74	8.49	1.18	2.65	10.23	95.42
1995	4.39	1.98	1.83	8.77	4.36	3.13	9.66	93.65
1996	4.26	1.89	1.85	8.11	4.96	5.04	8.77	94.06
1997	4.40	2.02	1.71	8.59	6.61	6.00	8.49	96.31
1998	4.49	2.10	1.13	9.29	9.01	5.84	7.87	92.14
1999	4.39	2.06	1.08	9.50	11.79	5.14	7.79	91.46
2000	4.39	2.06	1.08	9.71	13.25	4.55	7.26	89.93
2001	4.55	2.22	1.15	10.68	13.82	4.43	7.10	92.21
2002	4.58	2.31	1.05	11.57	13.96	5.88	7.00	93.33

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	3.12	2.07	1.05	6.64	0.61	1.88	9.26	75.27
1994	3.18	1.58	1.34	6.54	0.91	2.04	7.87	73.46
1995	3.39	1.53	1.41	6.76	3.36	2.41	7.45	72.20
1996	3.29	1.46	1.43	6.26	3.83	3.89	6.77	72.63
1997	3.40	1.56	1.32	6.65	5.11	4.64	6.56	74.49
1998	3.48	1.63	0.88	7.20	6.98	4.53	6.10	71.40
1999	3.42	1.61	0.84	7.40	9.18	4.00	6.06	71.20
2000	3.43	1.61	0.84	7.58	10.35	3.55	5.67	70.22
2001	3.56	1.74	0.90	8.36	10.82	3.47	5.56	72.24
2002	3.60	1.81	0.83	9.09	10.97	4.62	5.50	73.34

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

11. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä vuosina 1993-2002
Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1993-2002
Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>
1 000 litraa - liter - litres								
1993	13 698	9 324	5 209	31 315	1 219	6 233	23 011	265 836
1994	14 110	6 816	6 635	30 786	1 957	6 521	21 719	256 840
1995	14 617	6 552	6 813	31 169	10 412	7 249	19 539	249 551
1996	14 448	6 086	6 738	28 739	11 970	13 275	17 187	258 199
1997	14 719	6 111	6 027	29 543	16 534	16 534	17 248	268 088
1998	15 319	6 470	4 379	32 824	23 771	17 817	17 463	261 631
1999	15 382	6 692	4 255	34 541	32 634	15 838	17 502	267 486
2000	15 454	6 785	4 265	35 618	38 715	14 364	16 968	267 408
2001	16 104	7 433	4 609	39 644	41 463	14 154	17 087	280 923
2002	16 339	7 929	4 232	43 650	42 647	19 324	17 515	288 630

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

1993	3.52	2.40	1.34	8.05	0.31	1.60	5.92	68.36
1994	3.61	1.74	1.70	7.87	0.50	1.67	5.56	65.70
1995	3.72	1.67	1.73	7.93	2.65	1.84	4.97	63.48
1996	3.66	1.54	1.71	7.27	3.03	3.36	4.35	65.35
1997	3.71	1.54	1.52	7.44	4.17	4.17	4.34	67.54
1998	3.84	1.62	1.10	8.23	5.96	4.47	4.38	65.59
1999	3.82	1.66	1.06	8.58	8.11	3.93	4.35	66.44
2000	3.82	1.68	1.05	8.80	9.57	3.55	4.19	66.10
2001	3.96	1.83	1.13	9.74	10.19	3.48	4.20	69.02
2002	3.99	1.94	1.03	10.67	10.42	4.72	4.28	70.55

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	2.71	1.84	1.03	6.19	0.24	1.23	4.55	52.59
1994	2.78	1.34	1.31	6.06	0.39	1.28	4.28	50.58
1995	2.87	1.28	1.34	6.11	2.04	1.42	3.83	48.94
1996	2.82	1.19	1.32	5.62	2.34	2.59	3.36	50.46
1997	2.87	1.19	1.17	5.76	3.22	3.22	3.36	52.24
1998	2.98	1.26	0.85	6.38	4.62	3.46	3.39	50.83
1999	2.97	1.29	0.82	6.68	6.31	3.06	3.38	51.72
2000	2.98	1.31	0.82	6.87	7.47	2.77	3.27	51.61
2001	3.10	1.43	0.89	7.63	7.98	2.72	3.29	54.08
2002	3.14	1.52	0.81	8.38	8.19	3.71	3.36	55.44

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

12. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä vuosina 1993-2002

Volym av alkoholkonsumtion genom servering åren 1993-2002

Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keski- olutta Mellanöl <i>Medium beer</i>
1 000 litraa - liter - litres								
1993	2 097	1 145	124	2 242	1 854	3 285	23 775	114 648
1994	2 058	1 208	152	2 409	2 674	3 857	18 256	116 176
1995	2 654	1 235	388	3 310	6 715	5 051	18 426	118 565
1996	2 390	1 397	575	3 310	7 630	6 626	17 472	113 431
1997	2 735	1 903	744	4 563	9 711	7 266	16 439	114 232
1998	2 577	1 900	132	4 216	12 177	5 481	13 911	105 904
1999	2 295	1 611	105	3 715	14 825	4 845	13 851	100 717
2000	2 305	1 567	95	3 664	14 911	4 041	12 386	96 432
2001	2 398	1 617	89	3 806	14 767	3 893	11 809	94 374
2002	2 404	1 515	82	3 673	14 474	4 725	11 110	93 195

18 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa - Per invånare 18 år och däröver, liter -
Per capita aged 18 years or more, litres

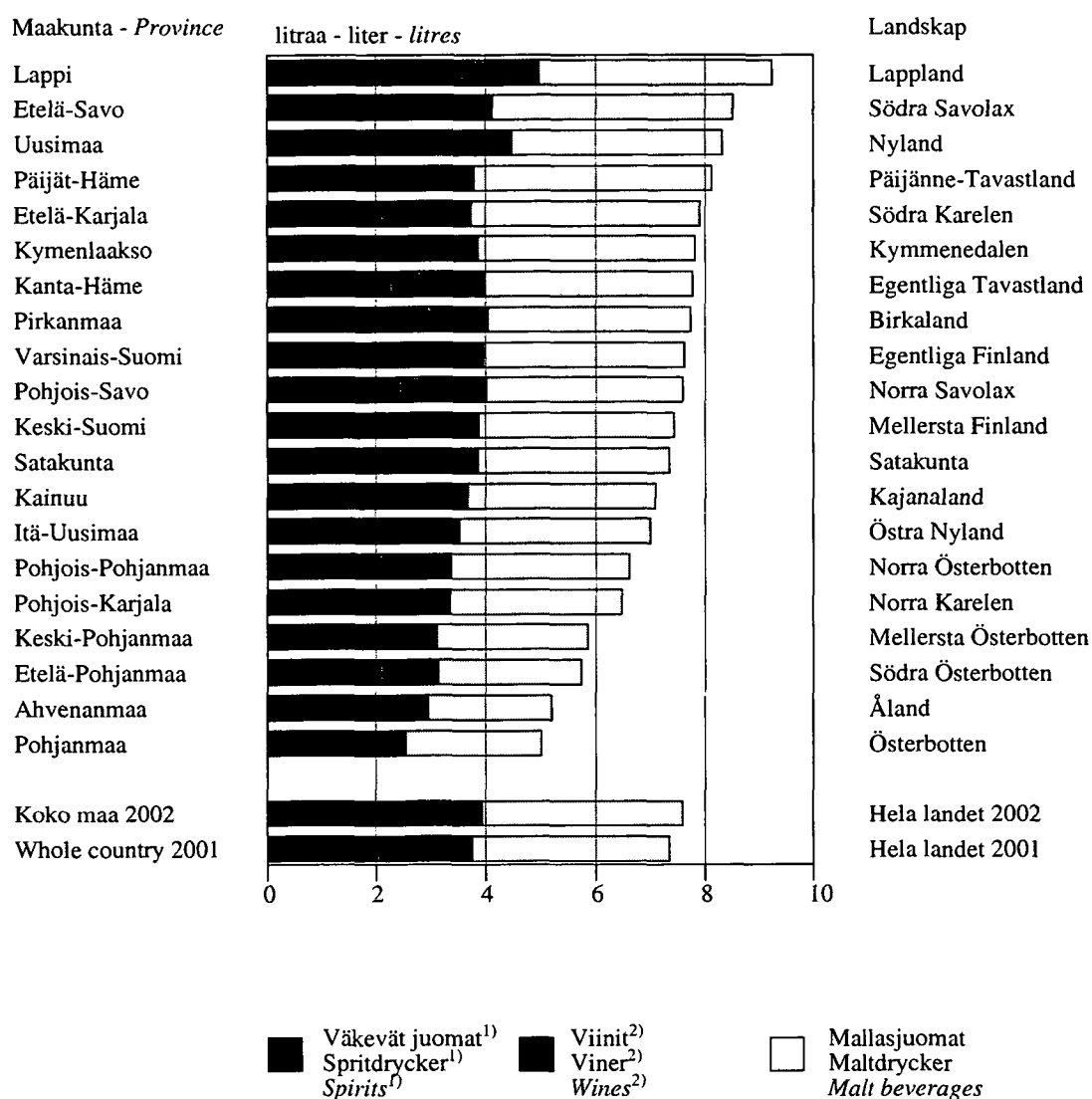
1993	0.54	0.29	0.03	0.58	0.48	0.84	6.11	29.48
1994	0.53	0.31	0.04	0.62	0.68	0.99	4.67	29.72
1995	0.68	0.31	0.10	0.84	1.71	1.28	4.69	30.16
1996	0.60	0.35	0.15	0.84	1.93	1.68	4.42	28.71
1997	0.69	0.48	0.19	1.15	2.45	1.83	4.14	28.78
1998	0.65	0.48	0.03	1.06	3.05	1.37	3.49	26.55
1999	0.57	0.40	0.03	0.92	3.68	1.20	3.44	25.02
2000	0.57	0.39	0.02	0.91	3.69	1.00	3.06	23.84
2001	0.59	0.40	0.02	0.94	3.63	0.96	2.90	23.19
2002	0.59	0.37	0.02	0.90	3.54	1.15	2.72	22.78

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

1993	0.41	0.23	0.02	0.44	0.37	0.65	4.70	22.68
1994	0.41	0.24	0.03	0.47	0.53	0.76	3.60	22.88
1995	0.52	0.24	0.08	0.65	1.32	0.99	3.61	23.25
1996	0.47	0.27	0.11	0.65	1.49	1.30	3.41	22.17
1997	0.53	0.37	0.15	0.89	1.89	1.42	3.20	22.26
1998	0.50	0.37	0.03	0.82	2.37	1.06	2.70	20.57
1999	0.44	0.31	0.02	0.72	2.87	0.94	2.68	19.48
2000	0.44	0.30	0.02	0.71	2.88	0.78	2.39	18.61
2001	0.46	0.31	0.02	0.73	2.84	0.75	2.27	18.17
2002	0.46	0.29	0.02	0.71	2.78	0.91	2.13	17.90

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

Kuvio 4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti maakunnittain vuonna 2002
Figur 4. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare, landskap, år 2002
Figure 4. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol, by province, in 2002

1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -
Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsnings. -
Incl. fermented long drink beverages.

13. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti maakunnittain vuonna 2002
Alkoholkonsumtion per invånare, landskap, år 2002
Consumption of alcoholic beverages per capita, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Asukasta kohti Per invånare <i>Per capita</i>	15 vuotta täyttänyttä kohti Per invånare 15 år och däröver <i>Per capita aged 15 years or more</i>	18 vuotta täyttänyttä kohti Per invånare 18 år och däröver <i>Per capita aged 18 years or more</i>	Landskap
Litraa 100 %:n alkoholia - Liter i 100 %-ig alkohol - Litres in 100 % alcohol				
Koko maa- <i>Whole country</i>	7.60	9.24	9.67	Hela landet
Uusimaa	8.33	10.18	10.61	Nyland
Itä-Uusimaa	7.01	8.75	9.17	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	7.63	9.19	9.58	Egentliga Finland
Satakunta	7.35	8.81	9.21	Satakunta
Kanta-Häme	7.78	9.44	9.87	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	7.73	9.34	9.73	Birkaland
Päijät-Häme	8.13	9.80	10.24	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	7.83	9.35	9.76	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	7.92	9.42	9.82	Södra Karelen
Etelä-Savo	8.54	10.15	10.62	Södra Savolax
Pohjois-Savo	7.58	9.16	9.61	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	6.49	7.83	8.23	Norra Karelen
Keski-Suomi	7.45	9.05	9.48	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	5.74	7.03	7.40	Södra Österbotten
Pohjanmaa	5.01	6.14	6.44	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	5.88	7.31	7.74	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	6.63	8.41	8.89	Norra Österbotten
Kainuu	7.10	8.54	9.00	Kajanaland
Lappi	9.26	11.26	11.86	Lappland
Ahvenanmaa	5.20	6.36	6.64	Åland
Euroa - Euro - EUR				
Koko maa- <i>Whole country</i>	762	927	969	Hela landet
Uusimaa	870	1 065	1 109	Nyland
Itä-Uusimaa	674	842	882	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	759	915	954	Egentliga Finland
Satakunta	709	851	889	Satakunta
Kanta-Häme	747	907	949	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	777	938	977	Birkaland
Päijät-Häme	831	1 001	1 046	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	812	969	1 011	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	795	945	985	Södra Karelen
Etelä-Savo	833	990	1 036	Södra Savolax
Pohjois-Savo	735	888	931	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	611	737	775	Norra Karelen
Keski-Suomi	729	886	928	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	553	677	713	Södra Österbotten
Pohjanmaa	488	598	627	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	573	713	755	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	652	826	874	Norra Österbotten
Kainuu	671	806	850	Kajanaland
Lappi	924	1 123	1 183	Lappland
Ahvenanmaa	522	639	668	Åland

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

14. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002
Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002
Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, by province, in 2002

Maakunta Province	Väkeviä juomia ¹⁾ Spritdrycker ¹⁾ Spirits ¹⁾	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ Wines ²⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Malt beverages	Yhteensä Totalt Total	Landskap
1 000 litraa -liter - litres					
Koko maa- <i>Whole country</i>	10 956	9 654	18 941	39 551	Hela landet
Uusimaa	2 537	3 423	5 105	11 065	Nyland
Itä-Uusimaa	154	166	317	637	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	937	848	1 654	3 439	Egentliga Finland
Satakunta	563	348	819	1 730	Satakunta
Kanta-Häme	374	288	629	1 290	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	1 025	817	1 669	3 511	Birkaland
Päijät-Häme	406	345	860	1 611	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	382	338	737	1 457	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	270	243	570	1 082	Södra Karelen
Etelä-Savo	376	299	719	1 394	Södra Savolax
Pohjois-Savo	609	402	899	1 911	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	338	233	531	1 102	Norra Karelen
Keski-Suomi	603	430	942	1 975	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	403	205	506	1 114	Södra Österbotten
Pohjanmaa	231	209	427	867	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	140	81	195	415	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	767	484	1 202	2 453	Norra Österbotten
Kainuu	207	117	298	621	Kajanaland
Lappi	602	331	806	1 739	Lappland
Ahvenanmaa	32	46	59	136	Åland

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

Koko maa- <i>Whole country</i>	2.10	1.85	3.64	7.60	Hela landet
Uusimaa	1.91	2.58	3.84	8.33	Nyland
Itä-Uusimaa	1.70	1.83	3.48	7.01	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2.08	1.88	3.67	7.63	Egentliga Finland
Satakunta	2.39	1.48	3.48	7.35	Satakunta
Kanta-Häme	2.25	1.73	3.79	7.78	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	2.26	1.80	3.68	7.73	Birkaland
Päijät-Häme	2.05	1.74	4.34	8.13	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	2.05	1.82	3.96	7.83	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	1.98	1.77	4.17	7.92	Södra Karelen
Etelä-Savo	2.30	1.83	4.40	8.54	Södra Savolax
Pohjois-Savo	2.42	1.60	3.57	7.58	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	1.99	1.37	3.13	6.49	Norra Karelen
Keski-Suomi	2.27	1.62	3.55	7.45	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	2.08	1.06	2.60	5.74	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1.34	1.21	2.47	5.01	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	1.98	1.14	2.75	5.88	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2.07	1.31	3.25	6.63	Norra Österbotten
Kainuu	2.36	1.33	3.41	7.10	Kajanaland
Lappi	3.21	1.76	4.29	9.26	Lappland
Ahvenanmaa	1.21	1.75	2.24	5.20	Åland

1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -
Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsning. - *Incl. fermented long drink beverages.*

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

15. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002
Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002
Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Väkeviä juomia ¹⁾ Spritdrycker ¹⁾ <i>Spirits¹⁾</i>	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ <i>Wines²⁾</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Landskap
1 000 litraa -liter - litres					
Koko maa- <i>Whole country</i>	9 345	8 455	14 127	31 926	Hela landet
Uusimaa	2 024	2 947	3 314	8 286	Nyland
Itä-Uusimaa	132	151	266	549	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	810	744	1 251	2 805	Egentliga Finland
Satakunta	500	314	664	1 479	Satakunta
Kanta-Häme	329	258	509	1 097	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	884	719	1 237	2 840	Birkaland
Päijät-Häme	350	299	617	1 266	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	313	299	549	1 161	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	231	213	428	872	Södra Karelen
Etelä-Savo	330	265	560	1 155	Södra Savolax
Pohjois-Savo	538	357	721	1 616	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	304	211	445	960	Norra Karelen
Keski-Suomi	526	381	751	1 658	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	366	184	424	974	Södra Österbotten
Pohjanmaa	199	186	345	730	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	123	72	155	350	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	666	429	964	2 059	Norra Österbotten
Kainuu	187	104	249	541	Kajanaland
Lappi	510	284	634	1 428	Lappland
Ahvenanmaa	23	38	43	104	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres					
Koko maa- <i>Whole country</i>	1.79	1.62	2.71	6.13	Hela landet
Uusimaa	1.52	2.22	2.49	6.23	Nyland
Itä-Uusimaa	1.45	1.66	2.93	6.04	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	1.80	1.65	2.77	6.22	Egentliga Finland
Satakunta	2.12	1.34	2.82	6.28	Satakunta
Kanta-Häme	1.99	1.56	3.07	6.61	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	1.95	1.58	2.72	6.26	Birkaland
Päijät-Häme	1.77	1.51	3.11	6.39	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1.68	1.60	2.95	6.24	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	1.69	1.56	3.13	6.38	Södra Karelen
Etelä-Savo	2.02	1.62	3.43	7.07	Södra Savolax
Pohjois-Savo	2.13	1.42	2.86	6.41	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	1.79	1.24	2.62	5.66	Norra Karelen
Keski-Suomi	1.98	1.44	2.83	6.25	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	1.88	0.95	2.18	5.02	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1.15	1.07	1.99	4.22	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	1.73	1.02	2.20	4.95	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	1.80	1.16	2.61	5.56	Norra Österbotten
Kainuu	2.15	1.19	2.85	6.19	Kajanaland
Lappi	2.72	1.51	3.38	7.60	Lappland
Ahvenanmaa	0.86	1.45	1.65	3.95	Åland

1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -

Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsning. - *Incl. fermented long drink beverages.*

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

16. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2002
Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol, landskap, år 2002
Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, by province, in 2002

Maakunta Province	Väkeviä juomia ¹⁾ Spritdrycker ¹⁾ Spirits ¹⁾	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ Wines ²⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Malt beverages	Yhteensä Totalt Total	Landskap
1 000 litraa - liter - litres					
Koko maa- Whole country	1 611	1 199	4 814	7 624	Hela landet
Uusimaa	513	476	1 790	2 779	Nyland
Itä-Uusimaa	22	16	50	88	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	127	104	403	634	Egentliga Finland
Satakunta	63	34	154	251	Satakunta
Kanta-Häme	44	30	120	194	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	141	98	432	671	Birkaland
Päijät-Häme	56	46	243	345	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	69	40	188	296	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	39	29	142	211	Södra Karelen
Etelä-Savo	46	34	159	239	Södra Savolax
Pohjois-Savo	71	45	178	294	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	34	22	86	142	Norra Karelen
Keski-Suomi	77	49	191	317	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	38	21	82	140	Södra Österbotten
Pohjanmaa	32	23	82	137	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	18	9	39	66	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	101	55	238	394	Norra Österbotten
Kainuu	19	12	49	80	Kajanaland
Lappi	92	47	172	311	Lappland
Ahvenanmaa	9	8	15	33	Åland

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres					
Koko maa- Whole country	0.31	0.23	0.92	1.46	Hela landet
Uusimaa	0.39	0.36	1.35	2.09	Nyland
Itä-Uusimaa	0.24	0.17	0.55	0.97	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	0.28	0.23	0.89	1.41	Egentliga Finland
Satakunta	0.27	0.14	0.66	1.07	Satakunta
Kanta-Häme	0.27	0.18	0.72	1.17	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	0.31	0.22	0.95	1.48	Birkaland
Päijät-Häme	0.28	0.23	1.23	1.74	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	0.37	0.21	1.01	1.59	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	0.29	0.21	1.04	1.54	Södra Karelen
Etelä-Savo	0.28	0.21	0.97	1.47	Södra Savolax
Pohjois-Savo	0.28	0.18	0.71	1.17	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	0.20	0.13	0.50	0.83	Norra Karelen
Keski-Suomi	0.29	0.19	0.72	1.20	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	0.19	0.11	0.42	0.72	Södra Österbotten
Pohjanmaa	0.19	0.13	0.47	0.79	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	0.25	0.12	0.56	0.93	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	0.27	0.15	0.64	1.07	Norra Österbotten
Kainuu	0.22	0.14	0.56	0.91	Kajanaland
Lappi	0.49	0.25	0.92	1.66	Lappland
Ahvenanmaa	0.35	0.31	0.59	1.24	Åland

1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -
Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsning. - *Incl. fermented long drink beverages.*

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

17. Alkoholijuomien kulutuksen arvo maakunnittain vuonna 2002
Värde av alkoholkonsumtion, landskap, år 2002
Value of consumption of alcoholic beverages, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Vähittäiskulutus Konsumtion genom detaljhandel <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion genom servering <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Landskap
	1 000 €			
Koko maa- <i>Whole country</i>	2 536 432	1 428 864	3 965 296	Hela landet
Uusimaa	646 634	509 974	1 156 608	Nyland
Itä-Uusimaa	43 847	17 470	61 317	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	222 836	119 673	342 509	Egentliga Finland
Satakunta	118 401	48 595	166 997	Satakunta
Kanta-Häme	87 866	36 088	123 954	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	226 794	125 769	352 563	Birkaland
Päijät-Häme	100 908	63 616	164 523	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	93 328	57 703	151 031	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	69 992	38 613	108 605	Södra Karelen
Etelä-Savo	92 273	43 727	136 001	Södra Savolax
Pohjois-Savo	129 416	55 698	185 114	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	76 674	27 027	103 700	Norra Karelen
Keski-Suomi	132 385	60 847	193 232	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	79 018	28 330	107 348	Södra Österbotten
Pohjanmaa	57 344	27 067	84 411	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	27 697	12 807	40 504	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	165 902	75 225	241 128	Norra Österbotten
Kainuu	43 118	15 467	58 585	Kajanaland
Lappi	114 261	59 193	173 454	Lappland
Ahvenanmaa	7 737	5 976	13 713	Åland
Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR				
Koko maa- <i>Whole country</i>	487	274	762	Hela landet
Uusimaa	487	384	870	Nyland
Itä-Uusimaa	482	192	674	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	494	265	759	Egentliga Finland
Satakunta	503	206	709	Satakunta
Kanta-Häme	530	218	747	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	500	277	777	Birkaland
Päijät-Häme	509	321	831	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	501	310	812	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	512	282	795	Södra Karelen
Etelä-Savo	565	268	833	Södra Savolax
Pohjois-Savo	514	221	735	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	452	159	611	Norra Karelen
Keski-Suomi	499	230	729	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	407	146	553	Södra Österbotten
Pohjanmaa	331	156	488	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	392	181	573	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	448	203	652	Norra Österbotten
Kainuu	494	177	671	Kajanaland
Lappi	608	315	924	Lappland
Ahvenanmaa	295	228	522	Åland

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

18. Alkoholijuomien kulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002
Volym av alkoholkonsumtion, landskap, år 2002
Volume of consumption of alcoholic beverages, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Väkeviä juomia ¹⁾ Spritdrycker ¹⁾ <i>Spirits¹⁾</i>	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ <i>Wines²⁾</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres				
Koko maa- <i>Whole country</i>	39 006	121 989	410 449	Hela landet
Uusimaa	9 467	40 172	110 303	Nyland
Itä-Uusimaa	580	2 039	6 884	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	3 325	10 748	35 931	Egentliga Finland
Satakunta	1 949	4 726	17 663	Satakunta
Kanta-Häme	1 298	3 791	13 606	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	3 629	10 614	36 028	Birkaland
Päijät-Häme	1 465	4 499	18 567	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1 407	4 469	16 005	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	945	3 223	12 423	Södra Karelen
Etelä-Savo	1 291	3 969	15 630	Södra Savolax
Pohjois-Savo	2 098	5 351	19 537	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	1 144	3 127	11 539	Norra Karelen
Keski-Suomi	2 105	5 711	20 329	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	1 406	2 905	10 976	Södra Österbotten
Pohjanmaa	813	2 619	9 297	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	479	1 067	4 239	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2 686	6 561	26 146	Norra Österbotten
Kainuu	707	1 558	6 466	Kajanaland
Lappi	2 093	4 360	17 605	Lappland
Ahvenanmaa	117	478	1 274	Åland

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

Koko maa- <i>Whole country</i>	7.49	23.43	78.84	Hela landet
Uusimaa	7.12	30.23	83.00	Nyland
Itä-Uusimaa	6.38	22.42	75.70	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	7.37	23.83	79.68	Egentliga Finland
Satakunta	8.28	20.08	75.03	Satakunta
Kanta-Häme	7.83	22.85	82.02	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	7.99	23.38	79.36	Birkaland
Päijät-Häme	7.40	22.71	93.73	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	7.56	24.01	85.99	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	6.92	23.58	90.88	Södra Karelen
Etelä-Savo	7.91	24.31	95.72	Södra Savolax
Pohjois-Savo	8.33	21.24	77.54	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	6.74	18.42	67.99	Norra Karelen
Keski-Suomi	7.94	21.54	76.69	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	7.25	14.97	56.55	Södra Österbotten
Pohjanmaa	4.70	15.14	53.74	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	6.77	15.10	59.98	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	7.26	17.73	70.67	Norra Österbotten
Kainuu	8.10	17.83	74.01	Kajanaland
Lappi	11.15	23.22	93.76	Lappland
Ahvenanmaa	4.44	18.22	48.53	Åland

1) Sis. tislattua alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -

Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsnings. - *Incl. fermented long drink beverages.*

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

19. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002
Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel, landskap, år 2002
Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Väkeviä juomia ¹⁾ Spritdrycker ¹⁾ <i>Spirits¹⁾</i>	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ <i>Wines²⁾</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres				
Koko maa- <i>Whole country</i>	31 474	102 651	306 144	Hela landet
Uusimaa	6 986	33 144	71 737	Nyland
Itä-Uusimaa	466	1 798	5 786	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2 722	9 038	27 154	Egentliga Finland
Satakunta	1 653	4 112	14 335	Satakunta
Kanta-Häme	1 106	3 288	11 013	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	2 979	8 949	26 682	Birkaland
Päijät-Häme	1 185	3 725	13 337	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1 072	3 742	11 925	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	781	2 701	9 307	Södra Karelen
Etelä-Savo	1 100	3 366	12 163	Södra Savolax
Pohjois-Savo	1 785	4 584	15 647	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	999	2 720	9 667	Norra Karelen
Keski-Suomi	1 752	4 854	16 197	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	1 220	2 525	9 185	Södra Österbotten
Pohjanmaa	651	2 235	7 505	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	395	920	3 380	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2 231	5 618	20 954	Norra Österbotten
Kainuu	619	1 342	5 405	Kajanaland
Lappi	1 698	3 608	13 821	Lappland
Ahvenanmaa	75	383	946	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres				
Koko maa- <i>Whole country</i>	6.05	19.72	58.80	Hela landet
Uusimaa	5.26	24.94	53.98	Nyland
Itä-Uusimaa	5.13	19.77	63.62	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	6.04	20.04	60.21	Egentliga Finland
Satakunta	7.02	17.47	60.89	Satakunta
Kanta-Häme	6.67	19.82	66.39	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	6.56	19.71	58.77	Birkaland
Päijät-Häme	5.98	18.81	67.33	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	5.76	20.10	64.07	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	5.71	19.76	68.09	Södra Karelen
Etelä-Savo	6.74	20.61	74.49	Södra Savolax
Pohjois-Savo	7.08	18.19	62.10	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	5.89	16.03	56.96	Norra Karelen
Keski-Suomi	6.61	18.31	61.10	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	6.28	13.01	47.32	Södra Österbotten
Pohjanmaa	3.76	12.92	43.38	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	5.58	13.02	47.82	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	6.03	15.18	56.64	Norra Österbotten
Kainuu	7.08	15.36	61.86	Kajanaland
Lappi	9.04	19.21	73.60	Lappland
Ahvenanmaa	2.84	14.59	36.03	Åland

1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -

Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsnig. - *Incl. fermented long drink beverages.*

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

20. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2002

Volym av alkoholkonsumtion genom servering, landskap, år 2002

Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving, by province, in 2002

Maakunta <i>Province</i>	Väkeviä juomia ¹⁾ Sprittdrycker ¹⁾ <i>Spirits¹⁾</i>	Viinejä ²⁾ Viner ²⁾ <i>Wines²⁾</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres				
Koko maa- <i>Whole country</i>	7 532	19 338	104 305	Hela landet
Uusimaa	2 480	7 028	38 566	Nyland
Itä-Uusimaa	114	241	1 098	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	602	1 711	8 777	Egentliga Finland
Satakunta	296	614	3 328	Satakunta
Kanta-Häme	192	503	2 593	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	651	1 665	9 347	Birkaland
Päijät-Häme	280	774	5 230	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	335	728	4 080	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	165	522	3 116	Södra Karelen
Etelä-Savo	191	604	3 467	Södra Savolax
Pohjois-Savo	313	767	3 890	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	145	407	1 873	Norra Karelen
Keski-Suomi	353	857	4 131	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	187	380	1 791	Södra Österbotten
Pohjanmaa	162	384	1 792	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	84	148	859	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	455	943	5 193	Norra Österbotten
Kainuu	89	216	1 062	Kajanaland
Lappi	395	752	3 784	Lappland
Ahvenanmaa	42	95	328	Åland

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - *Per capita, litres*

Koko maa- <i>Whole country</i>	1.45	3.71	20.03	Hela landet
Uusimaa	1.87	5.29	29.02	Nyland
Itä-Uusimaa	1.26	2.65	12.08	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	1.34	3.79	19.46	Egentliga Finland
Satakunta	1.26	2.61	14.14	Satakunta
Kanta-Häme	1.16	3.03	15.63	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	1.43	3.67	20.59	Birkaland
Päijät-Häme	1.42	3.91	26.40	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1.80	3.91	21.92	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	1.20	3.82	22.79	Södra Karelen
Etelä-Savo	1.17	3.70	21.23	Södra Savolax
Pohjois-Savo	1.24	3.04	15.44	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	0.86	2.40	11.04	Norra Karelen
Keski-Suomi	1.33	3.23	15.59	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	0.96	1.96	9.23	Södra Österbotten
Pohjanmaa	0.94	2.22	10.36	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	1.19	2.09	12.16	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	1.23	2.55	14.04	Norra Österbotten
Kainuu	1.02	2.47	12.15	Kajanaland
Lappi	2.10	4.00	20.15	Lappland
Ahvenanmaa	1.60	3.63	12.51	Åland

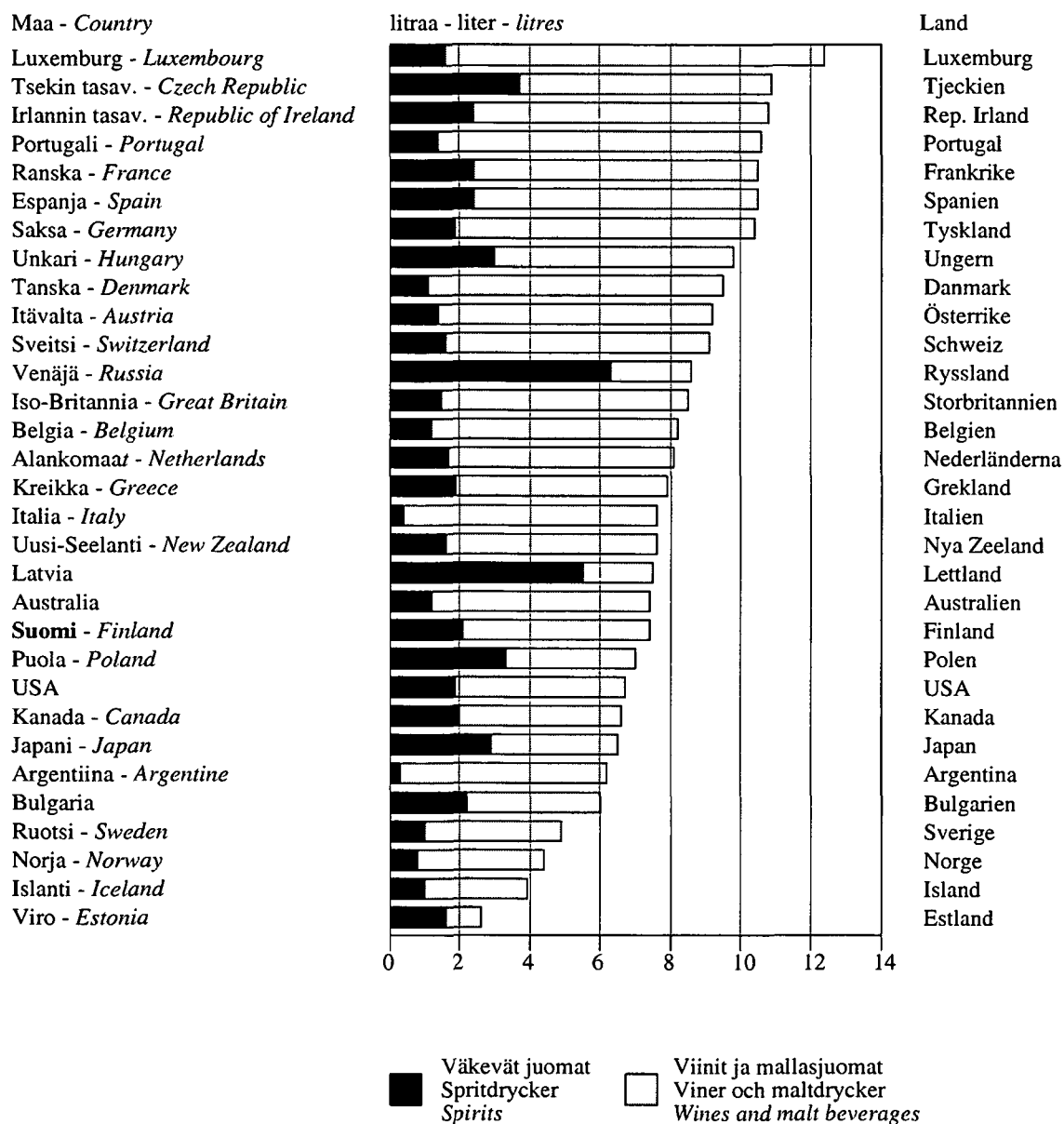
1) Sis. tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. - Inkl. long drinks som gjorts starkare med destillerad alkohol. -

Incl. long drink beverages fortified with distilled alcohol.

2) Sis. käymisteitse valmistetut long drink -juomat. - Inkl. long drinks som framställts genom jäsnings. - Incl. fermented long drink beverages.

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

Kuvio 5. Alkoholijuomien kulutus eräissä maissa 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuonna 2001
Figur 5. Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder år 2001
Figure 5. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 2001

Lähde: Kulutustilasto, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003 -
Källa: Konsumtionsstatistik, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003 -
Source: Consumption statistics, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003

21. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti 100 %:n alkoholina eräissä maissa vuosina 1997-2001
Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder åren 1997-2001
Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 1997-2001

Maa Country	1997	1998	1999	2000	2001	Land
Litraa 100 %:n alkoholia - Liter i 100 %-ig alkohol - Litres in 100 % alcohol						
Suomi-Finland	7.1	7.1	7.2	7.1	7.4	Finland
Islanti-Iceland	3.9	4.3	4.0	4.0	3.9	Island
Norja-Norway	4.3	4.2	4.8	5.0	4.4	Norge
Ruotsi-Sweden	5.1	4.9	4.9	4.9	4.9	Sverige
Tanska-Denmark	9.9	9.5	9.5	9.5	9.5	Danmark
Alankomaat-Netherlands	8.2	8.1	8.2	8.2	8.1	Nederländerna
Argentiina-Argentina	6.9	6.8	6.4	6.4	6.2	Argentina
Australia	7.5	7.6	7.3	7.4	7.4	Australien
Belgia-Belgium	9.1	8.2	8.4	8.4	8.2	Belgien
Bulgaria	7.0	6.8	6.6	6.3	6.0	Bulgarien
Espanja-Spain	10.1	10.1	10.1	10.2	10.5	Spanien
Irlannin tasav.-Republic of Ireland	9.7	9.7	9.6	10.7	10.8	Rep.Irland
Iso-Britannia-Great Britain	8.2	8.0	8.4	8.4	8.5	Storbritannien
Italia-Italy	7.8	7.7	7.6	7.5	7.6	Italien
Itävalta-Austria	9.5	9.3	9.3	9.4	9.2	Österrike
Japani-Japan	6.4	6.5	6.4	6.5	6.5	Japan
Kanada-Canada	6.1	6.3	6.4	6.6	6.6	Kanada
Kreikka-Greece	8.3	7.9	8.4	8.0	7.9	Grekland
Latvia	6.9	7.1	7.7	7.7	7.5	Lettland
Luxemburg-Luxembourg	11.4	13.3	12.9	13.2	12.4	Luxemburg
Portugali-Portugal	11.3	11.3	11.0	10.9	10.6	Portugal
Puola-Poland	6.7	6.7	6.9	6.9	7.0	Polen
Ranska-France	10.9	10.8	10.7	10.4	10.5	Frankrike
Saksa-Germany	10.8	10.6	10.6	10.5	10.4	Tyskland
Sveitsi-Switzerland	9.2	9.1	9.2	9.2	9.1	Schweiz
Tsekin tasav.-Czech Republic	10.8	10.8	11.0	11.0	10.9	Tjeckien
Unkari-Hungary	10.1	10.2	9.7	9.7	9.8	Ungern
USA	6.6	6.6	6.7	6.7	6.7	USA
Uusi-Seelanti-New Zealand	7.3	7.5	7.3	7.5	7.6	Nya Zeeland
Venäjä-Russia	7.3	7.9	8.6	8.6	8.6	Ryssland
Viro-Estonia	2.4	2.4	2.5	2.5	2.6	Estland

Lähde: Kulutustilasto, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003
Källa: Konsumtionsstatistik, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003
Source: Consumption statistics, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003

22. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti juomaryhmittäin eräissä maissa vuonna 2001
Alkoholkonsumtion per invånare i några länder, per dryckesgrupp år 2001
Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, by type of beverages, in 2001

Maa Country	Väkeviä juomia Spritdrycker Spirits	Viinejä Viner Wines	Mallasjuomia Maltdrycker Malt beverages	Yhteensä Summa Total	Land
	litraa liter litres à 100 %	litraa liter litres	litraa liter litres	litraa % liter litres à 100 %	
Suomi-Finland	2.1	20.1	80.2	7.4	Finland
Islanti-Iceland	1.0	8.0	49.0	3.9	Island
Norja-Norway	0.8	11.0	50.8	4.4	Norge
Ruotsi-Sweden	1.0	15.5	55.3	4.9	Sverige
Tanska-Denmark	1.1	31.2	98.6	9.5	Danmark
Alankomaat-Netherlands	1.7	18.9	80.5	8.1	Nederländerna
Argentiina-Argentina	0.3	34.0	37.0	6.2	Argentina
Australia	1.2	20.0	93.0	7.4	Australien
Belgia-Belgium	1.2	18.7	98.0	8.2	Belgien
Bulgaria	2.2	21.4	25.0	6.0	Bulgarien
Espanja-Spain	2.4	36.2	75.0	10.5	Spanien
Irlannin tasav.-Republic of Ireland	2.4	11.8	150.8	10.8	Rep.Irland
Iso-Britannia-Great Britain	1.5	17.5	97.1	8.5	Storbritannien
Italia-Italy	0.4	50.0	28.9	7.6	Italien
Itävalta-Austria	1.4	31.0	106.9	9.2	Österrike
Japani-Japan	2.9	2.5	40.0	6.5	Japan
Kanada-Canada	2.0	10.1	68.8	6.6	Kanada
Kreikka-Greece	1.9	34.0	39.0	7.9	Grekland
Latvia	5.5	4.0	35.0	7.5	Lettland
Luxemburg-Luxembourg	1.6	64.4	100.9	12.4	Luxemburg
Portugali-Portugal	1.4	50.0	61.3	10.6	Portugal
Puola-Poland	3.3	6.0	60.5	7.0	Polen
Ranska-France	2.4	56.9	35.9	10.5	Frankrike
Saksa-Germany	1.9	23.9	123.1	10.4	Tyskland
Sveitsi-Switzerland	1.6	43.1	57.1	9.1	Schweiz
Tsekin tasav.-Czech Republic	3.7	16.5	158.1	10.9	Tjeckien
Unkari-Hungary	3.0	31.0	64.0	9.8	Ungern
USA	1.9	7.6	83.2	6.7	USA
Uusi-Seelanti-New Zealand	1.6	16.7	80.0	7.6	Nya Zeeland
Venäjä-Russia	6.3	7.7	30.0	8.6	Ryssland
Viro-Estonia	1.6	2.8	6.8	2.6	Estland

Lähde: Kulutustilasto, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003
 Källa: Konsumtionsstatistik, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003
 Source: Consumption statistics, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2003

23. Raittiiden¹⁾ osuus sukupuolen ja iän mukaan vuosina 1968-2002
Antalet nykterister¹⁾ enligt ålder och kön åren 1968-2002
Prevalence of abstainers¹⁾, men and women by age groups in 1968-2002

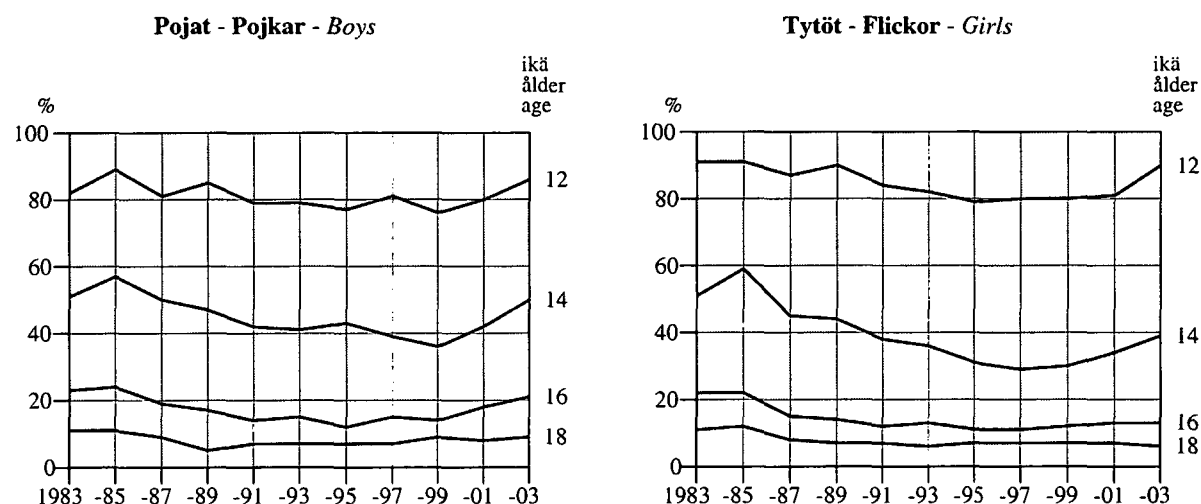
Ikäryhmä - Age group	1968 %	1976	1984	1992	2000	Åldersgrupp
Miehet - Males						Män
15-19	32	9	18	17	10	15-19
20-29	4	4	6	4	4	20-29
30-49	9	7	9	6	7	30-49
50-69	19	15	19	18	11	50-69
Yhteensä - Total	13	9	12	10	8	Totalt
Naiset - Females						Kvinnor
15-19	36	13	27	14	10	15-19
20-29	19	5	13	7	8	20-29
30-49	45	15	19	12	4	30-49
50-69	56	39	49	35	16	50-69
Yhteensä - Total	43	20	27	18	9	Totalt

1) Raittiiksi on määritelty vastaaja, joka oman ilmoituksensa mukaan ei ollut nauttinut alkoholia haastattelua edeltäneen 12 kk:den aikana.
Definitionen på nykterist är svarsgivare som enligt egen anmälan inte förtärt alkohol under de 12 månader som föregått intervjun.
An abstainer was defined as a respondent, who according to a self-report had not consumed alcohol during twelve months preceding the interview.

Lähde: Juomatapatutkimukset, Stakes - Källa: Undersökningar om alkoholbruk, Stakes - Source: Drinking habit studies, Stakes

Kuvio 6. Nuorten alkoholijuomien käyttö ikäryhmittäin vuosina 1983-2003
Figur 6. Ungdomar som konsumerar alkohol enligt åldersgrupp åren 1983-2003
Figure 6. Alcohol drinking among young people by age group in 1983-2003

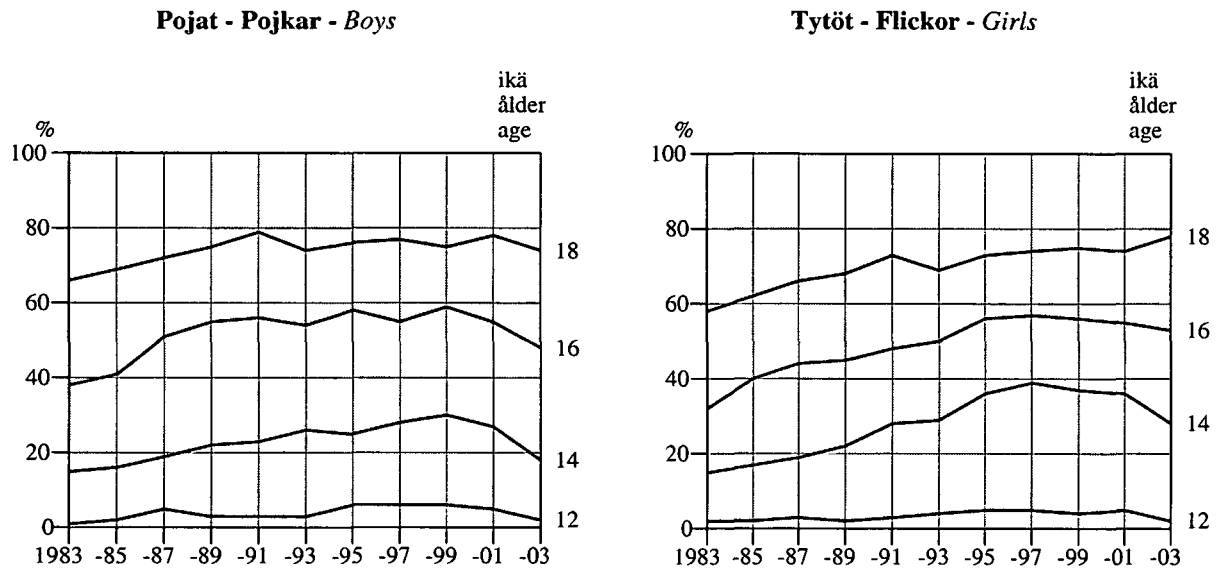
Raittiit 12-18-vuotiaat - Nykterister 12-18-åriga - Abstainers, 12-18-year-olds

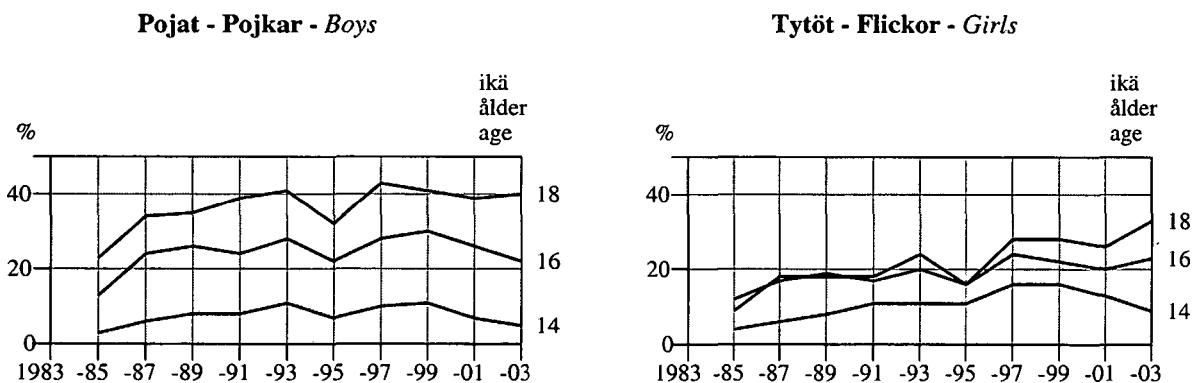
Lähde: Nuorten terveystapatutkimus, Tampereen yliopiston terveystieteen laitos
Källa: Undersökning av hälsobeteende bland unga, Institutet för hälsovetenskap vid Tammerfors universitet
Source: Young people's health survey, the Tampere School of Public Health

Kuvio 7. Alkoholista vähintään kerran kuukaudessa juovat 12-18-vuotiaat vuosina 1983-2003
Figur 7. Individer som dricker alkohol minst en gång i månad, 12-18-åriga åren 1983-2003
Figure 7. Individuals drinking alcohol at least once a month, 12-18-year-olds in 1983-2003

Alkoholista vähintään kerran kuukaudessa juovien osuudet
 Andel individer som dricker alkohol minst en gång i månad
 Shares of individuals drinking alcohol at least once a month

Tosihumalaan itsensä vähintään kerran kuukaudessa juovien osuudet
 Personer som dricker sig allvarligt berusade en gång i månad
 Number of persons engaging in hard drinking at least once a month

24. Alkoholien vähintään kerran viikossa juovat 12-18-vuotiaat vuosina 1983-2003
Individer som dricker alkohol minst en gång om veckan, 12-18-åriga åren 1983-2003
Individuals drinking alcohol at least once a week, 12-18-year-olds in 1983-2003

Alkoholien vähintään kerran viikossa juovien osuudet
 Andel av individer som dricker alkohol minst en gång om veckan
 Shares of individuals drinking alcohol at least once a week

	1983	1985	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	
	%											
Pojat-Boys												Pojkar
12 vuotta-year-olds	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	0	12 år
14 vuotta-year-olds	3	2	5	6	6	7	6	8	9	8	5	14 år
16 vuotta-year-olds	12	11	15	20	18	18	22	21	23	21	16	16 år
18 vuotta-year-olds	21	29	31	38	43	37	39	40	40	41	42	18 år
Tytöt-Girls												Flickor
12 vuotta-year-olds	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	-	12 år
14 vuotta-year-olds	3	3	4	5	6	6	7	9	11	9	7	14 år
16 vuotta-year-olds	7	9	12	12	12	12	15	17	17	18	17	16 år
18 vuotta-year-olds	15	18	24	24	26	25	26	29	31	31	36	18 år

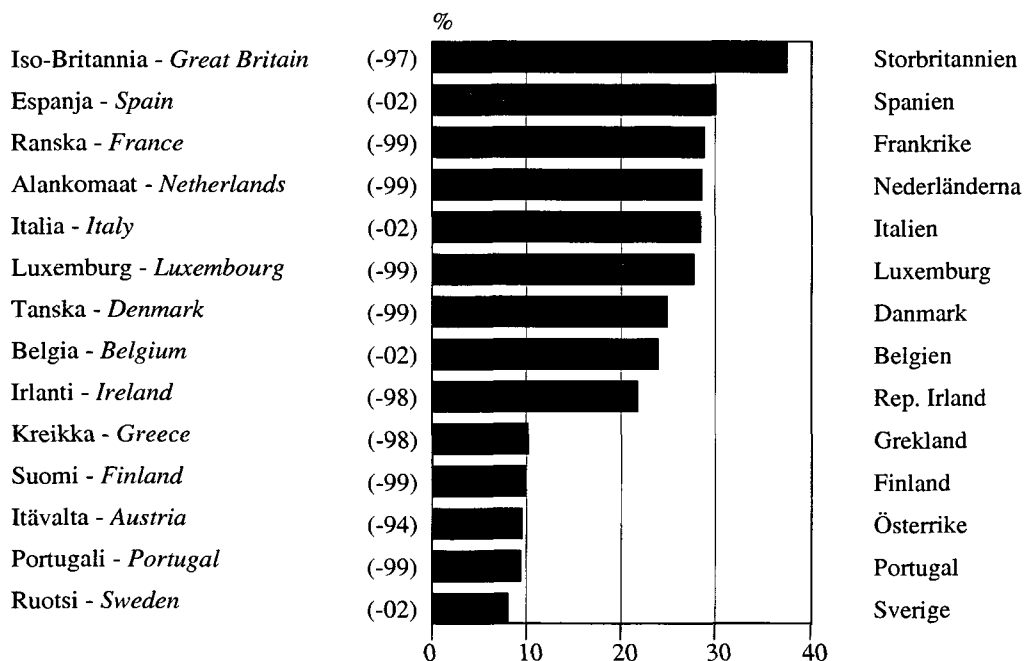
Tosihumalaan itsensä vähintään kerran viikossa juovien osuudet
 Personer som dricker sig allvarligt berusade en gång i veckan
 Number of persons engaging in hard drinking at least once a week

	1983	1985	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	
	%											
Pojat-Boys												Pojkar
14 vuotta-year-olds	1	-	1	2	1	2	1	2	2	1	1	14 år
16 vuotta-year-olds	2	3	3	4	5	5	3	6	6	6	4	16 år
18 vuotta-year-olds	3	5	7	10	10	10	8	12	10	9	7	18 år
Tytöt-Girls												Flickor
14 vuotta-year-olds	0	1	1	0	2	1	1	2	2	2	1	14 år
16 vuotta-year-olds	1	1	1	3	2	3	2	4	3	4	4	16 år
18 vuotta-year-olds	1	2	3	3	2	4	3	5	5	5	8	18 år

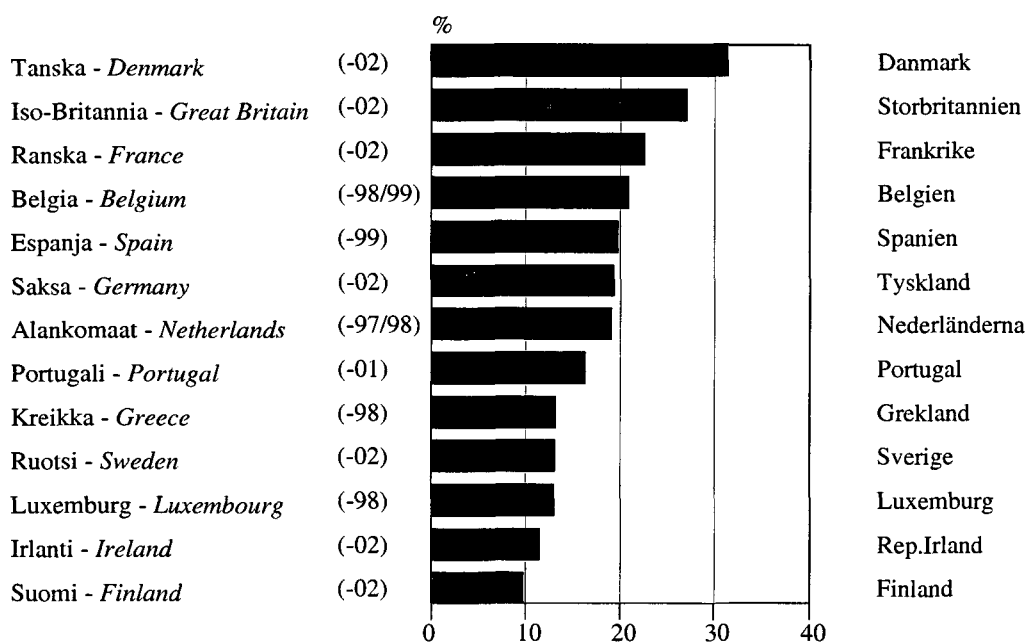
Lähde: Nuorten terveystapatutkimus; Tampereen yliopiston terveystieteen laitos
 Källa: Undersökning av hälsobeteende bland unga; Institutet för hälsovetenskap vid Tammerfors universitet
 Source: Young people's health survey; the Tampere School of Public Health

Kuvio 8. Kannabiksen kokeilu tai käyttö EU-maissa vuosina 1994-2002
Figur 8. Experimentering med eller användning av cannabis i EU-länder åren 1994-2002
Figure 8. Experimental or habitual use of cannabis in EU-countries in 1994-2002

15-16-vuotiaat - åriga - year-olds

Aikuisväestö - Vuxenfolkning - Adults

Lähde: - Källa: - Source: EMCDDA, 2003.

25. Viimeksi kuluneen vuoden aikana ainakin kerran huumeita käyttäneet 15-16-vuotiaat vuosina 1995-2001
Andel av 15-16-åringar som använt narkotika minst en gång under det senaste året åren 1995-2001
15-16-year-olds who have used drugs at least once in last twelve month in 1995-2001

Vuosi-Year	1995	1996	1998	2001	År
	%				
Marihuanan tai hashiksen käyttö - Use of marihuana or hashish	4.4	6.7	7.0	8.5	Användning av marijuana eller hashisch
Lääkkeen käyttö päihteenä - Misuse of legal medicine	8.7	7.8	5.8	7.8	Användning av läkemedel som rusmedel
Muun huumeen käyttö ¹⁾ Use of hard drugs	..	..	..	1.6	Användning av annan drog

1) Mittaa pääasiassa ns. kovien huumeiden käyttöä. - I huvudsak sk. hårda droger. - Typically extacy, heroin, etc.

Lähde: Nuoret rikosten tekijöinä ja uhreina. Kivivuori Janne (toim). Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2002 - Rättspolitiska forskningsinstitutet - The National Research Institute of Legal Policy

26. Kannabista kokeilleet tai käyttäneet ikäryhmittäin vuosina 1992, 1996, 1998 ja 2002
Individer som prövat på eller använt cannabis enligt åldersgrupp åren 1992, 1996, 1998 och 2002
Experimental or habitual use of cannabis by age group in 1992, 1996, 1998 and 2002

Ikäryhmä- Age group	Miehet-Män-Males				Naiset-Kvinnor-Females				Åldersgrupp
	1992	1996	1998	2002	1992	1996	1998	2002	
	%				%				
15-24	17	17	20	27	7	12	18	23	15-24
25-34	11	19	27	23	9	13	8	16	25-34
35-69	3	6	5	7	2	2	4	6	35-69

Lähde: Juomatapatutkimus 1992, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, Huumeetkysely 1998, Stakes, Juomatapatutkimus 2000, Stakes.

Källa: Undersökningar om alkoholbruk 1992, Alkoholpolitiska forskningsinstitution, Narkotikaenkäten 1998, Stakes, Undersökningar om alkoholbruk 2000, Stakes.

Source: Drug Survey 1992, The Social Research Institute of Alcohol Studies, Drug Survey 1998, Stakes, Drinking habit studies 2000, Stakes.

27. Huumeita kokeilleiden osuus varusmiehistä vuosina 1968-2000
Andel av värnpliktiga som prövat på narkotika åren 1968-2000
Experimental use of drugs among conscripts in 1968-2000

Vuosi-Year	1968	1971	1973	1980	1985	1987	1992	1996	1998	1999	2000	År
%	8.2	15.5	10.9	8.9	10.3	8.2	17.1	19.8	18.6	20.0	19.5	

Lähde: Pääesikunta, varusmieskyselyt - Källa: Huvudstaben, beväringensenkäterna - Source: Defence Staff, conscript surveys

28. Amfetamiinin ja opiaattien käyttäjien osuus Suomessa ja pääkaupunkiseudulla vuonna 1999
Andel användare av amfetamin och opiater i Finland och huvudstadsområdet år 1999
Shares of amphetamine and opiate users in Finland and in the Greater Helsinki Area in 1999

	Suur-Helsingin alue Stor-Helsingfors område Greater Helsinki Area	Koko maa Hela landet Whole country	
	%	%	
Kokonaisarvio - Overall estimate	0.7 - 0.9	0.4 - 0.5	Totalkalkyl
Miehet - Males	1.1 - 1.5	0.5 - 0.7	Män
Naiset - Females	0.3 - 0.5	0.1 - 0.2	Kvinnor
15-25 v. - 15-25-year-olds	1.1 - 1.6	0.7 - 1.0	15-25 år
26-35 v. - 26-35-year-olds	0.8 - 1.2	0.5 - 0.6	26-35 år
36-55 v. - 36-55-year-olds	0.5 - 1.1	0.2 - 0.5	36-55 år
Amfetamiinin käyttäjät - Amphetamine users	0.4 - 0.9	0.3 - 0.4	Användare av amfetamin
Opiaattien käyttäjät - Opiate users	0.2 - 0.3	n. 0.1	Användare av opiater

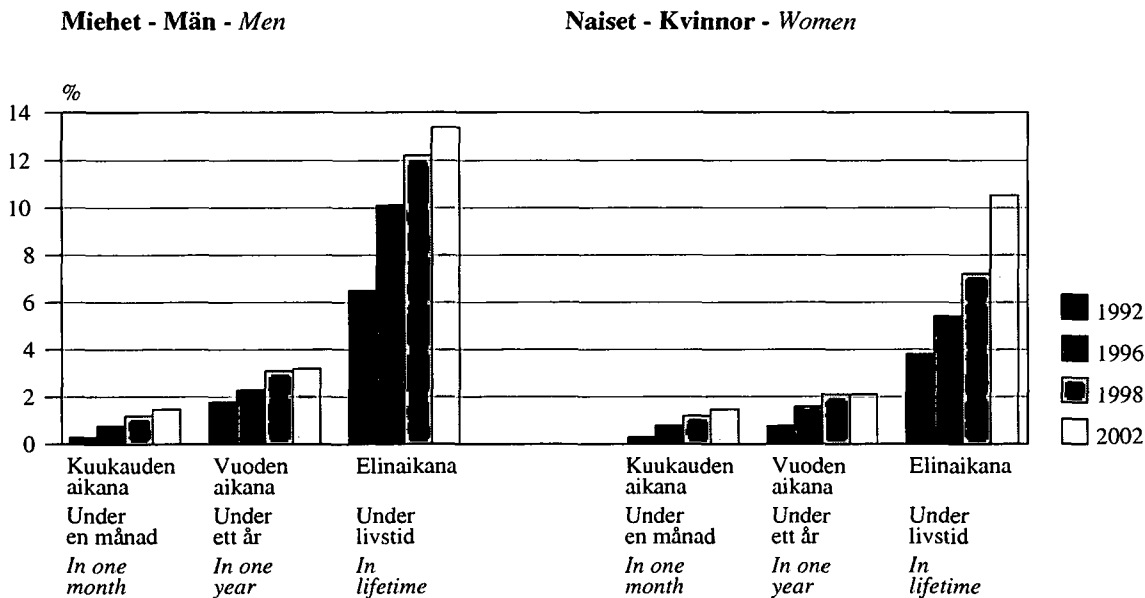
Lähde: Huumausainetilanne Suomessa 2002 - Source: Drugs Situation in Finland 2002, Stakes.

29. Kannabiksen kokeilu tai käyttö EU-maissa vuosina 1994-2002
Experimentering med eller användning av cannabis i EU-länder vuosina 1994-2002
Experimental or habitual use of cannabis in EU-countries vuosina 1994-2002

Ikä - Ålder - Age	15-16 vuotiaat 15-16 år 15-16-year-olds	Aikuisväestö Vuxenfolkning Adults
	%	%
Iso-Britannia - Storbritannien - Great Britain	(-97) 37.5	(-02) 27.0
Irlanti - Rep.Irland - Ireland	(-98) 21.7	(-02) 11.4
Alankomaat - Nederländerna - Netherlands	(-99) 28.6	(-97/98) 19.1
Espanja - Spanien - Spain	(-02) 30.0	(-99) 19.8
Belgia - Belgien - Belgium	(-02) 23.9	(-98/99) 20.8
Ranska - Frankrike - France	(-99) 28.8	(-02) 22.5
Italia - Italien - Italy	(-02) 28.4	
Luxemburg - Luxembourg - Luxembourg	(-99) 27.7	(-98) 12.9
Tanska - Danmark - Denmark	(-99) 24.8	(-02) 31.3
Kreikka - Grekland - Greece	(-98) 10.2	(-98) 13.1
Itävalta - Österrike - Austria	(-94) 9.5	
Ruotsi - Sverige - Sweden	(-02) 8.0	(-02) 13.0
Suomi - Finland - Finland	(-99) 9.9	(-02) 9.7
Portugali - Portugal - Portugal	(-99) 9.4	(-01) 16.2
Saksa - Tyskland - Germany		(-02) 19.3

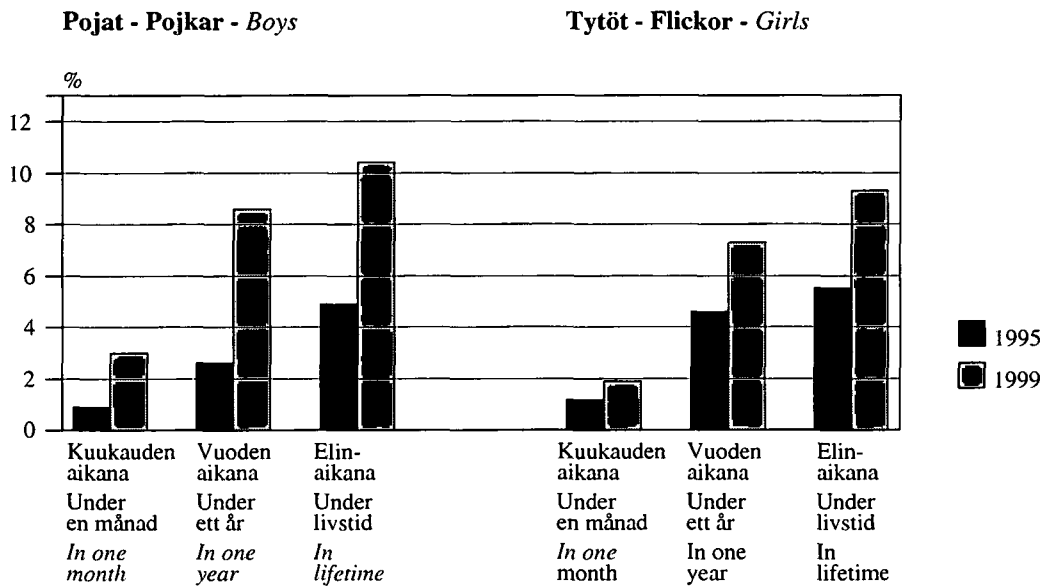
Lähde: - Källa: - Source: EMCDDA, 2003.

Kuvio 9. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden aikuisten osuudet vuosina 1992, 1996, 1998 ja 2002
Figur 9. Andel av vuxna som prövat på eller använt cannabis åren 1992, 1996, 1998 och 2002
Figure 9. Shares of adults who have experimented with or used cannabis in 1992, 1996, 1998 and 2002

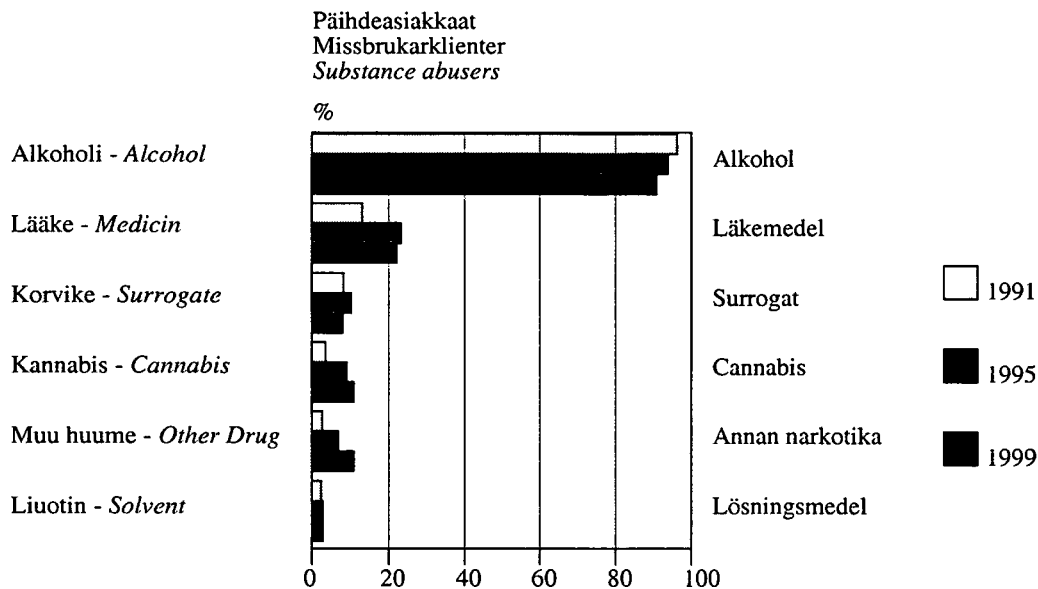
Lähde: - Källa: - Source: Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Kontula Osmo, Koskela Kaj. Helsinki 1992. Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Kontula Osmo. Helsinki 1997. Huumekysely 1998, Stakes. Päihdetutkimus 2002, Stakes

Kuvio 10. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden nuorten osuudet vuosina 1995 ja 1999
Figur 10. Andel av ungdomarna som prövat på eller använt cannabis åren 1995 och 1999
Figure 10. Shares of young who have experimented with or used cannabis in 1995 and 1999

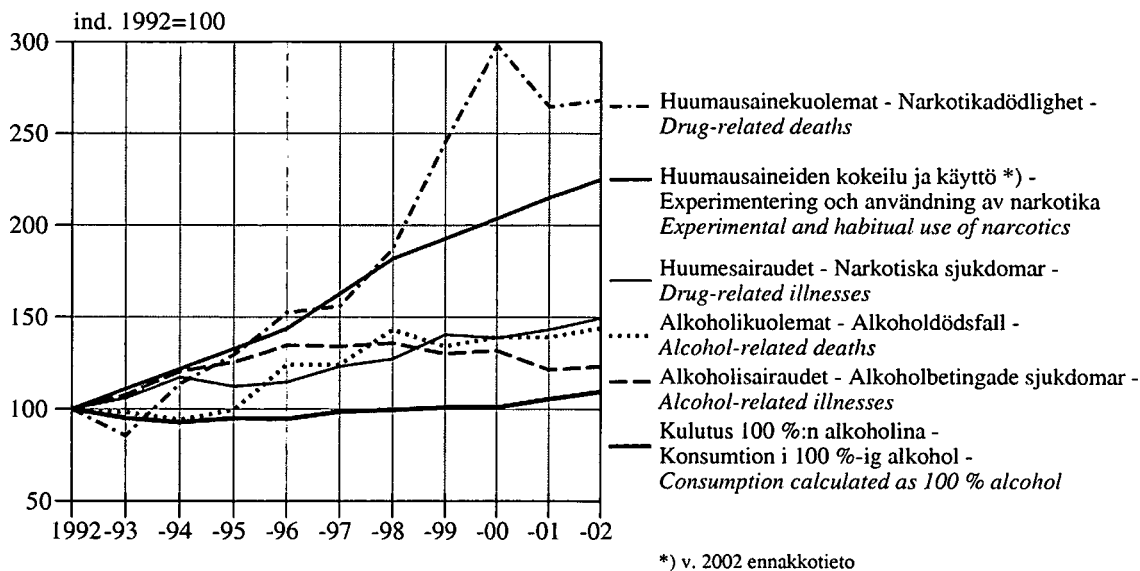
Lähde: - Källa: - Source: ESPAD, 1995, 1999, Stakes

Kuvio 11. Sosiaali- ja terveydenhuollon päihdeasiakkaat vuosina 1991, 1995 ja 1999
Figur 11. Missbrukarklienter inom social- och hälsovården åren 1991, 1995 och 1999
Figure 11. Substance abusers in social and health services in 1991, 1995 and 1999

Lähde: Päihdetapauslaskennat 1991, 1995 ja 1999, Stakes - Källa: Rusmedelsräkningar 1991, 1995 och 1999, Stakes -
Source: Census of intoxicant-related cases in 1991, 1995 and 1999, Stakes

Kuvio 12. Alkoholi ja huumeet, kokeilu-, käyttö- ja haittaindeksejä vuosina 1992-2002
Figur 12. Alkohol och narkotika, index för experiment, användning och skador åren 1992-2002
Figure 12. Experimenting, use and harm indices for alcohol and drugs in 1992-2002

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

30. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa vuosina 1998-2002
Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada åren 1998-2002
Alcohol-related cases involving personal injury in road traffic accidents in 1998-2002

	1998	1999	2000	2001	2002	
	Lukumäärä - Antal - Number					
Kuolemaan johtaneet - <i>Fatal</i>	97	102	87	106	102	Med dödlig utgång
Loukkaantumiseen johtaneet - <i>With other bodily injuries</i>	921	892	884	836	818	Med annan personskada
Yhteensä - Total	1 018	994	971	942	920	Totalt
	%					
Osuus kaikista - <i>Percentage of all</i>						Andel av alla
kuolemaan johtaneista - <i>fatal cases</i>	26.4	26.1	24.6	27.5	27.8	med dödlig utgång
loukkaantumiseen johtaneista - <i>cases with other bodily injuries</i>	14.1	13.5	14.1	13.8	14.0	med annan personskada
Yhteensä - Total	14.7	14.2	14.6	14.6	14.8	Totalt

Alkoholin vaikutuksen alaiset moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajat ikäryhmittäin
Förare av motorfordon under påverkan av alkohol, enligt åldersgrupp
Motor vehicle drivers under the influence of alcohol by age group

Ikäryhmä - Age group	1998	1999	2000	2001	2002	Åldersgrupp
	Lukumäärä - Antal - Number					
-17	69	53	59	60	48	-17
18-24	225	223	230	235	247	18-24
25-34	161	176	170	173	153	25-34
35-54	222	226	215	222	231	35-54
55-	50	51	54	38	46	55-
Tuntematon - <i>Unknown</i>	0	1	0	0	2	Okänd
Yhteensä - Total	727	729	728	728	727	Totalt
Miehet - <i>Males</i>	659	649	664	664	667	Män
Naiset - <i>Females</i>	68	80	64	64	60	Kvinnor

Lähteet: Tilastokeskus; SVT Liikenne ja matkailu 2003:8, Tilastokeskus
Källor: Statistikcentralen; FOS Transport och turism 2003:8, Statistikcentralen
Sources: Statistics Finland; OSF Transport and Tourism 2003:8, Statistics Finland

31. Liikennejuopumustapaukset vuosina 1998-2002
Fall av trafiknykterhetsbrott åren 1998-2002
Cases of road temperance offences in 1998-2002

Vuosi - År Year	Rattijuopumus - Rattfylleri <i>- Drunken driving</i>				
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning under påverkan av rusmedel <i>Driving while under the influence of alcohol or narcotics</i>	Törkeä rattijuopumus Grovt rattfylleri <i>Gross drunken driving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tuhatta 18 vuotta täyttänyttä kohti Per 1 000 invånare 18 år och däröver <i>Per 1,000 inhabitant aged 18 years or more</i>	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motorfordon ¹⁾ <i>Per 100,000 motor- vehicles ¹⁾</i>
1998	8 497	13 353	21 850	5.5	910
1999	9 123	12 817	21 940	5.4	883
2000	9 400	13 383	22 783	5.6	891
2001	9 400	13 322	22 722	5.6	873
2002	9 331	13 702	23 033	5.6	867

Maakunta Landskap Province	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt <i>Drunken driving, total</i>		Tuhatta 18 vuotta täyttänyttä kohti Per 1 000 invånare 18 år och däröver <i>Per 1,000 inhabitant aged 18 years or more</i>		100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motorfordon ¹⁾ <i>Per 100,000 motor vehicles ¹⁾</i>	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Uusimaa	4 745	4 651	4.6	4.5	794	762
Itä-Uusimaa	406	398	5.9	5.7	816	783
Varsinais-Suomi	1 915	2 181	5.4	6.1	794	889
Satakunta	1 082	984	5.8	5.2	819	733
Kanta-Häme	837	808	6.4	6.2	935	879
Pirkanmaa	1 697	1 819	4.7	5.0	748	784
Päijät-Häme	1 064	1 102	6.8	7.0	1 106	1 122
Kymenlaakso	982	957	6.6	6.4	1 011	967
Etelä-Karjala	743	726	6.7	6.6	1 035	994
Etelä-Savo	945	931	7.1	7.1	1 139	1 103
Pohjois-Savo	1 217	1 325	6.2	6.7	1 019	1 090
Pohjois-Karjala	863	884	6.4	6.6	1 000	1 006
Keski-Suomi	1 274	1 229	6.1	5.9	982	924
Etelä-Pohjanmaa	836	873	5.6	5.8	743	759
Pohjanmaa	502	454	3.7	3.4	503	447
Keski-Pohjanmaa	304	260	5.7	4.8	817	681
Pohjois-Pohjanmaa	1 628	1 854	6.0	6.7	925	1 026
Kainuu	438	436	6.3	6.3	1 003	984
Lappi	1 141	1 046	7.8	7.1	1 214	1 093
Ahvenanmaa	100	115	4.9	5.6	545	624
Koko maa	22 719	23 033	5.6	5.6	873	867

¹⁾ Autot ja moottoripyörät.- Bilar och motorcyklar.- *Automobiles and motorcycles.*

²⁾ Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. - Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. - *Waterway, air or rail traffic drunkenness.*

³⁾ Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. - Excl. trafikfylleri med motorlöst fordon. - *Excl. drunken driving of an unpowered vehicle.*

Muut liikennejuopumusrikokset - Övriga trafikbrott
- Other offences in traffic

Muu liikennejuopumus ²⁾ Annat trafikfylleri ²⁾ <i>Other traffic offences while intoxicated²⁾</i>	Kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle Överlämnande av forskaffningsmedel till berusad <i>Relinquishing a vehicle to a drunken person</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Liikennejuopumus- tapaukset yhteensä Trafikfylleri- brott, totalt <i>Offences of drunken driving, total</i>	Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla Trafikfylleri med motorlöst fordon <i>Drunken driving of an unpowered vehicle</i>	Vuosi År <i>Year</i>
531	2 110	2 641	24 491	182	1998
589	1 971	2 560	24 500	193	1999
412	2 082	2 494	25 277	165	2000
497	2 045	2 542	25 264	159	2001
540	2 116	2 656	25 689	154	2002

**Muut liikenne-
juopumusrikokset**
**Övriga trafik-
fylleribrott**
*Other offences of
drunken driving*
**Liikennejuopumus-
rikokset yhteensä³⁾**
**Trafikfylleri-
brott, summa³⁾**
*Offences of drunken
driving, total³⁾*
**Maakunta
Landskap
Province**

2001	2002	2001	2002	
433	480	5 178	5 131	Nyland
69	65	475	463	Östra Nyland
167	213	2 082	2 394	Egentliga Finland
127	119	1 209	1 103	Satakunta
83	70	920	878	Tavastland
184	213	1 881	2 032	Birkaland
143	108	1 207	1 210	Päijät-Häme
132	100	1 114	1 057	Kymmenedalen
71	62	814	788	Södra Karelen
139	143	1 084	1 074	Södra Savolax
142	176	1 359	1 501	Norra Savolax
114	111	977	995	Norra Karelen
176	202	1 450	1 431	Mellersta Finland
79	74	915	947	Södra Österbotten
71	69	573	523	Österbotten
26	23	330	283	Mellersta Österbotten
194	226	1 822	2 080	Norra Österbotten
73	78	511	514	Kajanaland
106	100	1 247	1 146	Lappland
13	24	113	139	Åland
2 542	2 656	25 261	25 689	Hela landet

Lähteet: SVT Oikeus 2002:18, Tilastokeskus; SVT Liikenne ja matkailu 2003:8, Tilastokeskus
Källor: FOS Rättsväsen 2002:18, Statistikcentralen; FOS Transport och turism 2003:8, Statistikcentralen
Sources: OSF 2002:18, Justice Statistics Finland; OSF Transport and Tourism 2003:8, Statistics Finland

32. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet vuonna 2002
I vägtrafikolyckorna dödade och skadade, alkoholfall år 2002
Persons killed or injured in accidents under the influence of alcohol in 2002

Juopunut osallinen <i>Drunken road user</i>	Kuolleita-Dödade-Killed			Loukkaantuneita-Skadade-Injured			Den berusade delaktiga
	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person himself/ herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan, som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person himself/ herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan, som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	
Henkilöauton kuljettaja - <i>Driver of passenger car</i>	52	27	79	431	456	887	Personbils förare
Muun moottoriajoneuvon kuljettaja <i>Driver of other motor vehicle</i>	8	4	12	74	26	100	Förare av annat motorfordon
Polkupyöräilijä - <i>Cyclist</i>	12	0	12	69	10	79	Cyklist
Muun ajoneuvon kuljettaja - <i>Driver of other vehicle</i>	0	0	0	10	2	12	Förare av annat fordon
Jalankulkija - <i>Pedestrian</i>	13	0	13	106	8	114	Fotgängare
Yhteensä - Total	85	31	116	690	502	1 192	Totalt

Maakunta- <i>Province</i>	Onnettomuuksia Olyckor <i>Accidents</i>	Kuolleita Dödade <i>Killed</i>	Loukkaantuneita Skadade <i>Injured</i>	Landskap
Koko maa- Whole country	916	115	1 187	Hela landet
Uusimaa	190	15	255	Nyland
Itä-Uusimaa	21	1	36	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	103	13	127	Egentliga Finland
Satakunta	63	10	71	Satakunta
Kanta Häme	21	3	27	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	68	12	81	Birkaland
Päijät-Häme	24	2	35	Päijät-Häme
Kymenlaakso	41	8	49	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	30	4	41	Södra Karelen
Etelä-Savo	34	3	43	Södra Savolax
Pohjois-Savo	46	9	51	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	29	7	41	Norra Karelen
Keski-Suomi	43	8	46	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	34	4	51	Södra Österbotten
Pohjanmaa	25	2	36	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	9	1	11	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	75	6	107	Norra Österbotten
Kainuu	16	3	20	Kajanaland
Lappi	37	3	53	Lappland
Ahvenanmaa	7	1	6	Åland

Lähteet: Tilastokeskus; SVT Liikenne ja matkailu 2003:8, Tilastokeskus
 Källor: Statistikcentralen; FOS Transport och turism 2003:8, Statistikcentralen
 Sources: Statistics Finland; OSF Transport and Tourism 2003:8, Statistics Finland

33. Päähtyneiden säilöönotot maakunnittain vuosina 2001-2002
Omhändertagandena av berusade, efter landskap, åren 2001-2002
Number of cases taken in custody for drunkenness, by province, in 2001-2002

Maakunta Province	2001	2002	100 000 asukasta kohti - Per 100 000 invånare - Per 100,000 inhabitant		Landskap
			2001	2002	
Koko maa- Whole country	95 913	96 023	1 846	1 844	Hela landet
Uusimaa	27 240	27 907	2 088	2 117	Nyland
Itä-Uusimaa	1 492	1 575	1 665	1 746	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	6 060	6 443	1 355	1 434	Egentliga Finland
Satakunta	3 438	3 600	1 447	1 523	Satakunta
Kanta-Häme	3 240	2 915	1 960	1 761	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	6 628	6 398	1 474	1 419	Birkaland
Päijät-Häme	4 249	4 112	2 153	2 080	Päijät-Häme
Kymenlaakso	2 838	2 789	1 514	1 494	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	2 230	2 383	1 626	1 739	Södra Karelen
Etelä-Savo	4 148	3 896	2 478	2 346	Södra Savolax
Pohjois-Savo	6 934	6 321	2 750	2 516	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	4 070	3 852	2 372	2 255	Norra Karelen
Keski-Suomi	5 305	5 733	2 032	2 165	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	2 125	2 245	1 086	1 154	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1 409	1 499	813	866	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	1 030	1 069	1 445	1 509	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	6 205	6 916	1 698	1 879	Norra Österbotten
Kainuu	1 910	1 715	2 127	1 938	Kajanaland
Lappi	4 927	4 299	2 569	2 271	Lappland
Ahvenanmaa	431	356	1 672	1 369	Åland

Lähde: SVT Oikeus 2002:18, Tilastokeskus
Källa: FOS Rättsväsen 2002:18, Statistikcentralen
Source: OSF Justice 2002:18, Statistics Finland

34. Väikivaltarikollisuus vuosina 1998-2002
Våldsbrott åren 1998-2002
Violent crimes in 1998-2002

	1998	1999	2000	2001	2002	
Rikos - <i>Offence</i>						Brott
Tappo - <i>Manslaughter</i> ¹⁾	92	105	109	107	87	Dråp ¹⁾
Murha - <i>Murder</i>	21	37	37	48	38	Mord
Tapon tai murhan yritys - <i>Attempted manslaughter or murder</i>	306	284	333	367	381	Försök till dråp eller mord
Pahoinpitely - <i>Assault and battery</i>	17 239	17 428	18 424	17 405	18 461	Misshandel
Törkeä pahoinpitely - <i>Aggravated assault and battery</i>	1 805	1 805	1 972	2 119	2 160	Grov misshandel
Lievä pahoinpitely - <i>Petty assault and battery</i>	6 616	6 990	7 424	7 805	7 251	Lindrig misshandel
Yhteensä - Total	26 079	26 649	28 299	27 851	28 378	Totalt

100 000 asukasta kohti - Per 100 000 invånare - *Per 100,000 inhabitant*

Tappo - <i>Manslaughter</i> ¹⁾	1.8	2.0	2.1	2.1	1.7	Dråp ¹⁾
Murha - <i>Murder</i>	0.4	0.7	0.7	0.9	0.7	Mord
Tapon tai murhan yritys - <i>Attempted manslaughter or murder</i>	5.9	5.5	6.4	7.1	7.3	Försök till dråp eller mord
Pahoinpitely - <i>Assault and battery</i>	334.1	337.0	355.6	335.0	354.6	Misshandel
Törkeä pahoinpitely - <i>Aggravated assault and battery</i>	35.0	34.9	38.1	40.8	41.5	Grov misshandel
Lievä pahoinpitely - <i>Petty assault and battery</i>	128.2	135.2	143.3	150.2	139.3	Lindrig misshandel
Yhteensä - Total	505.4	515.3	546.2	536.1	545.1	Totalt

¹⁾ Sisältää vuodesta 1996 lähtien myös surmat (rikoslain muutos 1.9.1995).
Innehåller från år 1996 även dråp under förmildrande omständigheter (ändring av strafflagen 1.9.1995).
From 1996 also includes homicides (Penal Code Amendment 1 Sept. 1995).

35. Huumausainerikollisuus vuosina 1990-2002
Narkotikabrottslighet åren 1990-2002
Drug-related criminality in 1990-2002

Vuosi År Year	Huumausainerikokset Narkotikabrott <i>Narcotics offences</i>	Huumausainetuomio päärikoksena Narkotikadom som främsta brott <i>Sentences for narcotics offence as principal offence</i>	Tuomiot, joissa vähintään yksi syyksi luettu huumausainerikos Domar där minst en anklagelse har varit ett narkotikabrott <i>Sentences incl. at least one narcotics offence</i>	Huumerikos päärikoksena istuvien vankien osuus vankilalaskennassa, % Andel fångar dömda för narkotikabrott som främsta brott i fängelseräkningen, % <i>Prisoners serving sentences primarily for drug offences according to prison census, %</i>
1990	2 270	768	1 094	3.4
1991	2 266	1 004	1 493	2.9
1992	3 074	1 466	2 040	3.6
1993	3 792	1 624	2 360	5.1
1994	5 936	1 733	2 580	6.3
1995	9 052	2 354	3 252	7.7
1996	7 868	2 877	3 829	10.7
1997	8 323	3 082	4 161	13.5
1998	9 461	3 985	4 840	15.6
1999	11 674	4 551	5 524	15.2
2000	13 445	5 813	6 789	15.5
2001	14 869	6 415	7 657 ¹⁾	18.0
2002	13 857	7 388	6 515 ¹⁾	17.7

1) Lukuun eivät sisälly huumausaineen käyttör rikoksesta annetut rangaistusmääräykset. - I siffrorna ingår inte strafforder som givits för straffbart bruk av narkotika. - *The figure does not include the summary penal judgements for drug use offences.*

Lähde: Tilastokeskus; Keskusrikospoliisi

Källa: Statistikcentralen; Centralkriminalpolisén

Source: Statistics Finland; Central Criminal Investigation Police

36. Takavarikoidut huumausaineet, kg, vuosina 1989-2002
Narkotikabeslag, kg, åren 1989-2002
Drug seizures, kg, in 1989-2002

Vuosi År Year	Hasis Hasch Hashish	Marihuana Marihuana Marihuana	Amfetamiini Amfetamin Amphetamine	Kokaiini Kokain Cocaine	Heroiini Heroin Heroin	Khat Khat Khat	LSD (kpl) LSD (stycken) LSD (number of pills)	Ekstaasi (kpl) Ecstasy (stycken) Ecstasy (number of pills)
1989	164.30	2.50	1.10	10.80	2.00	-	9	-
1990	71.20	0.60	1.40	0.00	0.00	-	39	-
1991	101.30	6.00	5.30	38.10	0.70	39.4	27	-
1992	43.90	3.70	11.60	0.10	1.90	12.6	337	-
1993	117.10	1.20	18.70	0.00	0.70	23.9	29	18
1994	64.30	4.40	9.10	0.00	1.60	88.2	2541	-
1995	147.51	4.27	20.12	0.07	16.12	68.1	500	3 750
1996	99.44	3.51	22.14	0.07	6.45	264.5	41	1 011
1997	197.66	12.15	22.20	0.12	2.40	249.0	323	3 062
1998	160.97	8.01	24.78	1.99	1.97	103.9	301	3 320
1999	492.32	18.17	71.26	1.70	2.88	374.1	50	17 665
2000	196.54	13.82	79.56	38.58	6.03	348.4	2 355	87 393
2001	589.60	16.10	137.30	6.50	7.50	664.5	1 026	81 228
2002	482.30	32.00	129.20	0.4	3.1	1 039.4	4 679	45 065

Lähde: Keskusrikospoliisi. - Källa: Centralkriminalpolisen. - Source: Finnish National Bureau of Investigation.

37. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun (litraa) määrä vuosina 1995-2002
Tullbeslagen av alkohol- och sprit (liter) åren 1995-2002
Alcohol and spirit seizures by Customs (litres) in 1995-2002

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker Alcoholic beverages	Pirtu Sprit Spirit	Yhteensä Totalt Total
	litraa - liter - litres		
1995	83 000	100 000	183 000
1996	41 620	43 895	85 515
1997	41 927	694 820	736 747
1998	29 783	51 259	81 042
1999	39 725	72 171	111 896
2000	27 299	95 211	122 510
2001	38 789	58 184	96 973
2002	35 394	31 018	66 412

Lähde: Tullihallitus - Källa: Tullstyrelsen - Source: National Board of Customs

38. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset vuosina 1998-2002
Brott mot alkohollagstiftningen åren 1998-2002
Offences against the Alcohol Act in 1998-2002

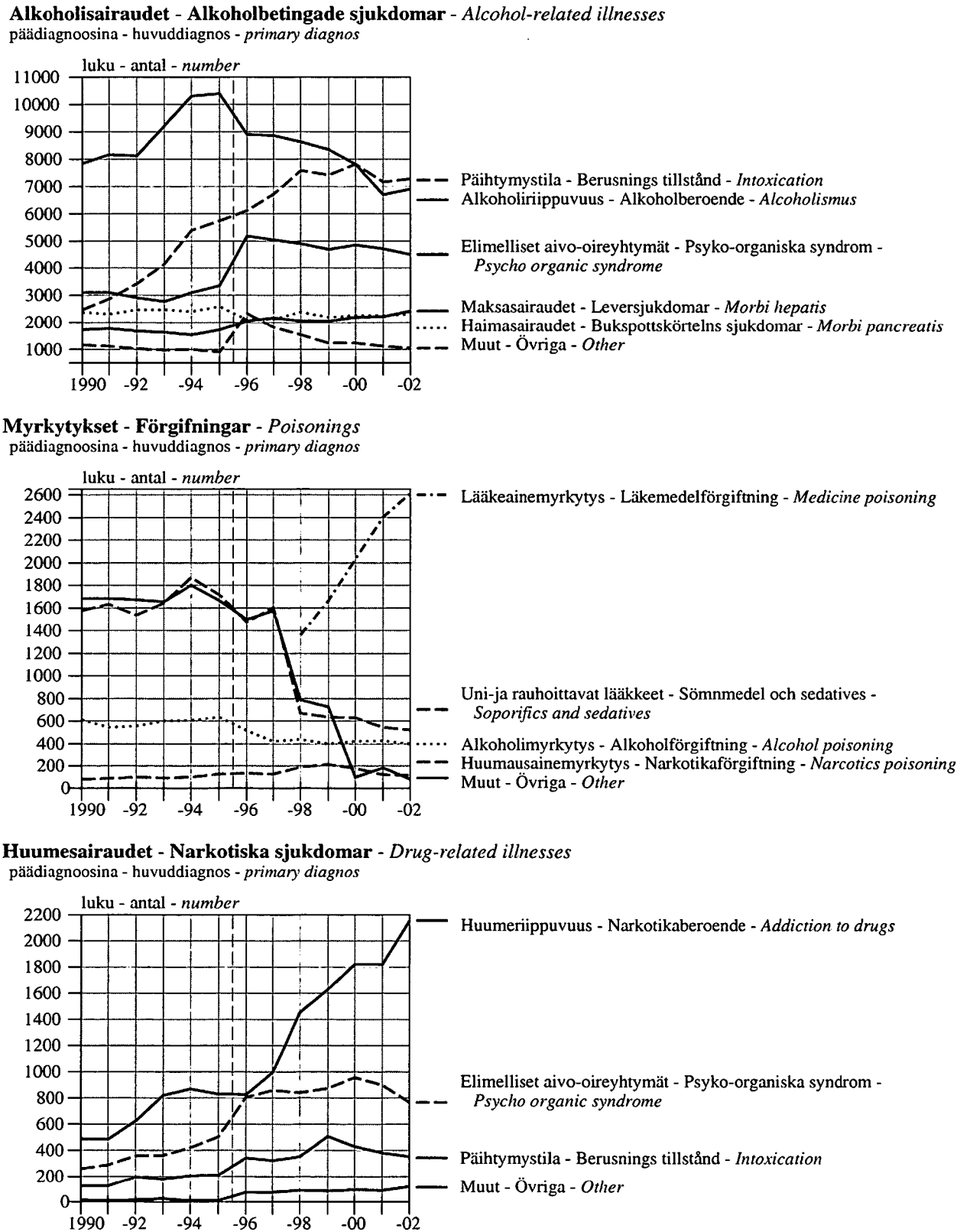
Rikos-Offence	1998	1999	2000	2001	2002	Brott
Alkoholipitoisen aineen luvaton- <i>Illicit</i> valmistus- <i>distillation of alcohol</i>	279	243	167	167	133	Olovlig tillverkning av alk.haltigt ämne
välittäminen- <i>traffic in alcohol</i>	443	619	688	646	535	förmedling
maahantuonti- <i>import</i>	11	11	65	64	31	införsel
hallussapito ja kuljetus- <i>possession</i> and transport	2 568	3 298	2 938	3 035	2 407	innehav och transport
Muut alkoholilakirikokset- <i>Other offences</i> against the Alcohol Act	192	202	209	234	199	Övriga brott mot alkohollagen
Yhteensä-Total	3 493	4 373	4 067	4 146	3 305	Totalt
Tullin tietoon tulleet tullirikokset- <i>Customs offences known to the customs</i> alkoholipitoisen aineen salakuljetus- <i>smuggling of alcoholic substances</i>	2 177	2 306	2 494	2 070	2 871	Tullbrott som kommit till tullens kännedom smuggling av alkoholhaltiga ämnen

Tapahtumakertoja - Antal tillfälle - Number of events

Alkoholipitoisen aineen luvaton- <i>Illicit</i> valmistus- <i>distillation of alcohol</i>	788	2 419	488	483	307	Olovlig tillverkning av alk.haltigt ämne
välittäminen- <i>traffic in alcohol</i>	3 429	5 213	4 208	5 015	2 200	förmedling
maahantuonti- <i>import</i>	11	126	78	65	44	införsel
hallussapito ja kuljetus- <i>possession</i> and transport	2 903	13 537	3 457	3 675	2 689	innehav och transport
Muut alkoholilakirikokset- <i>Other offences</i> against the Alcohol Act	208	247	517	241	210	Övriga brott mot alkohollagen
Yhteensä-Total	7 339	21 542	8 748	9 479	5 450	Totalt

Lähteet: Tilastokeskus; SVT Oikeus 2002:18, Tilastokeskus
Källor: Statistikcentralen; FOS Rättsväsen 2002:18, Statistikcentralen
Sources: Statistics Finland; OSF Justice 2002:18, Statistics Finland

Kuvio 13. Hoitojaksot sairaaloiden vuodeosastoilla vuosina 1990-2002
Figur 13. Vårdperioderna i sjukhusens bäddavdelningar åren 1990-2002
Figure 13. Hospital inpatient care periods in 1990-2002

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerade klassifikation av sjukdomar 1996. - The revised classification of Diseases 1996.

39. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin vuonna 2002
Rusmedelssjukdomar, vårdfall enligt åldersgrupp år 2002
Intoxicant-related illnesses, hospital care periods by age group in 2002

Ikäryhmä- Åldersgrupp- Age group	Alkoholi Alkohol Alcohol		Huumausaineet Narkotika Drugs		Lääkeaineet Läkemedel Medicin		Muut Övriga Other		Yhteensä Totalt Total
	lkm antal number	%	lkm antal number	%	lkm antal number	%	lkm antal number	%	
	Päädiagnoosi - Huvuddiagnos - Primary diagnosis								
- 14	243	1.0	5	0.3	90	3.8	167	6.4	1.6
15 - 19	289	1.2	220	12.3	190	8.1	184	7.1	2.8
20 - 24	399	1.6	535	30.0	409	17.3	237	9.1	5.0
25 - 34	2 175	8.7	632	35.4	618	26.2	468	18.1	12.3
35 - 44	5 712	23.0	229	12.8	462	19.6	632	24.4	22.3
45 - 54	8 844	35.6	115	6.4	301	12.8	523	20.2	30.9
55 - 64	4 520	18.2	19	1.1	157	6.7	206	7.9	15.5
65 -	2 690	10.8	31	1.7	133	5.6	175	6.8	9.6
Yhteensä - Totalt Total	24 872	100.0	1 786	100.0	2 360	100.0	2 592	100.0	100.0

Lähde: Hoitoilmoitusrekisteri HILMO. - Källa: Vårdanmälningsregister HILMO. - Source: Care register HILMO. Stakes.

40. HIV-tartunnat sekä suonensisäisen huumeiden käytön välityksellä saatujen tartuntojen
osuus vuosina 1996-2002
HIV-smittade och andel av smittade via intravenöst narkotikabruk åren 1996-2002
HIV-notifications and proportion of intravenous drug use transmission in 1996-2002

	Ilmoitettuja HIV-tartuntoja HIV-anmälningar HIV-notifications		Suonensisäinen huumeiden käyttö tartuntatapana Intravenöst narkotikabruk som smittovägen Intravenous drug use as source of infection	
	Lkm-Antal-Number	%		
1996	69	1		
1997	71	0		
1998	81	24		
1999	143	60		
2000	145	38		
2001	128	37		
2002	131	20		

Lähde: Kansanterveyslaitos.-Källa: Folkhälsoinstitutet.-Source: National Public Health Institute.

41. Alkoholisairauksien hoitojaksot vuosina 1993-2002
Alkoholbetingade sjukdomar, vårdfall åren 1993-2002
Alcohol-related illnesses, hospital care periods in 1993-2002

Vuosi År Year	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcoholismus</i>	Alkoholin aiheut- tavat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Alkoholförorsakade psykoorganiska syndrom <i>Alcohol psychos</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkoholin aiheuttamat maksasairaudet Alkoholför- orsakade leversjukdomar <i>Morbi hepatis ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttamat kardiomyopatia Alkoholför- orsakade kardiomyopati <i>Cardiomyopathia ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet Alkoholför- orsakade bukspottsörteln sjukdomar <i>Morbi pancreatis ex usu alcoholica</i>
---------------------	--	--	--	---	--	--

Alkoholisairaus pääsairautena - Alkoholsjukdom som huvuddiagnos - *An alcohol-related illness as the primary illness*

ICD-9	(303)	(291)	(980)	(5710A-5713X)	(4255A)	(5770D-F,5771C-D)
ICD-10	(F10.2)	(F10.3-.9)	(T51)	(K70)	(I42.6)	(K86.0)
1993	8 122	2 916	553	1 677	73	2 461
1993	9 214	2 772	600	1 631	48	2 462
1994	10 309	3 106	608	1 548	55	2 408
1995	10 402	3 365	636	1 731	76	2 584
1996	8 908	5 176	516	2 047	87	2 096
1997	8 860	5 037	420	2 162	57	2 131
1998	8 623	4 893	435	2 048	70	2 382
1999	8 354	4 678	397	2 043	74	2 189
2000	7 816	4 852	421	2 185	46	2 267
2002 ¹⁾	6 735	4 703	427	2 234	32	2 271

Alkoholisairaus pää- tai sivusairautena - Alkoholsjukdom som huvud- eller bidragande diagnos -
An alcohol-related illness as the primary or secondary illness

ICD-9	(303)	(291)	(980)	(5710A-5713X)	(4255A)	(5770D-F,5771C-D)
ICD-10	(F10.2)	(F10.3-.9)	(T51)	(K70)	(I42.6)	(K86.0)
1993	11 834	3 241	640	2 422	142	2 588
1993	13 326	3 068	683	2 282	101	2 596
1994	14 949	3 393	676	2 174	103	2 544
1995	15 182	3 664	723	2 348	118	2 733
1996	12 291	5 760	595	2 584	131	2 203
1997	12 301	5 672	462	2 675	92	2 224
1998	12 374	5 499	469	2 668	102	2 480
1999	11 879	5 277	430	2 587	107	2 297
2000	11 960	5 523	470	2 872	89	2 385
2002 ¹⁾	10 645	5 406	462	2 950	71	2 391

1) Ennakkotieto - Förhandsuppgift - *Advance information.*

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerad klassifikation av sjukdomar 1996. - *The revised classification of Diseases 1996.*

Lähde: Hoitoilmoitusrekisteri HILMO - Källa: Vårdnamningsregister HILMO - *Source: Care register HILMO.* Stakes

Alkohol aiheuttama mahakatarri Alkoholför- orsakade gastrit <i>Gastris ex usu alcoholica</i>	Alkoholi- päähtymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol-related state of intoxication</i>	Äidin alkoholin- käytön vaikutus sikiöön Effekt av moderns alkoholbruk på fostret <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkoholbetingade sjukdomar <i>Other alcohol- related illnesses</i>	Yhteensä Totalt <i>Totalt</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100,000 inhabitant</i>	Vuosi År Year
(5353A)	(3050A)	(7607A,6484A)	(2650A,3575A,5307, 6484A,7607A)			
(K29.2)	(F10.0-.1)	(O35.4,Q86.0, P04.3)	(E24.4,E52,G31.2, G62.1,G72.1,Z50.2, Z71.4,Z72.1,R78.0)			
470	4 158	47	404	21 806	429.4	1993
488	5 379	53	402	24 356	477.7	1994
380	5 737	37	412	25 360	495.6	1995
441	6 115	58	1 735	27 179	529.6	1996
384	6 717	48	1 319	27 135	527.2	1997
315	7 583	43	1 099	27 491	532.8	1998
246	7 411	61	862	26 315	508.9	1999
186	7 824	51	963	26 611	513.6	2000
193	7 155	36	853	24 583	473.2	2001
159	7 282	36	830	24 872	477.7	2002 ¹⁾
(5353A)	(3050A)	(7607A,6484A)	(2650A,3575A,5307, 6484A,7607A)			
(K29.2)	(F10.0-.1)	(O35.4,Q86.0, P04.3)	(E24.4,E52,G31.2, G62.1,G72.1,Z50.2, Z71.4,Z72.1,R78.0)			
499	5 291	89	516	28 451	560.3	1993
521	6 728	92	527	31 707	621.9	1994
406	7 164	66	526	32 930	643.6	1995
468	7 750	89	2 121	33 992	662.3	1996
402	8 370	74	1 617	33 889	658.4	1997
343	9 531	74	1 553	34 961	677.6	1998
278	9 410	88	1 162	33 515	648.1	1999
213	10 094	96	1 252	34 954	674.6	2000
212	9 712	81	1 115	32 991	635.1	2001
175	9 866	63	1 106	33 211	637.9	2002 ¹⁾

42. Huumesairauksien hoitojaksot vuosina 1993-2002
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdfall åren 1993-2002
Drug-related illnesses, care periods in 1993-2002

Vuosi År Year	Päihtymystilat Berusnings- tillstånd <i>Intoxication</i>	Huumeiden aiheut- tamät elimelliset aivo-oireyhtymät Narkotikaförorsakade psyko-organiska syndrom <i>Drug-psychosis</i>	Huumeriippuvuus Narkotikaberoende - Addiction to drugs		
			Huumaussaineet Narkotika <i>Narcotic</i>	Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Muut Övriga <i>Other</i>
ICD-9	(3052A - 3059X)	(292)	(3040A, 3042A-3045A)	(3041A)	(3046A, 3049X)
ICD-10	(F11.0-1 - F16.0-1, F18.0-1, F19.0-1)	(F11.3-9 - F16.3-9, F18.3-9, F19.3-9)	(F11.2 - F12.2, F14.2 - F16.2)	(F13.2)	(F18.2, F19.2)

Huumesairaus pääsairautena - Narkotikabetingade sjukdom som huvuddiagnos - An Drug-related illness as the primary illness

1993	180	359	252	293	273
1994	203	416	307	301	260
1995	206	501	285	271	273
1996	342	802	291	224	311
1997	318	857	383	207	404
1998	350	838	560	282	614
1999	508	873	721	283	626
2000	427	956	935	250	638
2001	377	897	939	268	614
2002 ¹⁾	350	767	1 121	290	748

**Huumesairaus pää- tai sivusairautena - Narkotikabetingadesjukdom som huvud- eller bidragande diagnos -
A drug-related illness as the primary or secondary illness**

1993	300	447	391	689	557
1994	361	497	477	805	582
1995	347	598	572	840	569
1996	622	1 092	459	679	525
1997	597	1 067	529	559	719
1998	648	1 016	714	753	1 035
1999	854	1 046	937	711	1 087
2000	806	1 158	1 209	729	1 300
2001	803	1 126	1 205	727	1 206
2002 ¹⁾	737	943	1 378	705	1 395

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerad klassifikation av sjukdomar 1996. - *The revised classification of Diseases 1996.*

1) Ennakkotieto - Förhandsuppgift - *Advance information.*

2) Vuonna 1998 lääkeainemyrkytysten koodaus muuttui. - År 1998 förändrades förgiftningskoder för läkemedel. -
In 1998 drug-related poisoning codes changed.

Lähde: Hoitoilmoitusrekisteri HILMO - Källa: Vårdenmälningsregister HILMO - *Source: Care register HILMO.* Stakes.

Myrkytykset Förgiftningar - Poisonings			Muut Övriga Other	Yhteensä Totalt Total	Vuosi År Year
Huumausaineet Narkotika Narcotic	Uni- ja rauhoit- tavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa Soporifics and sedatives	Muut Övriga Other			
(9650,9658X,9685A, 9696,9697,9701A)	(967,9694A-9695X)	(9651A-9657A,9659X) 9690A,9691A-9693X 9698X-9699X)	(7607X,6283A, 6483A,E940B)		
(T40.0-9,T43.6, T50.7)	(T42.3-4,T42.6-7)	(T39,T43.0-5, T43.8-9,T52)	(F55,R78.1-5,Z50.3, Z71.5,Z72.2,O35.5, P04.4,P96.1,X40-X42)		
94	1 642	1 653	25	4 771	1993
101	1 871	1 804	11	5 274	1994
128	1 717	1 664	13	5 058	1995
135	1 475	1 498	76	5 154	1996
126	1 604	1 577	78	5 554	1997
191	668	785	90	5 740	1998
209	633	725	84	6 327	1999
178	626	100	95	6 235	2000
122	545	182	91	6 439	2001
117	521	92	121	6 738	2002
101	1 874	1 896	213	6 468	1993
115	2 118	2 059	289	7 303	1994
141	1 911	1 909	221	7 108	1995
154	1 623	1 675	164	6 993	1996
147	1 728	1 753	177	7 276	1997
205	745	855	146	7 549	1998
224	680	758	146	8 213	1999
193	691	113	175	8 534	2000
131	602	197	176	8 694	2001
135	593	105	214	9 010	2002

43. Päihdehuollon erityispalvelut vuosina 1998-2002
Missbrukarvården åren 1998-2002
Welfare for substance abusers in 1998-2002

	1998	1999	2000	2001	2002	
A-Klinikat - A-Kliniker - A-Clinics						
Toimipisteitä - <i>Number of clinics</i>	72	72	74	75	75	Verksamhetsställen
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Customers during the year</i>	38 989	39 319	41 761	42 025	42 103	Klienter under året
Käyntikertoja - <i>Visits</i>	336 910	345 946	352 918	362 179	394 340	Besök
Nuorisoasemat - Ungdomsstationer - Center for young abusers						
Toimipisteitä - <i>Number of clinics</i>	7	9	12	14	15	Verksamhetsställen
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Customers during the year</i>	3 438	4 049	4 392	4 869	5 281	Klienter under året
Käyntikertoja - <i>Visits</i>	27 147	34 055	32 741	46 277	48 888	Besök

Lähde: A-klinikkasäätiö - Källa: A-klinikstiftelsen - Source: A-Clinic Foundation

Asumispalvelut¹⁾ - Boendeservicen - Housing services

Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	501 219	501 885	504 565	495 390	503 237	Vårddygn
------------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

Ensisuojat¹⁾ - Natthärbärgen - First-stage homes

Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	70 304	59 883	70 872	59 729	67 539	Vårddygn
------------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	----------

Lähde: Kuntien talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus, SOTKA

Källa: Statistik över kommunernas ekonomi och verksamhet, Statistikcentralen, SOTKA

Source: Statistics on Municipal Finances and Activities, Statistics Finland, SOTKA

**Katkaisuhuoltoasemat ja kuntoutuslaitokset²⁾ - Akutvårdsstationer och rehabiliteringsanstalter -
- Detoxification and rehabilitation centres**

Toimipisteitä - <i>Number of clinics</i>	47	47	47	52	60	Verksamhetsställen
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Customers during the year</i>	10 795	11 735	11 209	11 424	11 210	Klienter under året
Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	280 542	268 643	278 473	320 260	311 367	Vårddygn

Lähde: Hoitoilmoitusrekisteri HILMO - Källa: Vårdanmälningsregister HILMO - Source: Care register HILMO. Stakes

¹⁾ Kuntien kustantamat palvelut. - Kommunernas bekostade service. - *Services paid by municipalities.*

²⁾ Päihdehuollon laitoksiksi (katkaisuhuoltoasemat ja kuntoutuslaitokset) määritellään tässä Kelan kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat.

Definition för vårdinstitutioner för rusmedelsmissbrukare som används här: institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning samt alla akutvårdsstationer.

Institutions providing care for substance abusers; facilities which provide care on the basis of rehabilitation benefits granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

44. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat vuonna 2002

Klienter i anstalter för missbrukare¹⁾ år 2002

Clients in institutional care for substance abusers¹⁾ in 2002

Ikäryhmä - Age group	Asiakkaita vuoden aikana - Klienter under året - Customers during the year		Åldersgrupp
	Lkm - Antal - Number	%	
- 19	355	3.1	-19
20 - 24	805	7.2	20 - 24
25 - 29	828	7.4	25 - 29
30 - 34	985	8.8	30 - 34
35 - 44	3043	27.1	35 - 44
45 - 54	3539	31.6	45 - 54
55 - 64	1364	12.2	55 - 64
65 -	291	2.6	65 -
Yhteensä - Total	11210	100.0	Totalt
Miehet - Males	8448	75.4	Män
Naiset - Females	2762	24.6	Kvinnor

45. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa¹⁾ vuonna 2002

Vårdperioder i anstalter för missbrukare¹⁾ år 2002

Care periods in institutional care for substance abusers¹⁾ in 2002

Jakson pituus - Length of period	Hoitojaksot ²⁾ - Vårdperioder ²⁾ - Care periods ²⁾		Periodens längd
	Lkm - Antal - Number	%	
Alle 8 vrk - under 8 days	13102	62.0	Under 8 dygn
8-14 vrk - 8-14 days	3303	15.6	8-14 dygn
15-30 vrk - 15-30 days	2973	14.1	15-30 dygn
31-60 vrk - 31-60 days	1122	5.3	31-60 dygn
61-90 vrk - 61-90 days	259	1.2	61-90 dygn
yli 90 vrk - over 90 days	381	1.8	Över 90 dygn
Yhteensä - Total	21140	100.0	Totalt

¹⁾ Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhoidoasemat. - Enligt här använd definition är vårdinstitutioner för rusmedelsmissbrukare: institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning samt alla akutvårdsstationer. -

Institutions providing care for substance abusers: facilities which provide care on the basis of rehabilitation benefits granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

²⁾ Päättäneet hoitojaksot - Avslutade vårdperioder - Discharges care periods.

Lähde: Hoitoilmoitusrekisteri HILMO. - Källa: Vårdanmälningsregister HILMO. - Source: Care register HILMO. Stakes.

46. Päihdehuollon huumehoitoasiakkaiden päihdekäyttö vuosina 1999-2002
Narkotika användning av narkomaner vid rusmedelvården åren 1999-2002,
enligt urval angående vården av drogmissbrukare
Intoxicants used by drug users visiting intoxicant abuse clinics in 1999-2002,
according to Drug Treatment Demand Data Collection

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneiden asiakkaiden päihteiden käyttö
Narkotikabruk bland klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av drogbruk
Intoxicant use among clients visiting services for substance abusers on account of drug use

Päihderyhmä <i>Intoxicant group</i>	Ensisijainen päihde Primär rusmedel <i>Primary intoxicant</i>				Pää- tai lisäpäihde Primär eller bidragande rusmedel <i>Primary or secondary intoxicant</i>				Rusmedels- grupp
	%								
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	
Opiaatit- <i>Opiates</i>	25	29	28	28	36	38	40	39	Opiat
Stimulantit- <i>Stimulants</i>	33	28	26	28	58	56	55	58	Stimulanter
Kannabis- <i>Cannabis</i>	16	17	20	18	59	59	62	60	Cannabis
Hypnootit, sedatiivit- <i>Hypnotics, sedatives</i>	6	5	6	5	30	27	30	32	Sömnmedel, sedativa
Alkoholi (sekakäyttö) <i>Alcohol (mixed use)</i>	17	18	19	20	38	37	40	42	Alkohol (blandad användning)
Ei tietoa- <i>Not available</i>	3	3	1	-	-	-	-	-	Ingen uppgift

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneiden asiakkaiden ongelmapäihde vuonna 2002
Primär rusmedel bland klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av drogbruk år 2002
Primary intoxicant among clients visiting services for substance abusers on account of drug use in 2002

Sijaluku Ordning Order	Opiaatit Opiat <i>Opiates</i>	Stimulantit Stimulanter <i>Stimulants</i>	Kannabis Cannabis <i>Cannabis</i>	Hypnootit, sedatiivit <i>Hypnotics, sedatives</i>	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>	Muut Övriga <i>Other</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
	%						
1.	28	28	18	5	20	-	100
2.	12	19	27	16	13	1	88
3.	8	16	16	13	9	1	62
4.	5	7	6	7	5	1	32
5.	3	3	2	3	3	-	17

(Jatk. - forts. - cont.)

(Jatk. - forts. - cont.)

Ensisijainen päihde ikäryhmittäin vuonna 2002 - Primär rusmedel enligt åldersgrupp år 2002 -
Primary intoxicant by age group in 2002

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Opiatit Opiat Opiates	Stimulantit Stimulanter Stimulants	Kannabis Cannabis Cannabis	Hypnootit, sedatiivit Hypnotics, sedatives	Alkoholi Alkohol Alcohol	Yhteensä Totalt Total
	%					
-14	0	0	1	1	2	1
15-19	8	16	45	11	25	2
20-24	42	34	30	19	21	32
25-29	24	21	13	19	13	19
30-34	13	13	5	13	13	11
35-39	7	8	3	12	10	8
40-44	3	5	2	7	8	4
45-	4	4	2	18	8	4
Yhteensä - Totalt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100

Pääasiallisesti suonensisäisesti ko. ainetta käyttävät vuonna 2002 - Använt drogen huvudsakligen intravenöst år 2002
Persons who have used the drug mainly intravenously in 2002

%	88	78	-	2	-	46
---	----	----	---	---	---	----

Lähde: Huumehoitotiedonkeruu, Stakes - Källa: Urval angående vården av drogmissbrukare, Stakes
Source: Sample-Based Drug Treatment Demand Data Collection, Stakes

47. Kodin ulkopuolelle sijoitetut sekä avohuollon piirissä olleet lapset ja nuoret vuonna 1995-2002 Barnskyddsbarn och unga personer och barn och unga i öppenvård under åren 1995-2002 Placements of children and young persons in substitute and non-institutional care in 1995-2002

Vuosi - Year	Kodin ulkopuolelle sijoitetut Barnskyddsbarn Placements outside home	Avohuollon piirissä I öppenvård Non-institutional care
1995	10 697	30 686
1996	11 124	33 269
1997	11 764	35 809
1998	12 010	39 666
1999	12 224	43 679
2000	12 835	49 351
2001	13 453	49 610
2002	14 187	54 458

Lähde: Källa: Source: Stakes

48. Alkoholisairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyys-eläkkeet vuosina 1998-2002

På grund av alkoholbetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 1998-2002

Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of alcohol-related illnesses in 1998-2002

Vuosi År Year	Alkoholin aiheut- tamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Alkohol- försakade psyko-organiska syndrom och Syndromata psyc- hoorganica ex usu alcoholica	Alkohol- myrkytys Alkohol- förgiftning Alcohol poisoning	Krooniset maksasairaudet ja maksakirroori Kroniska lever- sjukdomar och levercirrhos Morbi hepatis chronici et cirrhosis hepatis	Haiman sairaudet Bukspott- körtelsjukdomar Illnesses of the pancreas	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol- betingade sjukdomar Other alcohol- related illnesses	Yhteensä Totalt Total	Osuus voimassa olevista työkyvyt- tömyyseläkkeistä Andel av alla gällande pensioner för arbetsoförmåga Percentage of all effective disability pensions
---------------------	--	---	---	---	--	-----------------------------	--

ICD-9	(303,291)	(980)	(571)	(577)			%
ICD-10	(F10)	(T51)	(K70)	(K86)	(Z50,Z71,Z72)		

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. - Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med alkoholsjukdom som grund. - Pensions granted by Social Insurance Institution listing an alcohol-related illness.

1998	8 043	10	399	211	3	8 666	3.5
1999	8 143	10	382	204	4	8 743	3.7
2000	8 372	13	366	184	3	8 938	3.8
2001	7 455	13	271	135	3	7 877	5.5
2002	7 974	18	304	145	4	8 445	5.6

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. - Varav med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an alcohol-related illness as the primary illness.

1998	3 099	8	276	133	0	3 516	1.4
1999	3 114	8	266	135	0	3 523	1.5
2000	3 113	10	250	119	0	3 492	1.6
2001	2 747	10	176	86	0	3 019	2.1
2002	2 872	11	185	89	0	3 157	..

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet¹⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. - Arbetspensioner i den privata och den offentliga sektorn¹⁾,
Employment pensions in the private and public sectors¹⁾ listing an alcohol-related illness.

1998	7 137	6	431	231	9	7 814	3.4
1999	7 564	6	430	220	7	8 227	3.6
2000	7 875	9	419	207	14	8 524	3.9
2001	8 207	11	409	220	14	8 861	4.1
2002	8 620	12	394	224	20	9 270	4.3

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. - Varav med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an alcohol-related illness as the primary illness.

1998	3 338	6	329	173	3	3 849	1.7
1999	3 585	6	324	164	2	4 081	1.8
2000	3 698	9	315	156	7	4 185	1.9
2001	3 851	10	296	166	7	4 330	2.0
2002	4 107	10	277	160	11	4 565	2.1

Luvuissa on mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. - I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. - The figures include actual disability pensions and individual early retirement pensions.

¹⁾ Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. - Personer är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. - Persons are mostly the same as those in the series of Social Insurance Institution.

Lähde: Kansaneläkelaitos ja Eläketurvakeskus - Källa: Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen -
Source: Social Insurance Institution and Central Pensions Security Institute

49. Huumesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 1998-2002

På grund av narkotikabetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 1998-2002

Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of drug-related illnesses in 1998-2002

Vuosi År Year	Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Psyksiska störningar och beteendestörningar orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome</i>	Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät Narkotikaförorsakade psykoorganiska syndrom <i>Psycho-organic syndrome induced by drugs</i>	Huume-riippuvuus Narkotika-beroende <i>Addiction to drugs</i>	Päihtymystilat/ tupakka-riippuvuus Berusnings-tillstånd/ tobaks-beroende <i>Intoxication/addiction to tobacco</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related illnesses</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
ICD-9		(292)	(304)	(305)	(965,967,969,982)	
ICD-10	(F11-F16, F18,F19)				(T39,T40,T42,T43 T50,T52,R78,F55)	

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. - Av folkpensionsanstalten beviljade pensioner med narkotikasjukdom som grund. - *Pensions granted by Social Insurance Institution listing an drug-related illness*

1998	181	86	327	21	66	681
1999	230	78	309	21	61	699
2000	328	73	287	19	58	765
2001	419	41	206	11	27	704
2002	560	42	186	9	29	826

Näistä huumesairaus pääsairautena. - Varav med narkotikasjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an drug-related illness as the primary illness.

1998	40	53	36	3	51	183
1999	55	45	33	3	47	183
2000	72	42	32	3	44	193
2001	79	22	16	0	15	132
2002	98	21	13	0	16	148

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet¹⁾, joissa esiintyy huumesairaus. - Arbetspensioner i den privata och den offentliga sektorn¹⁾, i vilka narkotikasjukdom utgör grund. - *Employment pensions in the private and public sectors¹⁾ listing an drug-related illness.*

1998	131	85	160	53	88	517
1999	178	77	150	51	80	536
2000	227	72	134	43	79	555
2001	276	63	123	41	78	581
2002	335	56	114	36	72	613

Näistä huumesairaus pääsairautena. - Varav med narkotikasjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an drug-related illness as the primary illness

1998	49	59	29	19	72	228
1999	68	54	26	19	65	232
2000	79	51	23	15	65	233
2001	99	44	20	15	64	242
2002	125	40	18	13	57	253

Luvuissa on mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. - I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. - *The figures include actual disability pensions and individual early retirement pensions.*

¹⁾ Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. - Personer är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. - *Persons are mostly the same as those in the series of Social Insurance Institution.*

Lähde: Kansaneläkelaitos ja Eläketurvakeskus - Källa: Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen -
Source: Social Insurance Institution and Central Pensions Security Institute

50. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet vuosina 1997-2002
Dödsfall till följd av alkohol åren 1997-2002
Alcohol-related deaths in 1997-2002

	1997	2000	2001	2002	
	Lkm - Antal - Number				
ALKOHOLIKUOLEMAT-Alcohol-related deaths	2 251	2 411	2 454	2 431	ALKOHOLDÖDSFALL
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys <i>Main cause of death: alcohol-related illness or poisoning by alcohol</i>	1 246	1 477	1 490	1 465	Huvuddiagnos: alkoholsjukdom eller -förgiftning
Sairauksiin kuolleet- <i>Deaths due to illnesses</i>	972	1 087	1 089	1 127	Dödsfall på grund av sjukdomar
Kardiomyopatia- <i>Cardiomyopathy</i>	107	95	98	88	Kardiomyopati
Maksakirroosi- <i>Cirrhosis of liver</i>	548	562	617	682	Levercirrhos
Haiman sairaudet- <i>Illnesses of the pancreas</i>	75	88	50	78	Bukspottskörtel
Muut- <i>Other</i>	242	342	324	279	Andra
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset- <i>Accidental poisonings by alcohol</i>	274	390	401	338	Alkoholiförgiftningar på grund av olycksfall
Päihdyksissä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yht.- <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	967	879	887	913	Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, sammanl.
Tapaturmaan kuolleet- <i>Accidental deaths</i>	533	483	480	508	Död genom olycksfall
Maaliikennetapaturmat- <i>Road accidents</i>	101	80	86	88	Olycksfall i landtrafiken
Vesiliikennetapaturmat- <i>Boating accidents</i>	37	42	36	40	Olyckor i sjöss
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset- <i>Accidental falls</i>	126	121	120	125	Fall på grund av olycksfall
Hukkimiset uideissa- <i>Drownings(while swimming)</i>	101	77	87	98	Drunkningar vid simming
Kuumuus, kylmyys, tuli- <i>Heat-induced, cold-induced, burns</i>	117	109	106	105	Hetta, köld, eld
Muut- <i>Other</i>	51	54	45	52	Andra
Väkivaltaan kuolleet- <i>Violent deaths</i>	434	396	407	405	Dödsfall på grund av våld
Itsemurhat ja vastaavat- <i>Suicides and corresponding</i>	328	302	315	305	Självmod och motsvarande
Murha, tappo, pahoinpitely- <i>Murder, manslaughter, assault</i>	72	57	59	68	Mord, dråp, misshandel
Muut(epäselvät- <i>Other(undetermined)</i>	34	37	33	32	Andra (oklara)
Muut päihtyneen uhrina väkivaltaisesti kuolleet- <i>Other violent deaths caused by perpetrator under the influence of alcohol</i>	38	55	77	53	Övriga dödsfall på grund av våld som offer för berusad person
Tieliikenneonnettomuudet- <i>Road accidents</i>	11	15	28	28	Vägtrafikolyckor
Murha, tappo, pahoinpitely ¹⁾ - <i>Murder, manslaughter, assault¹⁾</i>	27	40	49	25	Mord, dråp, misshandel ¹⁾

Vuonna 1996 uudistetun tautiluokituksen mukaan. - Enligt reviderade klassifikation av sjukdomar 1996. -
According to the revised classification of Diseases 1996.

1) Arvioitu päihtyneenä teon tehneiden osuuden perusteella. - Beräknat på basis av andelen gärningar utförda i berusat tillstånd. -
Estimated on the basis of statistics for drunkenness in connection with the crime.

Lähteet: Tilastokeskus; Stakes - Källor: Statistikcentralen; Stakes - Sources: Statistics Finland; Stakes

51. Alkoholisairauksiin kuolleet vuosina 1994-2002
Dödsfall i alkoholbetingade sjukdomar åren 1994-2002
Deaths of alcohol-related illnesses in 1994-2002

Vuosi År Year	Alkohol aiheuttamat elimelliset aivo- oireyhtymät Alkoholföror- sakade psyko- organiska <i>Syndromata psychoorganica ex usu alcoholica</i>	Alkohol aiheuttamat maksasairaudet Alkoholföror- sakade lever- sjukdomar <i>Morbi hepatis ex usu alcoholica</i>	Alkohol aiheuttamat kardiomyopatia Alkoholföror- sakade kardiomyopati <i>Cardiomyopathia ex usu alcoholica</i>	Alkohol aiheuttamat haimasairaudet Alkoholföror- sakade bukspot- skörteln sjukdomar <i>Morbi pancreatis ex usu alcoholica</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol betingande sjukdomar <i>Other alcoholrelated illnesses</i>	Tapaturmainen alkoholimyrrytys Alkoholöförför- giftning <i>Poisoning by alcohol</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
ICD-9	(291,303)	(5710A-5713X)	(4255A)	(5770D-5771C-D)	(345,535)	(980)	
ICD-10	(F10)	(K70)	(I42.6)	(K86.0)	(G312,G405.1) (K292)	(X45)	
1994	121	412	111	75	17	318	1 042
1995	129	439	111	88	11	424	1 194
1996	227	526	126	77	15	345	1 316
1997	224	548	107	75	18	274	1 246
1998	315	553	129	99	25	382	1 503
1999	335	511	98	67	37	380	1 428
2000	294	562	95	88	48	390	1 477
2001	256	617	98	50	68	401	1 490
2002	228	682	88	78	51	338	1 465

Lähde: Tilastokeskus - Källa: Statistikcentralen - Source: Statistics Finland

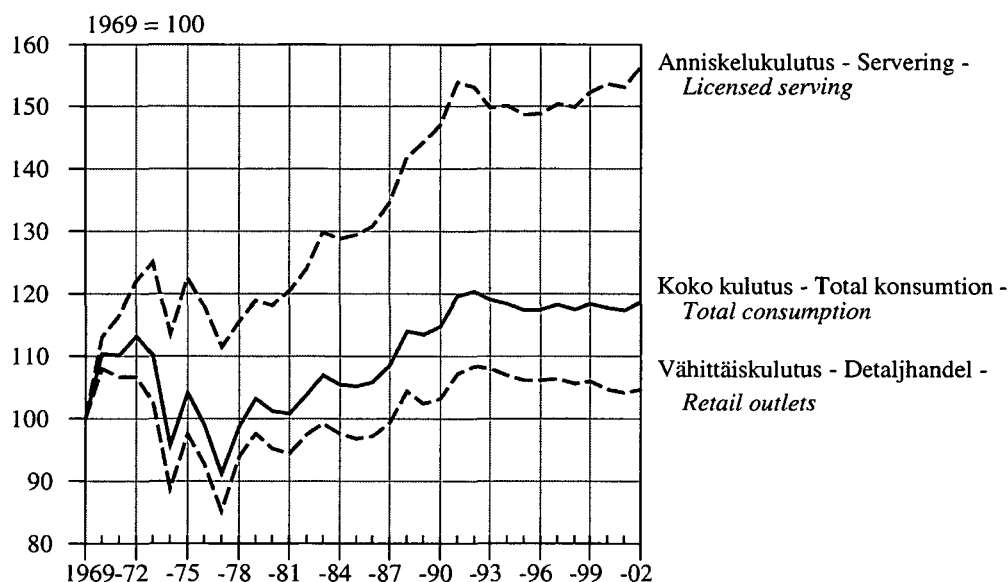
52. Huumausainekuolemat ruumiinavauksissa tehtyjen löydösten perusteella vuosina 1993-2002
Narkotikadödlighet på basis av obduktionsfynd åren 1993-2002
Deaths associated with classical drug findings in autopsies in 1993-2002

Vuosi År Year	Huumausaine- löydökset yhteensä Narkotiga fynd sammanlagt <i>All drug-related findings</i>	Opiaatti- löydökset Opiat- fynd <i>Opiates-related findings</i>	Kannabis- löydökset Cannabis- fynd <i>Cannabis-related findings</i>	Amfetamiini- löydökset Amfetamin- fynd <i>Amphetamine- related findings</i>
1992	57	29	30	12
1993	47	22	19	17
1994	65	33	27	24
1995	74	39	37	19
1996	87	47	39	25
1997	89	55	22	31
1998	107	52	43	50
1999	140	86	52	55
2000	170	106	62	70
2001	151	53	62	84
2002 ¹⁾	153	0	0	0

1) Ennakkotieto. - Förhandsuppgift. - Advance information.

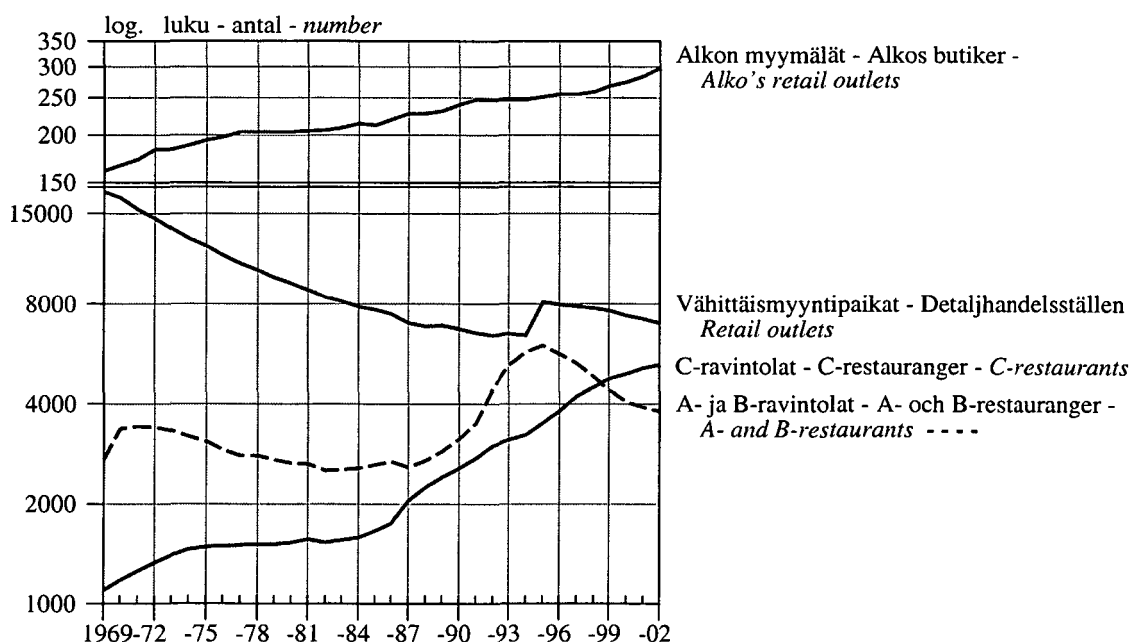
Lähde: Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitos - Källa: Helsingfors universitets rättsmedicinska inrättning -
Source: Department of Forensic Medicine, University of Helsinki

Kuvio 14. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksejä vuosina 1969-2002
Figur 14. Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1969-2002
Figure 14. Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1969-2002

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

Kuvio 15. Alkoholijuomien jakeluverkosto vuosina 1969-2002
Figur 15. Nätet för distribution av alkoholdrycker åren 1969-2002
Figure 15. Distribution network for alcoholic beverages in 1969-2002

Lähde: - Källa: - Source: STTV

53. Alkoholijuomien kulutuksen nimellishintaindeksejä vuosina 1993-2002
Nominella prisindex för alkoholkonsumtion åren 1993-2002
Nominal price indices for consumption of alcoholic beverages in 1993-2002
1969=100

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muut väkevät juomat Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkevät viinit Starkviner <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink- juomat Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahva olut Stark öl <i>Strong beer</i>	Keskiolut Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
---------------------	---	--	---	---	--	--	---	--

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1993	691.0	692.5	723.0	750.3	900.3	935.7	712.1	748.4
1994	663.4	667.9	750.1	759.8	911.7	925.7	734.8	752.7
1995	646.5	655.4	834.3	761.9	910.7	901.0	745.7	753.7
1996	649.4	659.7	837.7	784.2	905.7	918.1	744.8	758.5
1997	653.7	669.5	842.6	805.0	913.9	937.2	762.7	772.6
1998	654.8	681.3	827.0	781.5	918.6	958.9	778.9	778.6
1999	661.6	691.4	834.4	795.2	934.9	976.6	799.9	793.7
2000	671.7	702.0	847.3	816.7	962.5	1010.7	831.3	816.2
2001	680.3	703.4	830.7	816.2	996.9	1042.0	866.6	834.8
2002	687.6	711.1	828.9	832.9	1039.4	1084.0	899.4	857.1

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandeln - Consumption through retail outlets

1993	674.3	664.0	691.8	650.8	833.5	778.5	680.1	679.3
1994	632.6	631.2	718.8	663.8	824.7	729.1	711.2	679.7
1995	608.9	613.4	805.3	665.1	815.8	694.5	730.3	681.2
1996	612.8	617.5	808.2	684.0	811.3	692.1	729.7	685.4
1997	613.8	625.5	812.8	703.1	807.7	696.7	746.2	695.9
1998	612.1	637.3	798.1	669.1	806.2	731.0	768.4	700.4
1999	615.6	640.2	805.2	680.5	814.6	746.5	784.4	710.3
2000	621.9	645.8	817.7	693.6	836.7	770.2	810.7	726.1
2001	627.4	640.2	799.5	683.4	874.7	795.4	851.2	740.7
2002	630.1	641.4	796.6	695.5	916.5	813.3	879.7	756.0

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1993	861.6	876.4	976.2	1150.8	1018.3	961.9	904.6	941.4
1994	876.3	873.9	994.2	1140.0	1053.3	978.5	919.7	954.4
1995	882.1	872.0	989.1	1145.5	1059.1	963.1	921.1	954.3
1996	882.4	877.6	996.3	1181.3	1053.3	991.6	919.7	960.4
1997	898.9	894.0	1002.5	1209.4	1075.6	1018.2	943.3	983.0
1998	912.0	907.9	982.6	1214.9	1089.1	1027.5	953.8	993.3
1999	931.6	935.2	991.6	1237.3	1121.1	1044.8	987.9	1021.1
2000	956.4	958.9	1005.9	1289.8	1158.3	1083.9	1034.4	1060.1
2001	976.9	977.5	1028.9	1327.3	1181.8	1116.0	1066.8	1089.2
2002	986.9	987.5	1039.4	1340.9	1222.3	1176.3	1077.9	1129.4

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

54. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksejä vuosina 1993-2002

Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1993-2002

Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1993-2002

1969=100

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muut väkevät juomat Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkevät viinit Starkviner <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink- juomat Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahva olut Stark öl <i>Strong beer</i>	Keskiolet Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
---------------------	---	--	---	---	--	--	---	--

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1993	109.9	110.2	115.0	119.4	143.2	148.9	113.3	119.1
1994	104.4	105.1	118.0	119.6	143.5	145.7	115.6	118.4
1995	100.7	102.1	130.0	118.7	141.9	140.4	116.2	117.4
1996	100.6	102.2	129.8	121.5	140.3	142.2	115.4	117.5
1997	100.1	102.5	129.0	123.2	139.9	143.5	116.7	118.3
1998	98.8	102.8	124.8	118.0	138.7	144.7	117.6	117.5
1999	98.7	103.1	124.5	118.6	139.5	145.7	119.3	118.4
2000	96.9	101.3	122.3	117.8	138.9	145.8	120.0	117.8
2001	95.7	98.9	116.8	114.8	140.2	146.6	121.9	117.4
2002	95.2	98.5	114.8	115.3	143.9	150.1	124.6	118.7

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandeln - Consumption through retail outlets

1993	107.3	105.7	110.1	103.6	132.7	123.9	108.2	108.1
1994	99.6	99.4	113.1	104.5	129.8	114.8	111.9	107.0
1995	94.9	95.6	125.5	103.6	127.1	108.2	113.8	106.2
1996	94.9	95.7	125.2	106.0	125.7	107.2	113.1	106.2
1997	94.0	95.7	124.4	107.6	123.6	106.6	114.2	106.5
1998	92.4	96.2	120.5	101.0	121.7	110.3	116.0	105.7
1999	91.8	95.5	120.1	101.5	121.5	111.4	117.0	106.0
2000	89.7	93.2	118.0	100.1	120.7	111.1	117.0	104.8
2001	88.2	90.0	112.4	96.1	123.0	111.9	119.7	104.2
2002	87.3	88.8	110.3	96.3	126.9	112.6	121.8	104.7

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1993	137.1	139.4	155.3	183.1	162.0	153.0	143.9	149.8
1994	137.9	137.5	156.4	179.4	165.7	154.0	144.7	150.2
1995	137.4	135.8	154.1	178.5	165.0	150.0	143.5	148.7
1996	136.7	135.9	154.3	183.0	163.1	153.6	142.5	148.8
1997	137.6	136.9	153.5	185.1	164.6	155.9	144.4	150.5
1998	137.7	137.0	148.3	183.4	164.4	155.1	144.0	149.9
1999	139.0	139.5	147.9	184.6	167.2	155.9	147.4	152.3
2000	138.0	138.4	145.2	186.1	167.1	156.4	149.3	153.6
2001	137.4	137.5	144.7	186.7	166.2	157.0	150.0	153.2
2002	136.7	136.0	143.9	185.7	169.3	162.9	149.3	156.4

Lähde: - Källa: - Source: Stakes

55. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto vuosina 1993-2002
Distributionsnät för detaljhandel av alkoholdrycker åren 1993-2002
Distribution network for alcoholic beverages through retail outlets in 1993-2002

Vuosi År Year	Alkon myymälöitä Alkos butiker Alko retail outlets	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen Retail outlets ≤ 4.7 %	Tilaviini- ja sahtimymälät Gårdsvin- och sahtibutiker Wineyard and sahtiyard	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen Alko delivery places
1993	248	6 504	-	-
1994	248	6 419	-	-
1995	251	8 076	21	3
1996	255	7 951	21	3
1997	255	7 849	28	50
1998	259	7 784	36	95
1999	268	7 630	43	119
2000	275	7 348	49	124
2001	284	7 199	52	139
2002	299	6 996	52	144

2002:

Maakunta Province					Landskap
Uusimaa	59	1 240	2	5	Nyland
Itä-Uusimaa	4	122	0	4	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	25	588	4	18	Egentliga Finland
Satakunta	13	374	2	11	Satakunta
Kanta-Häme	9	232	3	2	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	25	556	2	5	Birkaland
Päijät-Häme	13	257	1	0	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	11	258	2	3	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	9	201	2	1	Södra Karelen
Etelä-Savo	13	306	5	9	Södra Savolax
Pohjois-Savo	15	381	3	13	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	11	290	7	10	Norra Karelen
Keski-Suomi	18	380	3	9	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	15	327	1	9	Södra Österbotten
Pohjanmaa	8	269	0	5	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	3	112	1	2	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	21	504	1	14	Norra Österbotten
Kainuu	7	158	6	5	Kajanaland
Lappi	19	396	6	19	Lappland
Ahvenanmaa	1	45	1	0	Åland

Lähde: - Källa: - Source: STTV

56. Alkoholijuomien anniskeluverkosto vuosina 1993-2002
Distributionsnät för servering av alkoholdrycker åren 1993-2002
Distribution network for alcoholic beverages through licensed serving in 1993-2002

Anniskeluravintolat - Restauranger - Restaurants

Vuosi År	Anniskeluluvat ¹⁾ - Serveringstillstånd ¹⁾ - Valid licences ¹⁾				Asiakaspaikkoja ²⁾ - Gästplatser ²⁾ - Seating for customers ²⁾	
	A-luvat	B-luvat	Yhteensä	C-luvat	A+B-luvat	C-luvat
	A-tillstånd	B-tillstånd	Totalt	C-tillstånd	A+B-tillstånd	C-tillstånd
	A-licences	B-licences	Total	C-licences	A+B-licences	C-licences
1993	2 856	261	3 117	5 196	682 671	-
1994	2 996	232	3 228	5 729	704 923	-
1995	3 222	270	3 492	5 989	642 176	-
1996	3 464	332	3 796	5 641	683 153	-
1997	3 852	355	4 207	5 315	778 400	-
1998	4 165	315	4 480	4 832	829 199	307 128
1999	4 439	309	4 748	4 393	1 567 946	332 416
2000	4 640	264	4 904	4 050	1 616 404	332 974
2001	4 861	244	5 105	3 903	1 677 603	305 384
2002	5 011	230	5 241	3 780	1 727 911	304 394

2002:

Maakunta Province	Anniskeluluvat ¹⁾ - Serveringstillstånd ¹⁾ - Valid licences ¹⁾				Asiakaspaikkoja ³⁾ - Gästplatser ³⁾ - Seating for customers ³⁾		Landskap
	A-luvat	B-luvat	Yhteensä	C-luvat	A+B-luvat	C-luvat	
	A-tillstånd	B-tillstånd	Totalt	C-tillstånd	A+B-tillstånd	C-tillstånd	
	A-licences	B-licences	Total	C-licences	A+B-licences	C-licences	
Uusimaa	1 307	65	1 372	765	495 560	57 505	Nyland
Itä-Uusimaa	85	3	88	64	23 626	4 158	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	464	10	474	289	165 233	24 204	Egentliga Finland
Satakunta	206	5	211	198	67 034	14 700	Satakunta
Kanta-Häme	161	8	169	98	55 381	7 602	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	431	22	453	292	143 046	23 420	Birkaland
Päijät-Häme	198	9	207	147	63 598	8 847	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	208	4	212	158	52 483	11 964	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	148	8	156	115	48 140	7 842	Södra Karelen
Etelä-Savo	215	11	226	202	64 979	16 449	Södra Savolax
Pohjois-Savo	229	7	236	196	79 186	14 526	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	126	3	129	118	35 076	12 872	Norra Karelen
Keski-Suomi	236	8	244	203	77 403	18 250	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	118	7	125	160	51 575	17 862	Södra Österbotten
Pohjanmaa	133	12	145	153	49 704	15 592	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	52	4	56	54	14 173	5 574	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	283	12	295	232	95 722	17 107	Norra Österbotten
Kainuu	75	1	76	72	29 981	5 522	Kajanaland
Lappi	282	9	291	234	103 871	18 530	Lappland
Ahvenanmaa	54	22	76	30	12 140	1 868	Åland

1) A-luvat: kaikki alkoholijuomat, B-luvat: miedot alkoholijuomat, C-luvat: enintään 4.7 til-% alkoholijuomat -
A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: högst 4.7 % alkoholdrycker -
A-licences: all alcohol beverages, B-licences: light alcohol beverages, C-licences: max 4.7 % alcohol beverages

2) Käytössä olleet asiakaspaikat - Gästplatser i bruk - Number of seats in use

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat - Gästplatser enligt serveringstillstånd -
Seating for customers according to the valid licenses

Lähde: - Källa: - Source: STTV

57. Väkiiviinan ja teollisuusalkoholin käyttökohteiden valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1993-2002
Åtgärder i samband med kontroll av industriella alkohol- och spritförbrukningen åren 1993-2002
Control of sale and use of industrial ethyl alcohol in 1993-2002

Vuosi År Year	Tarkastuskohteita Kontrollpunkter Places checked	Tarkastuksissa annettuja huomautuksia Anmärkningar i samband med kontroll Admonitions issued at checks	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written admonitions
1993	2 730	60	2
1994	2 845	29	-
1995	2 454	15	-
1996	2 274	9	2
1997	2 232	22	1
1998	2 224	12	3
1999	2 255	20	8
2000	2 293	18	3
2001	2 330	-	-
2002	2 396	2	-

Lähde: - Källa: - Source: STTV

58. Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1993-2002
Åtgärder i samband med kontroll av detaljhandel åren 1993-2002
Control measures related to sale through retail outlets in 1993-2002

Vähittäismyyntipaikoille annettuja - Utfärdat till detaljhandelsställen - Issued to retail outlets ≤ 4.7 %

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written admonitions	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaista peruutuksia Temporära indragningar Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
1993	7	-	3	-	-
1994	10	-	2	-	-
1995	19	2	3	-	-
1996	12	5	3	-	-
1997	6	8	4	1	-
1998	8	30	2	3	2
1999	22	28	15	10	1
2000	17	29	24	4	4
2001	23	68	31	12	-
2002	27	21	24	12	-

Lähde: - Källa: - Source: STTV

59. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1993-2002

Åtgärder i samband med serveringskontroll åren 1993-2002

Control measures related to licensing supervision in 1993-2002

A- ja B-ravintoloille annettuja - Utfärdat till A- och B-restauranger - Issued to A- and B-licensed restaurants

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written admonitions	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaisia peruutuksia Temporära indragningar Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
1993	41	36	6	-	-
1994	29	36	1	2	-
1995	5	17	4	-	-
1996	40	67	11	5	-
1997	66	53	15	5	1
1998	73	84	11	12	2
1999	145	106	21	43	0
2000	107	124	33	48	9
2001	108	191	29	62	-
2002	62	145	36	68	3

C-ravintoloille annettuja - Utfärdat till C-restauranger - Issued to C-licensed restaurants

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written admonitions	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaisia peruutuksia Temporära indragningar Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
1993	22	47	28	3	-
1994	13	32	29	2	-
1995	38	36	20	6	-
1996	82	58	36	12	-
1997	24	80	38	10	1
1998	40	87	29	16	8
1999	76	127	36	22	5
2000	65	244	46	28	6
2001	61	176	51	34	1
2002	75	94	39	20	3

Lähde: - Källa: - Source: STTV

60. Mainonnan valvonta vuosina 2000-2002
Reklamtillsyn åren 2000-2002
State Control of Alcohol Advertising in 2000-2002

Päätös - Decision	2000	2001	2002	Beslut
Tuotevalvontakeskus - National Product Control Agency				Produkt tillsynscentralen
Kielto ja uhkasakko - Prohibitive decision and conditional imposition of fine	2	1	3	Förbud och vite
Kielto ilman uhkasakkoa - Prohibitive decision without conditional imposition of fine	-	1	-	Förbud utan vite
Ohje, jota tehostaa uhkasakko - Administrative directives and conditional imposition of fine	-	1	-	Anvisning förstärkt med vite
Annettu ohje - Guidelines issued	30	26	7	Given anvisning
Ennakkolausunto markkinoinnista - Preliminary statement about marketing	5	19	19	Förhandsutlåtande om marknadsföring
Lausunto muulle viranomaiselle - Opinion given to another authority	1	-	-	Utlåtande för annan myndighet
Ammattijulkaisun hyväksyminen - Approval of a trade journal	1	6	2	Godkännande av fackpublikation
Muu - Other	34	32	61	Annat
Yhteensä - Total	73	86	92	Totalt
siitä: - of which:				därav:
Väkevien alkoholijuomien mainonta, epäsuora mainonta ja myynninedistäminen - Advertising, indirect advertising and sales promotion of spirits (over 22 %-vol)	38	47	46	Reklam, indirekt reklam och främjande av försäljning för starka alkohdrycker
Mietojen alkoholijuomien mainonta, epäsuora mainonta ja myynninedistäminen - Advertising, indirect advertising and sales promotion of mild alcoholic beverages (containing less than 22 %-vol)	28	34	42	Reklam, indirekt reklam och främjande av försäljning för svaga alkohdrycker
Sekä väkevien että mietojen alkoholi-juomien mainonta - Advertising of both spirits and mild alcoholic beverages	5	5	4	Reklam för både starka och svaga alkohdrycker
Lääninhallitus - Provincial Government				Länsstyrelsen
Kirjallisia ohjeita ja kieltoja - Administrative directives and prohibitive decisions	17	35	34	Direktiv och förbud

Lähde: Källa: Source: STTV

61. Alkoholiteollisuuden ja kaupan palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1993-2001
Anställda inom alkoholindustrin och handel åren 1993-2001
Persons employed by the alcohol industry and trade in 1993-2001

Valmistus Tillverkning Production	Alkoholiteollisuus toimialan mukaan - Alkoholindustri efter verksamhetsområde - Alcohol industry by line of activity				
Vuosi År Year	Tislatut alko- holijuomat Destillerade drycker Distilled beverages	Etyylialkoholi Etylalkohol Ethyl alcohol	Viinit Viner Wines	Oluet Öl Beer	Maltaat Malt Malt
TOL 95	(1591)	(1592)	(1593+1594)	(1596)	(1597)
Henkilöstö - Personal - Staff					
1993	1 129	129	1	2 081	165
1994	1 063	126	148	2 136	173
1995	551	107	32	2 027	158
1996	470	0	67	1 770	171
1997	434	97	77	2 407	190
1998	435	55	116	2 053	164
1999	471	101	126	2 226	164
2000	320	131	219	2 202	161
2001 ¹⁾	83	324	210	2 376	140

Kauppa Handel Trade	Alkoholi- ja muiden juomien tukkukauppa toimialan mukaan Grosshandel av alkohol- och andra drycker efter verksamhetsområde Wholesale of alcoholic and other drinks by line of activity	Alko Oy - Alko Ab Alko Inc.
TOL 95	(5134)	
Vuosi År Year	Henkilöstö Personal Staff	Henkilöstö Personal Staff
1998	493	2 105
1999	549	2 175
2000	669	2 208
2001	498 ¹⁾	2 399

¹⁾ Ennakkotieto - Förhandsuppgift - Advance information.

Lähde: Tilastokeskus, Alko Oy. - Källa: Statistikcentralen, Alko Ab. - Source: Statistics Finland, Alko Inc.

62. Anniskeluravintoloiden palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1988-2002
Restaurangernas personal åren 1988-2002
Personnel at licensed premises in 1988-2002

A- ja B-ravintolat - A- och B-restauranger - A- and B-restaurants

Vuosi År Year	Hovi- mesta- reita Hov- mästare Head- waiters	Tarjoili- joita Serverings- personal Waiters	Vahti- mesta- reita Portier Doormen	Keittiö- henkilö- kuntaa Köks- personal Kitchen personnel	Muusikoita ym. taitei- lijoita Musiker och övriga artister Musicians and other artists	Muuta henkilö- kuntaa Övriga personal Other personnel	Ravintola henkilö- kuntaa yht. Restaurang- personal sammanlagt Restaurant personnel, total	Majoitus- henkilö- kuntaa Inkvartering- personal Hotel personnel	Yhteensä Totalt Total
1988	1 325	11 034	2 240	8 935	493	4 736	28 763	3 201	31 964
1989	1 302	11 189	2 195	9 004	484	4 623	28 797	2 928	31 725
1990	1 344	11 071	2 148	9 014	463	4 528	28 568	3 138	31 706
1991	1 100	9 917	1 898	7 997	359	3 970	25 241	2 876	28 117
1992	941	8 782	1 730	6 941	322	3 354	22 070	2 524	24 594
1993	828	7 742	1 504	6 099	256	3 001	19 430	2 105	21 535
1994	744	7 224	1 450	5 706	338	2 840	18 302	1 938	20 240
1995	830	6 990	1 404	5 884	541	2 770	18 419	2 075	20 494
1996	906	7 074	1 462	6 367	464	3 118	19 391	2 192	21 583

Vuosi År Year	Ravintolahenkilökuntaa Restaurangpersonal Restaurant personnel			Majoitushenkilökuntaa Inkvarteringpersonal Hotel personnel			Omistajia ja perheenjäseniä Ägare och familje- medlemmar Proprietors and members of the family
	Koko- aikaisia Heltids- anställda Full-time employees	Osa- aikaisia Deltids- anställda Part-time employees	Vuokra- työvoimaa Hyrad personal Hired personnel	Koko- aikaisia Heltids- anställda Full-time employees	Osa- aikaisia Deltids- anställda Part-time employees	Vuokra- työvoimaa Hyrad personal Hired personnel	
	Lkm Antal Number	Lkm Antal Number	t/kk h/m h/m	Lkm Antal Number	Lkm Antal Number	t/kk h/m h/m	Lkm Antal Number
1997	15 471	12 248	223 375	2 471	950	35 918	3 870
1998	15 860	13 572	232 035	2 594	1 059	38 403	4 468
1999	16 348	14 121	201 063	-	-	-	4 516
2000	16 519	14 586	223 005	-	-	-	4 735
2001	17 041	15 188	212 601	-	-	-	4 899
2002	17 448	15 466	246 560	-	-	-	4 939

Tilastointimuutos vuonna 1997. - Revision av statistik år 1997. - Change in statistical practice in 1997.

Lähde: - Källa: - Source: STTV

63. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista vuosina 1993-2002

Konsumenternas alkoholutgifter enligt distributionsväg och deras andel av de privata konsumtionsutgifterna åren 1993-2002

Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure in 1993-2002

Vuosi År Year	Alkoholimenot - Alkoholutgifter - Alcohol expenditure			Yksityiset ¹⁾ kulutusmenot Privata ¹⁾ konsumtionsutgifter Private ¹⁾ consumer expenditure	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutus- menoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna Alcohol expenditure as a percentage of private
	Vähittäiskulutus Konsumtion genom detaljhandel Consumption through retail outlets	Anniskelukulutus Konsumtion genom servering Consumption through licensed serving	Yhteensä Totalt Total		

1 000 000 €

%

Käypiin hintoihin-Löpande priser-Current prices

1993	1 813	1 200	3 013	45 266	6.7
1994	1 770	1 203	2 973	46 874	6.3
1995	1 810	1 236	3 045	48 704	6.2
1996	1 820	1 230	3 050	51 210	6.0
1997	1 907	1 296	3 203	54 005	5.9
1998	1 961	1 288	3 249	57 455	5.7
1999	2 099	1 302	3 401	60 214	5.6
2000	2 161	1 345	3 506	64 486	5.4
2001	2 359	1 386	3 745	67 978	5.5
2002	2 536	1 429	3 965	71 064	5.6

2000 hintoihin-2000 års priser-2000 prices

1993	1 999	1 323	3 322	50 339	
1994	1 930	1 312	3 242	51 643	
1995	1 954	1 334	3 288	53 908	
1996	1 954	1 320	3 274	55 834	
1997	2 023	1 375	3 398	57 782	
1998	2 051	1 347	3 398	60 302	
1999	2 170	1 346	3 516	62 435	
2000	2 161	1 345	3 506	64 486	
2001	2 299	1 351	3 650	65 575	
2002	2 434	1 371	3 805	66 557	

1) V. 2002: Ennakkotieto. - Förhandsuppgift. - Advance information.

Lähde: Stakes; Tilastokeskus - Källa: Stakes; Statistikcentralen - Source: Stakes; Statistics Finland

64. Valtion alkoholitulot vuosina 1995-2002
Statens alkoholintäkter åren 1995-2002
State revenues from alcohol in 1995-2002

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alkoholdrycker <i>Tax on alcoholic beverages</i>	Osuus valtion vero- ja veron- luonteisista tuloista Andel av skatter och inkomster av skattenatur <i>Percentage of taxes and revenue similar to taxes</i>	Valtion alkoholitulot Statens alkoholintäkter <i>State revenues from alcohol</i>	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna excl. finanstransaktioner <i>Percentage of State revenue before financial transactions</i>
	Milj. € - Mn € - EUR million	%	Milj. € - Mn € - EUR million	%
1995	1 145	6.3	1 708	7.0
1996	1 179	5.6	1 743	6.3
1997	1 204	5.3	1 782	6.1
1998	1 209	4.8	1 810	5.6
1999	1 254	4.7	1 875	5.3
2000	1 245	4.1	1 882	4.8
2001	1 290	4.4	1 965	5.5
2002	1 338	4.4	2 053	5.5

Lähde: Stakes, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö - Källa: Stakes, Tullstyrelsen, Finansministeriet -
Source: Stakes, National Board of Customs, Ministry of Finance

65. Päihdehuollon¹⁾ menot ja tulot vuosina 1994-2001
Rusvårdens utgifter och inkomster åren 1994-2001
Expenditure and revenue of the welfare of intoxicant abusers in 1994-2001

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter <i>Current expenditure</i>	Käyttötulot Driftsinkomster <i>Current revenue</i>	Nettomenot Nettoutgifter <i>Net expenditure</i>
	1 000 €		
1994	67 618	7 956	59 662
1995	69 941	8 417	61 524
1996	75 508	9 048	66 460
1997	75 287	9 758	65 529
1998	75 235	8 907	66 328
1999	79 916	8 965	70 951
2000	87 430	9 210	78 221
2001	98 170	9 615	89 555

¹⁾ Kuntien kustantamat palvelut. - Kommunernas bekostade service. - *Services paid by municipalities.*

Lähde: Kuntien talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus, SOTKA
Källa: Statistik över kommunernas ekonomi och verksamhet, Statistikcentralen, SOTKA
Source: Statistics on Municipal Finances and Activities, Statistics Finland, SOTKA

66. Haittakustannukset pääryhmittäin vuonna 2001
Skadestånder per huvudgrupp år 2001
Costs of detrimental effects by main category in 2001

	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>		Huumaussaineet ja lääkkeiden väärin- käyttö - Narkotika och missbruk av läkemedel <i>Drugs and medicine abuse</i>	
	Milj. € - Mn € - EUR million			
	min	max	min	max
Välittömät kustannukset - Direkt kostnader - <i>Direct costs</i>	550	705	138	204
Terveyskulut-Hälsokostnader- <i>Health costs</i>	111	206	22	44
Sosiaalikulut-Sociala kostnader- <i>Social costs</i>	106	118	45	50
Rikollisuuskontrolli-Brottskontroll- <i>Crime control</i>	219	253	41	54
Omaisuusvahingot, valvonta, tutkimus, ennalta ehkäisevä päihdetyö - Egendomsskador, övervakning, forskning, förebyggande rusmedelsarbete - <i>Damage to property, control, research, preventive intoxicant work</i>	114	127	30	56
Välilliset kustannukset - Indirekt kostnader - <i>Indirect costs</i>	2 443	4 563	300	650
Tuotantomenetykset-Värdet på förlorat arbets- insats- <i>The value of work contributions lost</i>	426	494	56	94
Menetetyn elämän arvo ennenaikaisen kuoleman johdosta-Värdet på förlorat liv till följd av förtidigt död- <i>The value of life lost as a result of premature death</i>	2 017	4 069	243	556

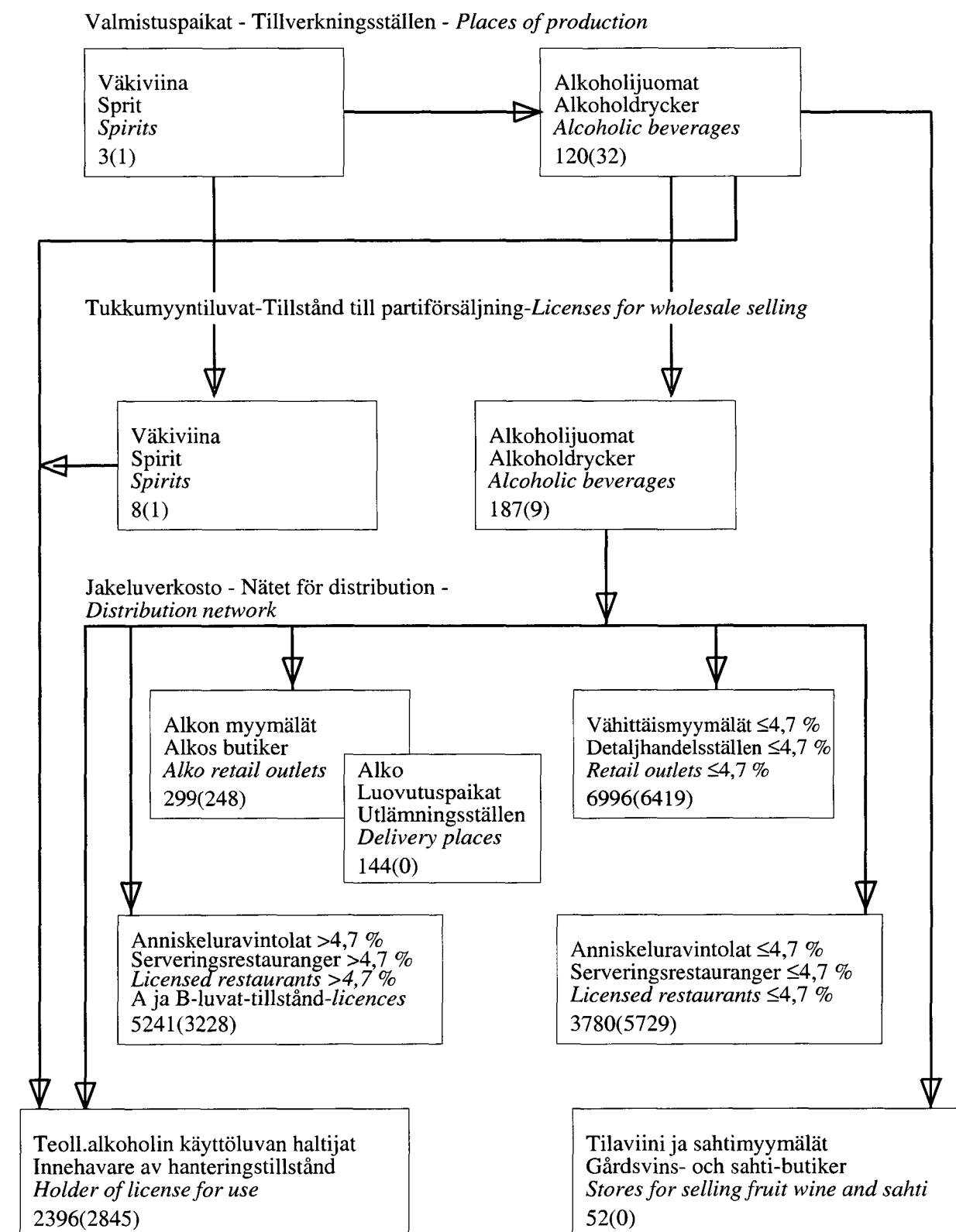
Lähde: Källa: Source: Stakes

Kuvio 16. Alkoholituotannon ja -kaupan puitteet

Figur 16. Ramen av alkoholproduktionen och -handeln

Figure 16. Frame of the production and trade in alcoholic beverages

31.12.2002(31.12.1994)

Lähde: - Källa: - Source: STTV

67. Alkoholijuomien valmistus ja astiointi vuosina 1994-2002
Tillverkning och omtappning av alkoholdrycker åren 1994-2002
Production and bottling of alcoholic beverages in 1994-2002

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>
1 000 litraa - liter - litres						
1994	32 121	5 857	11 947	14 659	25 409	433 660
1995	34 026	5 954	10 720	29 663	29 778	454 468
1996	35 233	6 046	8 677	33 906	31 402	464 307
1997	34 472	6 486	5 921	37 754	23 225	469 614
1998	34 004	9 146	4 146	54 812	23 217	454 751
1999	33 095	9 898	4 636	70 467	24 670	464 932
2000	33 393	7 807	3 502	72 701	21 908	446 176
2001	32 553	6 030	4 548	73 397	22 052	456 824
2002	35 240	6 605	4 734	70 274	26 681	458 769

Lähde: - Källa: - Source: STTV

68. Väkiiviinan valmistus ja kotimaan myynti vuosina 1994-2002
Tillverkning och inhemsk försäljning av sprit åren 1994-2002
Production and domestic sales of industrial ethyl alcohol in 1994-2002

Väkiiviinan valmistus 100 %:n alkoholina Tillverkning av sprit i 100%-ig alkohol <i>Production of industrial ethyl alcohol, 100 % alcohol</i>		Puhdistettu, tekninen ja lievästi denaturoitu väkiiviina sekä -valmisteet Renad, teknisk och lindrigt denaturerad sprit och -preparat <i>Rectified, technical and slightly denatured ethyl alcohol and -products</i>	
Vuosi - År - Year	1 000 kg		1 000 kg
1994	21 191		8 131
1995	17 861		7 929
1996	18 860		6 612
1997	19 121		7 981
1998	19 400		6 156
1999	21 207		7 121
2000	18 845		7 686
2001	18 728		9 291
2002	19 619		7 867

Lähde: - Källa: - Source: STTV

69. Alkoholittomien juomien toimitukset vuosina 1995-2002
Leveranserna av alkoholfria drycker åren 1995-2002
Deliveries of non-alcoholic beverages in 1995-2002

Vuosi År Year	Väkevöityjä juomia ja viinejä Förskurna drycker och vines <i>Fortified beverages and wines</i> (1.2-2.8 %)	Olutta Öl <i>Beer</i> (0.5-2.8 %)
1 000 litraa - liter - litres		
1995	9 506	15 561
1996	6 154	14 106
1997	5 469	14 648
1998	4 268	13 276
1999	4 001	15 603
2000	3 620	12 980
2001	3 152	12 098
2002	2 875	12 577

Lähde: Tullihallitus. - Källa: Tullstyrelsen. - Source: National Board of Customs.

70. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä vuonna 2002
Inhemiska och utländska producter inom försäljningen av alkohdrycker år 2002
Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages in 2002

Juomaryhmä - Drink Category	%			Varugrupp
	Kotimaiset Inhemiska <i>Domestic</i>	Ulkomaiset Utländska <i>Imported</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	
Väkevät juomat- <i>Spirits</i>	76.6	23.4	100.0	Starka drycker
Väkevät viinit- <i>Strong wines</i>	82.2	17.8	100.0	Starkvin
Miedot viinit- <i>Mild wines</i>	8.5	91.5	100.0	Lätta viner
Siiderit- <i>Ciders</i>	90.5	9.5	100.0	Cider
Long drink- <i>Long drinks</i> ¹⁾	99.7	0.3	100.0	Long drink
Mallasjuomat- <i>Malt beverages</i>	97.4	2.6	100.0	Maltdrycker

¹⁾ Käymisteitse valmistettu long drink.- Genom jäsnig framställd long drink.-*Long drink, made by fermentation.*

Lähde: - Källa: - Source: STTV

71. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin vuosina 1998-2002
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp åren 1998-2002
Sales of alcoholic beverages per drink category in 1998-2002

Juomaryhmä <i>Drink Category</i>	1998	1999	2000	2001	2002	Varugrupp
	1 000 litraa - liter - litres					
Väkevät juomat- <i>Spirits</i>	26267	25981	26111	27551	28187	Starka drycker
Maustamattomat viinat- <i>Unflavoured plain</i>	16321	16115	16264	16838	17025	Okryddat brännvin
Maustetut viinat- <i>Flavoured</i>	1576	1562	1495	1664	1718	Kryddat brännvin
Hedelmäviinat- <i>Fruit spirits</i>	42	43	45	57	59	Fruktbrännvin
Konjakit ja brandyt- <i>Cognac and brandy</i>	2146	2225	2352	2563	2806	Konjak och brandy
Viskit- <i>Whisky</i>	2137	2071	2033	2076	2011	Whisky
Rommit- <i>Rum</i>	953	871	859	938	926	Rom
Liköörit ja punssit- <i>Liqueurs and punch</i>	2489	2529	2577	2953	3179	Likör och punsch
Katkerot- <i>Bitters</i>	603	564	487	462	463	Bitters
Väkevät viinit- <i>Strong wines</i>	4511	4361	4359	4698		Starkvin
					4314	
Miedot viinit- <i>Mild wines</i>	37040	38256	39282	43450		Lätta viner
Punaviinit- <i>Red wines</i>	12410	13384	15133	17772	47324	Rödvin
Roseviinit- <i>Rosé wines</i>	424	444	415	510	20233	Rosévin
Valkoviinit- <i>White wines</i>	15687	16400	17022	18247	489	Vitvin
Kuohuviinit- <i>Champagne</i>	2030	2613	2316	2538	19617	Mousserande vin
Muut miedot viinit- <i>Other mild wines</i>	6489	5414	4397	4384	2648	Andra lätta viner
					4337	
Siiderit- <i>Ciders</i>	35948	47459	53626	56230		Cider
					57121	
Long drink -juomat- <i>Long drinks</i>	23298	20683	18405	18047		Long drink
Vahva olut- <i>Strong beer</i>	31374	31352	29354	28896	24049	Starköl
Keskiolut- <i>Mild beer</i>	367535	368203	363840	375297	28625	Mellanöl
					381824	
Yhteensä 100 %:n alkoholina						Totalt
<i>Total 100 % alcohol</i>	36009	36446	36480	38156	39551	100 % alkohol

Lähteet: - Källor: - Sources: Stakes; STTV

72. Alkoholijuomien myynti jakeluteittain 100 %:n alkoholina vuosina 1993-2002
Försäljning av alkoholdrycker enligt distributionsväg i 100 %-ig alkohol åren 1993-2002
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100 % alcohol, in 1993-2002

Vuosi År Year	Vähittäismyynti - Detaljförsäljning <i>Retail sales</i>		Anniskelu - Servering - <i>Licensed serving</i>		Yhteensä Totalt Total
	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko's retail outlets</i>	Muu vähittäismyynti - Övriga detaljhandel <i>Other retail sales</i>	A+B - ravintolat restauranger <i>restaurants</i>	C- ravintolat restauranger <i>restaurants</i> ≤4.7 %	
	1 000 litraa - liter - <i>litres</i>				
1993	14 739	11 333	6 000	2 110	34 182
1994	14 377	10 980	5 877	2 183	33 417
1995	14 068	11 333	6 478	2 279	34 158
1996	13 417	12 006	6 562	2 070	34 056
1997	13 487	12 831	7 245	1 936	35 499
1998	13 991	13 477	6 851	1 689	36 009
1999	14 215	14 107	6 722	1 403	36 446
2000	14 545	14 136	6 597	1 203	36 480
2001	15 553	14 875	6 639	1 089	38 156
2002	16 435	15 490	6 629	996	39 551
	%				
1993	43.1	33.2	17.6	6.2	
1994	43.0	32.9	17.6	6.5	
1995	41.2	33.2	19.0	6.7	
1996	39.4	35.3	19.3	6.1	
1997	38.0	36.1	20.4	5.5	
1998	38.9	37.4	19.0	4.7	
1999	39.0	38.7	18.4	3.8	
2000	39.9	38.7	18.1	3.3	
2001	40.8	39.0	17.4	2.9	
2002	41.6	39.2	16.8	2.5	

Lähteet: - Källor: - *Sources*: Stakes; STTV; Alko

73. Alkoholijuomien myynti vuosina 1993-2002
Försäljning av alkoholdrycker åren 1993-2002
Sales of alcoholic beverages in 1993-2002

Vuosi År Year	Väkeviä juomia Spritdrycker <i>Spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Siidereitä Cider <i>Cider</i>	Long drink- juomia Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahvaa olutta Stark öl <i>Strong beer</i>	Keskiolutta Mellanöl <i>Medium beer</i>	Yhteensä 100 %:n alkoholina Totalt 100 % alkohol <i>Total 100 % alcohol</i>
---------------------	---	--	---	-------------------------------------	--	---	---	---

1 000 litraa - liter - *litres*

Vähittäismyynti - Detaljförsäljning - Retail sales

1993	22 934	5 196	31 081	1 219	6 202	22 773	265 827	26 072
1994	20 815	6 620	30 436	1 957	6 480	21 543	256 622	25 357
1995	21 014	6 782	30 735	10 391	7 201	19 409	249 300	25 401
1996	20 434	6 710	28 340	11 938	13 216	17 055	257 960	25 423
1997	20 714	6 008	29 038	16 480	16 467	17 122	267 793	26 318
1998	21 789	4 379	32 824	23 771	17 817	17 463	261 631	27 468
1999	22 075	4 255	34 541	32 634	15 838	17 502	267 486	28 322
2000	22 239	4 265	35 618	38 715	14 364	16 968	267 408	28 680
2001	23 537	4 609	39 644	41 463	14 154	17 087	280 923	30 427
2002	24 268	4 232	43 650	42 647	19 324	17 515	288 630	31 926

Toimitukset anniskeluun - Leveranser till servering - Deliveries to licensed serving

1993	3 255	134	2 405	1 854	3 291	23 808	113 340	8 110
1994	3 280	162	2 540	2 674	3 822	18 276	116 107	8 060
1995	3 889	388	3 310	6 715	5 051	18 426	118 565	8 757
1996	3 787	575	3 310	7 630	6 626	17 472	113 431	8 633
1997	4 638	744	4 563	9 711	7 266	16 439	114 232	9 181
1998	4 478	132	4 216	12 177	5 481	13 911	105 904	8 541
1999	3 906	105	3 715	14 825	4 845	13 851	100 717	8 125
2000	3 872	95	3 664	14 911	4 041	12 386	96 432	7 800
2001	4 014	89	3 806	14 767	3 893	11 809	94 374	7 729
2002	3 919	82	3 673	14 474	4 725	11 110	93 195	7 625

Yhteensä - Totalt - Total

1993	26 188	5 330	33 486	3 073	9 494	46 581	379 167	34 182
1994	24 095	6 782	32 976	4 631	10 302	39 819	372 729	33 417
1995	24 903	7 170	34 045	17 105	12 252	37 835	367 864	34 158
1996	24 221	7 285	31 649	19 568	19 842	34 527	371 391	34 056
1997	25 352	6 753	33 601	26 192	23 733	33 561	382 025	35 499
1998	26 267	4 511	37 040	35 948	23 298	31 374	367 535	36 009
1999	25 981	4 361	38 256	47 459	20 683	31 352	368 203	36 446
2000	26 111	4 359	39 282	53 626	18 405	29 354	363 840	36 480
2001	27 551	4 698	43 450	56 230	18 047	28 896	375 297	38 156
2002	28 187	4 314	47 324	57 121	24 049	28 625	381 824	39 551

Lähteet: - Källor: - *Sources: Stakes; STTV*

74. Alkoholijuomien tuonti vuosina 1995-2002
Import av alkoholdrycker åren 1995-2002
Imports of alcoholic beverages in 1995-2002

Vuosi År Year	Väkevät juomat Sprit- drycker Spirits	Kuohu- viinit Skumviner Sparkling wines	Siiderit Cider Cider	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallas- juomat Malt- drycker Malt beverages	Arvo Värde Value (cif)
	1 000 litraa - liter - litres					1 000 €
1995	7 792	1 422	2 748	27 398	8 168	100 562
1996	7 946	1 299	7 505	25 524	7 282	104 295
1997	8 679	1 734	12 886	29 519	7 446	124 878
1998	9 400	2 350	14 537	33 139	8 007	149 258
1999	9 495	2 764	17 215	32 511	6 728	161 404
2000	10 114	2 612	10 821	38 189	6 581	171 651
2001	11 405	2 671	11 407	40 333	7 816	190 796
2002	14 045	2 712	11 595	44 100	10 909	210 312
2002:						
EU	12 599	2 532	11 513	27 853	7 080	166 268
Muu Eurooppa-Övriga Europa- Rest of Europe	367	110	7	4 004	3 118	8 663
Muut maat-Övriga länder- Other countries	1 079	70	75	12 243	711	35 381

Lähde: Tullihallitus; Stakes - Källa: Tullstyrelsen; Stakes - Source: National Board of Custom; Stakes

75. Alkoholijuomien vienti vuosina 1995-2002
Export av alkoholdrycker åren 1995-2002
Exports of alcoholic beverages in 1995-2002

Vuosi År Year	Väkevät juomat Sprit- drycker <i>Spirits</i>	Kuohu- viinit Skumviner <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Cider</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallas- juomat Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Arvo Värde <i>Value</i> (fob)
	1 000 litraa - liter - litres					1 000 €
1995	27 682	10	1 374	162	30 493	59 736
1996	31 139	25	1 640	200	29 536	77 511
1997	23 442	1	793	101	32 181	73 633
1998	22 644	3	1 360	172	31 765	78 029
1999	17 575	4	4 495	150	28 645	72 615
2000	16 010	3	4 615	132	27 392	66 681
2001	15 745	2	5 485	279	27 513	72 445
2002	16 572	18	5 914	727	27 285	80 852
2002:						
EU	2 847	0	1 124	16	14 811	20 729
Muu Eurooppa-Övriga Europa- <i>Rest of Europe</i>	6 596	18	4 782	698	12 462	37 283
Muut maat-Övriga länder- <i>Other countries</i>	7 129	0	8	13	12	22 840

Lähde: Tullihallitus; Stakes - Källa: Tullstyrelsen; Stakes - Source: National Board of Customs; Stakes

PÄIHTEITÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS JA PÄIHDEOLOIHIN VAIKUTTANEITA TAPAHTUMIA

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan.
- 1931 Neuvoa-antava kansanäänestys kieltolaista.
- 1932 Kieltolaki kumotaan.
Väkijuomalaki (45/32):
 - Alkoholimonopoli perustetaan.
 - Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
 - Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
 - Ostoikärajat: vähittäismyynnissä 21 vuotta, anniskelumyynnissä 18 vuotta.
- 1969 Alkoholilaki (459/68):
Laki keskioluesta (462/68):
 - Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
 - Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
 - Vähittäismyynnissä ostoikäraja alennetaan 18 vuoteen mietojen juomien osalta.
 Alkoholijuomaverolait (463-466/68).
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/94):
 - Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan.
Alkoholilaki (1143/94):
 - Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
 - Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin
 Tullimääräyksiä väljennetään.
 Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
 WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
 Esitys Kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Turistituomisten aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irrottamisesta konsernista.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000-2005).
- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma "Yhteistyötä ja vastuuta".
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000 työryhmän loppuraportti "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa".
Päihdepalvelujen laatusuositukset raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/42).
Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa.
Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/56).
Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin.
Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/65).
Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset.
Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/66).
Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/76).
Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972).
Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/81).
Asetus laajensi huumausaineluetteloon merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.
- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/93) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/93).
Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen.
Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausainelaista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1996 Kansallisen huumausainepoliittisen toimikunnan asettaminen.
Huumausainetilanteen arvioiminen sekä toimenpide-ehdotukset huumausaineiden väärinkäytön ja huumausainerikollisuuden torjumiseksi.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997.
(Komiteanmietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön.
(Komiteanmietintö 1997:11).
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliitikasta (STM:n julkaisuja 4/1999).
Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68-79/1998).
- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan.
Laki rikoslain muuttamisesta (654:2001), huumausaineen käyttörikos.

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/72), Raittiustyölaki (828/82), Sosiaalihuoltolaki (910/82), Päihdehuoltolaki (41/86), Lääkelaki (395/1987), Lastensuojelulaki (139/90), Mielenterveyslaki (1116/90), Rikoslaki (1304/93), (545/99), Poliisilaki (493/95).
Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/03).

UTVECKLING AV LAGSTIFTNING I FRÅGA OM RUSMEDEL OCH HÄNDELSER MED INVERKAN PÅ RUSMEDELSLÄGET

Alkohol:

- 1919 Förbudslagen träder i kraft.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen.
- 1932 Förbudslagen upphävs.
Alkohollagen (45/32):
- Alkoholmonopolet bildas.
 - Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
 - Försäljning genom servering tillåts i speciella fall även på landsbygden.
 - Åldersgränser för inköp: i detaljhandel 21 år, försäljning genom servering 18 år.
- 1969 Alkohollagen (459/68):
Lagen om mellanöl (462/68):
- Den kommunala bestämmanderätten ökas.
 - Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
 - I detaljhandeln sänks åldersgränserna för inköp till 18 år i fråga om svaga drycker.
- Lagarna om accis på alkoholdrycker (463-466/68).
- 1977 Alkoholreklam förbjuds genom lag.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) undertecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/94):
- övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.
- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft.
Alkohollagen (1143/94):
- Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolen av alkoholdrycker avlägsnas, detaljhandelsmonopolet av starka drycker och viner kvarstår.
 - Reklam för milda alkoholdrycker tillåts med vissa begränsningar.
- Tullbestämmelser mildras.
Tidsgränser som reglerar alkoholförsel slopas.
WHO:s europeiska alkoholstadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
Förslag till nationellt alkoholprogram publiceras.
- 1996 Tidsgränserna för turistinförsel återinförs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
Förslag till verkställighet av det nationella alkoholprogrammet publiceras.
- 1998 Beslutet om lösgörandet av detaljhandelmonopolen från koncernen Alko-Bolagen.
- 1999 Oy Alko Ab inledde sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning i detaljhandel.
Det andra alkoholprogrammet för Europa (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkändes av WHO.
- 2001 2000-talets alkoholprogram "Yhteistyötä ja vastuuta" ("Samarbete och ansvar").
- 2002 Arbetsgruppen "Alkoholipolitikk 2000" blev klar med sitt betänkande "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa" (en alkoholpolitik som för i många riktningar).
Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården-rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.

Narkotik

- 1942 Narkotikalag (233/42).
Den första lagen om narkotika i Finland.
De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpades.
- 1956 Narkotikalag (572/56).
Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.
Straffstadgandena blev mer omfattande.
- 1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.
Finland ratificerade avtalet genom förordning (439/65).
I detta avtal förenades alla tidigare narkotikaavtal.
Förteckning över narkotika att kontrollera.
- 1966 Narkotikaförordning (514/66).
Bruk av narkotika blev straffbar gärning.
- 1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.
Finland ratificerade avtalet genom förordning (781/76).
Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgades.
- 1972 Narkotikalag (41/72).
Straffrättslig till sitt innehåll. Reglerade ämnen och tillverkningen av narkotika enligt FN:s narkotikaavtalen från 1961.
- 1981 Narkotikaförordning (282/81).
Förordningen ökade betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.
- 1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen.
Finland ratificerade avtalet år 1994 genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.
- 1993 Ny narkotikalag (1289/93) och Totalreform av strafflagen (1304/93):
Modernisering av narkotikalagstiftningen.
I samband med totalreformen av strafflagen överfördes narkotikabrotten från narkotikalagen till strafflagen.
- 1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.
- 1996 Nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts.
Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi 1997.
(Kommittébetänkande 1997:10). Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande.
(Kommittébetänkande 1997:11).
- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken
(Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999).
I totalreformen av strafflagen bestämdes om penningtvätt (68-79/1998).
- 2001 Schengenregelverket började tillämpas i Finland.
Lagen om ändringen av strafflagen (654:2001), straff om bruk av narkotika.

Lagstiftning angående rusmedel:

Folkhälsolagen (66/72), Lagen om nykterhetsarbete (828/82), Socialvårdslagen (910/82), Lagen om missbrukarvård (41/86), Läkemedelslagen (395/87), Barnskyddslagen (139/90), Mentalvårdslagen (1116/90), Strafflagen (1304/93), Polislagen (493/95).
Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningslagen (612/03).

LEGISLATION AND OTHER ISSUES WITH AN IMPACT ON THE DRUG AND ALCOHOL SITUATION

Alcohol

- 1919 Prohibition.
- 1931 Consultative referendum on Prohibition.
- 1932 Repeal of Prohibition.
Alcohol Act (45/32):
- Establishment of the alcohol monopoly.
 - Retail sale allowed in cities and towns.
 - In special cases, licensed serving authorised also in rural areas.
 - Legal age for consumption: 21 years in retail sale, 18 years in licensed serving.
- 1969 Alcohol Act (459/68):
Medium Beer Act (462/68):
- Municipal autonomy in decision-making enhanced.
 - Retail sale allowed also in rural areas.
 - Legal age for purchase of mild beverages lowered to 18.
- Alcoholic Beverages Tax Acts (463 - 466/68)
- 1977 Alcohol advertising outlawed.
- 1992 European Alcohol Action Plan of the WHO signed.
- 1994 EEA Treaty took effect.
Alcohol Tax Act (1471/94):
- Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finnish EU Membership.
Alcohol Act (1143/94):
- Monopoly on the import, export, production and wholesale of alcohol abolished; retail monopoly on spirits and wine retained.
 - Advertising of mild alcoholic beverages was permitted with certain restrictions.
- Customs regulations relaxed.
Time limits removed (regulating alcohol import by passengers).
WHO's European Charter on Alcohol took effect.
Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limit on import by passengers reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
Proposal for the implementation of the national alcohol strategy published.
- 1998 Decision was made on the detachment of the retail sale monopoly from the Alko Group.
- 1999 Alko Inc. started up as an independent retail sale monopoly.
The Second European Alcohol Action Plan 2000-2005 was adopted by WHO.
- 2001 The National Alcohol Policy Programme for the 2000s.
- 2002 The working group on alcohol policy 2000 completed its memorandum "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa".
Report on the quality recommendations concerning services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.

Narcotic

- 1942 Narcotics Act (233/42).
The first law on narcotics in Finland.
Adapted the regulations of international narcotics conventions.
- 1956 Narcotics Act (572/56).
The production and sales of narcotics were prohibited.
The scope of the penal provisions was extended.
- 1961 Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by decree (439/65).
The Convention combined all previous narcotics conventions.
A list of narcotics subject to control.
- 1966 Narcotics Decree (514/66).
The use of narcotics became a punishable act.
- 1971 Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by decree (781/76).
The list of narcotics subject to control was supplemented.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Content of a penal nature. Regulated the substances referred
to in the 1961 Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/81).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the narcotics list.
- 1988 Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new
narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/93) and reform of the Penal Code (1304/93).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, narcotics offenses were
transferred from the Narcotics Act to the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health to forego measures of prosecution
if the perpetrator of a narcotics offense agrees to undergo treatment.
- 1996 Establishing the National Narcotics Policy Committee.
Evaluation of the narcotics situation and proposal of measures to combat
narcotics abuse and narcotics-related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 by the National Narcotics Policy Committee (Memorandum 1997/10).
Background material to the memorandum (Memorandum 1997/11).
- 1998 Council of State's Decision-in-Principle on Drug Policy
(Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 4/1999).
The reform of the Penal Code laid down provisions for money laundering (68-79/1998).
- 2001 The provisions of the Schengen Agreement took effect in Finland.
Reform of the Penal Code (654:2001) concernig punishment of drug use.

Legislation on alcohol and drugs:

The Public Health Act (66/72), The Temperance Work Act (828/82)
The Social Welfare Act (910/82), The Act on Welfare for Substance Abusers (41/86)
The Pharmaceuticals Act (395/1987), The Child Welfare Act (139/90)
The Mental Health Act (1116/90), The Penal Code (1304/93), The Police Act (493/95),
Council directive on driving licences (91/439/EEC) includes provisions on the
grant of a driving licence to persons dependent on psychotropic substances,
Public Order Act (612/03).

Päihdetilastollinen vuosikirja 2003

Alkoholi ja huumeet

Rusmedelsstatistik
årsbok 2003
Alkohol och narkotika

Yearbook of Alcohol
and Drug Statistics 2003

Julkaisu sisältää tietoja alkoholijuomien kulutuksesta, kulutuksen säätelystä, hinnoista, alkoholijuomien tuotannosta, kaupasta sekä huumausaineiden ja lääkeaineiden väärinkäytöstä. Lisäksi esitetään tietoja päihdeiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista sekä päihdehuollosta.

Julkaisun tiedot esitetään aikasarjoina, viimeisimmän vuoden tietoja käsitellään syventävästi yleiskatsauksessa. Julkaisussa on runsaasti tilastotietoja myös graafisesti esitettynä. Tilastot ja kuvat mahdollistavat kansainvälisen vertailun.

Julkaisu on jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle.

Publikationen innehåller uppgifter om alkoholkonsumtion, konsumtionsreglering, priser, produktion av och handel med alkoholdrycker, samt om missbruk av narkotiska ämnen och läkemedel. Ytterligare presenteras uppgifter om rusmedles hälsomässiga och sociala skadeverkningar samt om rusmedelsvården.

Uppgifterna i publikationen presenteras som tidsserier. Det senaste årets uppgifter behandlas fördjupande i allmän översikt. Publikationen innehåller en stor mängd statistiska uppgifter även i grafisk form. Statistik och diagram möjliggör internationell jämförelse.

Publikationen är en fortsättning på den tidigare alkoholstatistiska årsboken, vilken Alko har publicerat sedan år 1932.

The yearbook contains information about the consumption of alcoholic beverages, the regulation of consumption, prices, the production of and trade in alcoholic beverages, narcotics and pharmaceuticals abuse. Subjects dealt with also include the ill effects of intoxicants on health and society and the welfare of intoxicants abusers.

The information in the yearbook is presented as time series, with an indepth look given at the previous year's information in overview. The publication includes a great deal of statistics and related graphics. The statistics and figures permit comparisons at an international level.

The publication complements the Alcohol Statistical Yearbook, which Alko has published since 1932.

Stakes

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
Julkaisujen tilaukset:
p. (09) 3967 2190, fax (09) 3967 2450,
postitse: PL 220/ julkaisut 00531 Helsinki
Internet: www.stakes.fi
e-mail: orders@stakes.fi

Stakes

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
POSTFÖRSÄLJNINGEN/Publikationer
PB 220 FIN-00531 Helsingfors
Tfn +358 9 396 71 eller +358 9 3967 2190
Telefax +358 9 3967 2450
Internet: www.stakes.fi
e-mail: orders@stakes.fi

Stakes

National Research and Development Centre for Welfare and Health
MAIL ORDERS
P.O.B. 220/publications
FIN-00531 Helsinki, Finland
Tel: 358 9 39 671
fax 358 9 3967 2450
Internet: www.stakes.fi
e-mail: orders@stakes.fi

ISBN 951-33-1398-0

ISSN 0785-4625 (Sosiaaliturva)

ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)